

వృత్తి దిన ము వ్ర క టిం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

3/1963

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ మే నెల 1-వ తేది మంగళ వారము } No. 25
Vol. 16 } శ్రీ నిభవనామ సంవత్సర వైశాఖమాస శుద్ధ ఏకాదశి } సంచిక ౨౫

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వాకిలేలకు వేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనోవ్వుల మాన్యుచు వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునోవ్వుల బారదోలును.
రోట్ల బోగొట్టును. ఔకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును నగ్గును తగ్గించును.
గురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దినానే చెమట పట్టుకు
వలన శరీరమందలి క్షుద్ధార్థములను తొ
లగించును. నోవ్వులు గ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్నివిధములగు
నోవ్వులకు సంచవివంతిది.

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండగలది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు కెట్టిపిథి, మద్రాసు
శేక

249, ఫ్రేరింగ్స్, భోర్స్ బాంబాయి

మా త్ర కో శ వ్యా థు లు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసాల్)

అను ఔషధమును వాడుట తేతపుక నిజమగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాక్సల్స్ ఉపయోగించిన చాలు

అన్ని మందుల పాపులందు ముతర దుకాణములందు విక్రయమునకు కొరకును

ప్రాప్తికొను కాకలసినవారు ఈ దిగువ వినియోగమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. HARI & Co., ADWAY, MADRAS.

174, BR

శతకమంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషభాక్ష, నర్మేశ్వర, చేవకీసంధన, బంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తిశ్వర,
దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క
శతకమునను సెక్కు మాతృకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, ఆయా శతకకర్తల
చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులముగు వీరికయునుగలవు. ముచ్చటలు
గూర్చునట్లు మేలి క్యాలికోబైండు చేసిన సంపుటము వెల రు ౧ ౦ ౦ మాత్రమే.

శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల, తపాలుపెట్టె నెం 212 రు, చెన్నపురి.

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల అభివృద్ధిలోనున్నది

ది జనరల్ అస్యూరెన్సు సొసైటీ లిమిటెడ్. (అజ్మిరు)

THE GENERAL ASSURANCE SOCIETY LTD. AJMER.

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల యింతవరకు యెక్కువ బోనస్ యివ్వగలిగిన దిదియే.

1926 సంవత్సరములో	మొత్తం	రు 1,80,00,000	(కింట్ల సంవత్సరముకంటె
వ్యయించి రు 22-8-0	సంపాదించిన	7,00,000	రెంటింతలుగా అభివృద్ధి గాబడెను.
	1927 సంవత్సరములో	88,00,000	

మీరు భీమాచేయుట కుహలమైనదియగు

ఇండియా, బర్మా లలో నునం దంతటను ఏ జెస్టి స్థాన మాత్రమించిన దిదియే.

3477

నరములకు వ్రాయుడు:

V Rama Rao, B. Com, Chief Agent for

& Vizag Dis, Tuni

గొప్పసత్పత్తి రిజర్వు కాబడినది మంచిదిగాను.

అపింసావ్రతము గోపభావులకు సభ్యతవహింపుడు

ఘనతవహించిన శ్రీగౌతమీ

గోరక్షణ సంఘవిజృంభి గమనింపుడు

మహాకీర్తన! లోకకల్పారణ్యము రాజమండ్రి
లో స్థాపించియున్న శ్రీగౌతమీ గోరక్షణ శరణాలయము
నందు సంఘవహాయమున దిక్కులేని బీద గోవృద్ధ భౌదలను ఆ
సంఘాధ్యక్షముగా రక్షించి పోషించుటకును సాధ్యమైనంత త్వ
రలో గోపభావులకును పురమగ్నమున 2 లక్షల మందిపుగల
గొప్పతోటలు బిల్డింగులు క్రయముపొంది దీనియందు ఈ ధర్మ
పంథ ప్రతిష్ఠించి రిజర్వు చేయించినారు. ఈ ఉద్యమము
యొక్క సంపూర్ణకార్యసాధనలకు జేకేవేల సభ్యులు లక్ష
లాక్షద్రవ్యము ఆవశ్యకమైయున్నది. ఇప్పటికి ఈసంఘమున
హిందూమహమ్మదీయాది సోదరసోదరులు క్షమ కత్తాసనార
మ సత్పాత్రదానమొసగి 10 వేల మంది మహారాజ పోషకులు
మొదలు సహాధ్యులవరకు సభ్యతవహించి యున్నారు. ఈ
సంఘమున సభ్యత వహించెడి పుణ్యార్థులు కనీసము నాలు 1కి
1 రూపాయకు తక్కువలేని చందాదయచేసి సభ్యతవహింప
పూర్తింపుచున్నారు. చందా పంపించెడి దాతలు తమపం
థార్థమైన యద్రుహ్మతో రాజమండ్రికి శ్రీగౌతమీ గోరక్షణ
సంఘముచేర పోవుచూ గా ఇక సూర్యులుగాను మనియార్థులుగా
ను సామూహపంపన వెంటనే రసీదు అందచేయబడును. కొరిన
వారికి రూపులుకు కార్యక్రమము పంపబడును—ఇట్లు శ్రీ
గౌతమీ గోరక్షణసంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, దేవరపల్లి వెంకట
నరసింహుడు ప్ర. రాజమండ్రి. 4408

వృత్తావకస్తూరిమాత్రలు

76-8861

4 మిక్కిలి ఘాటును సువాసనగలది

1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన అసంపముగా
సంకులయే గాక అశీర్వము, వాయువు, జలుబు,
జ్వరము, దగ్గు, అబ్బునము, కఫము, చిన్నబిడ్డ
గుణము, కలరా, ప్లేగు మొదలగు అనేకమంది
వ్యాధులను వారింతులయే గాక బలమును, శీర్ష
కత్తిని, ఆరోగ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము.

ప్రతి గృహమందుండగలది. 250 మాత్రల సీసా 0-4-0

12 సీసాలు 2-8-0. జి. వి. చార్లెస్ పిన్నిటికై గా 0-5-0.

వి.వి. అండు కో, అయ్యుర్యదసమాజం, పెరిచేపి, పెద్దబాదడల్లా.

శ్రీ బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు రచించిన భూది ఆర్థికాధారము అను గ్రంథసారము

2

రెండవ భాగము

ఈ పుస్తకము నివారించు టెట్టు? అనేక మార్గములు చూప నగును. గృహసర్వీకరణల ద్వారానే కొంతవరకునైనను ఆనతికాల ములో నీ సమస్యను పరిష్కరింప నగు నని ప్రయత్నములు చేసిన కొన్ని వారు ఒప్పుకొనక తప్పదు. పాశ్చాత్య దేశములలో ఎంత భారతములోనూడ పరిశ్రమల స్థాపించి తద్వారా భాగ్య వంతులు కావచ్చునని చెప్పుట కులభము. అట్లొనర్చుట దుస్సాధ్యమును వాంఛనీయము గాదనియును చెప్ప సామానించదను. భారతమును పారిశ్రామిక దేశముగా మార్చుట యన నేమి? పారిశ్రామిక దేశములు యంత్రములపై గాఢావధునున్నవి. అప్పుడే అధికృత్వ త్రికవశము గలదు. ఐరోపా పారిశ్రామిక మైనదనగా యంత్రములు నెల కొల్పినదన్నమాట యంత్రము లనగా మూలధనము, అంటే లోగా దాదుకొన్నద్రవ్యము. ఈ యంత్రములకు అధికధనము కావలయును. విదేశముల పోటీకి నిలవదగినట్లు పరిశ్రమలు స్థాపించలేనన్నచో మనదేశములో తగినంత మూలధనము లేదు. మూలధన ముడి యొకమారు దొర కొనా, స్వతహాగా అదియే పెరుగుచుండును. మొదట అది మామూలదాకా పనిచెట్లలు కలుగుచుండును. ఇప్పుడు మనకు మూలధనము లేదు. చేరుచు యు కష్టము. పాశ్చాత్య దేశములలో వర్తక సంఘములమధ్య కలయికనెల్ల ఒక్కొక్క పరిశ్రమ మితిమీరి బలోత్కృష్ట మగుచున్నది. వీరులు మరొక వీరులనున్నారో లేదో కాని, ఎంత కొనన్నను ధని కులు మాత్రము మరొకరిని కలుగుచున్నారే. ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో ప్రజలలో నూటిలో ఆయిదుగురు ఆరాప్తములోని ధనములో నూటికి 66 భాగము లభించుచున్నా రు. అచ్చటనే కార్మికులుగా నుండి జీవము (నూటికి 65 మంది) అధనములో నూటికి 5 భాగములకు మాత్రము పోవుచున్నారు. అనగా 20 వ వంతు జనము మూడింట రెండువంతులు ధనమును మూడింట రెండువంతులు జనము, 20-వ వంతు ధనమును, కలిగి యున్నారు. అనగా మారుమూలములు పంచ వలసినచో, ఒక్కొక్క ధనికుడు 18-0-0 లను ఒక్కొక్క కార్మికుడు 0-1-4 ను, తీసుకొనుడు. 156 గురు కార్మికులు ఆస్తిహక్కు ఒక్కధనికు నకి సరిపోవును. ఇంగ్లండులో 1904 నాటి న వేసిన లెక్కప్రకారము 50 లక్షల జనము సగము ఆదాన, తక్కిన 50 కోట్ల ౮౦ లక్షలు జనము శేషించిన సగము ఆదాయమును పంచుకొను చున్నారు. దర్జిలా అంకెలు మారినవేమోకాని, ఐరోపా, ఆమెరికా, లలో కొలదిమంది చేతులలో, ఆసంఖ్యాక ద్రవ్య ము పట్టుపడి యున్నది. అందుచేతనే పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమగార ములు సాధ్యమైనవి మన విప్రుడు స్థాపించలేనంత పెద్దపరిశ్ర ములు అక్కడ సాగుచున్నవి. అట్టి పరిశ్రమధిపతు లు, బండారులు కలిసి, ఒక్కొక్క మాదిరి సరకును పర్యాధి కాదులై, పరులకు తావు లేకుండ చేయుచున్నారు. వారిలో పోటిలో నిల్చుటనట్టిద్రమ ఒక్కొక్క యంత్రకాలలోని ఉత్పత్తికి మితి యున్నదికాని, ఇట్టిమాటములకు మేరలేదు. కాన మూలధనాభావము భారతదేశపు మార్పుకు మొదటి పెద్ద అటంకము.

మనదేశములోనున్న మూలధనము ప్రోత్సాహపడదుట కాక, విదేశములధనము నావ్యసించవలెనని కొందరుండురు. మనయొక్కయు, మనబోటి దేశములయు, అనుభవముల గురించినచో, విదేశములధనముద్వారా, స్వదేశీ పరిశ్రమభివృద్ధి కలుగునను ఆశ ఎవరికిని కలగనేరదు. మన ఆర్థికదాస్యమును పెంచుటయేకాక, రాజకీయ దాస్యశృంఖలములను, మరింత బలపరుచుటయే, దాని ఫలిత మగును. యంత్రస్థాపనల సరకుల ఉత్పత్తి పెరుగును. కాని పనివాండ్రసంఖ్య తరుగును. యంత్రాలయముల పనినెల్ల పని వాండ్ర వైతిక, మానసికావస్థ ఎట్లు మారునన్న యంశమును విచారించు. యంత్రములవల్ల కలుగు నిరుద్యోగమును తగ్గించుటకు శ్రాత్త జీవనోపాధులు కల్పించవలెను. ఐరోపా, ఆమెరికాకులన్ను, భారతమునకున్ను, ఇక్కడ లేదా కలదు. మనదేశములో పెట్టిన మరలవల్ల స్పృహపొయినవారికి ఇతర వృత్తులను మనము కల్పించ లేక పోతిమి. పూర్వము నూలుపడు తులలో కాలము గడుపుచు, దేశబట్టల మరలవల్లను విదేశీ

బట్టలవల్లను, తమపనిని కోరుపొయి, ఆకాలమున గూడ ఊరక యంటున్నారు. అట్లే పనిపొయిన శతగాంధ్రును. ఇతరవృత్తి దొరుకుట లేదు. ఇతర చేతిపరిశ్రమలు పోగా, వారికిగూడ నిట్టి గతియే పట్టినది. అన్యదేశములలో కథనేడు. ఒక యంత్ర సాధనవల్ల పనిపొయిన జనము, వేరొకవృత్తిలో చేరుచున్నా రు. ఆయాదేశములు తయారుచేయు సరకు నమ్మబడు ప్రత్యేక వనరుల గలవు. ఇంగ్లండులో పనిచేయు గంటలు తరిగినను ఒక్కొక్క స్వక్తి వగలున తయారుచేయు సరకు పెరిగినది. బట్టల మరల లో 11 రెట్లు పెరిగినది. చెప్పుల పరిశ్రమలో నిట్లే పెంపుకలదు. ఇనుపపరిశ్రమలో 2 రెట్లు వృద్ధియొన్నది. ఈ అంకెలు యంత్ర సహాయమున జరుగ గల అభివృద్ధిని ఋజువు చేయుచున్నది. ఇతర పారిశ్రామిక దేశములలో నిట్లే యుండవచ్చు. గత 60 సంవత్సరములలో కాన్నికొన్ని నియమిత కాలములో జరిగిన పనికి, జరిపిన పనివాండ్రకు, పోల్చిచూచినచో నిరుద్యోగ మెట్లు అతిశయిల్లుచున్నది తెలియ గలదు. ఇంగ్లండులో 1851 మొదలు 1891 వరకు బట్టలు, జరిపరిశ్రమ లలో పనివాండ్రసంఖ్య 6,27,000 నుండి 684,000 వరకు పెరిగెను. తయారైన సరకు, 69 లక్షలు హంద్రెడువయిట్లు నుండి 149 లక్షల వరకు పెరిగెను. అనగా కూలీల సంఖ్య పరి సమానమైనను, పని రెండు రెట్లు మించినది. 1907-1925. ౦ సం వత్సరముల మధ్య అభివృద్ధి ఇంకను మెచ్చు. ఇతర పరిశ్రమలు ఇట్లే, ఇతర పారిశ్రామిక దేశములను ఇట్లే, వృద్ధిని కను పడుచును. ఈ నిరుద్యోగమును వారెట్లు నివారించిరి? నిరుద్యోగము శేషుండి మనమేల భారతమును పారిశ్రామిక దేశముచేయరాదు? ఇదియే ముఖ్యమైన ప్రశ్న. ఐరోపాలోని ఇతరదేశములవలెనే ఇంగ్లండు ఇతర వృత్తులను నెలకొల్పినది. నిల్వపరుగు అమ్మక మున శేర్పాట్లు చేసినది. కొంచెమందిని వలస రాజ్యములకు పంపినది. ఇట్లుచేసి నిరుద్యోగమును ఆప గలిగినది. పారిశ్రామిక దేశములలో తయారగు సరకులలో ఎంత భాగమును ఆయాదేశములలో ఖర్చు అగుచున్నది ఎంతభాగ మును ఎగుమతి చేయుచున్నారో ఇంగ్లండులోని బట్టల వ్యాపారమును చూడుడు. లాంకమైత 1924 లో తయారుచేసిన దానిలో ఇంగ్లండులో నూటికి 14.8 ఖర్చుచేసి 85.7 ఇతర దేశములకు ఎగుమతి చేసెను. 1907 లో ఎగుమతులు 8809 గా నుండెను. “నిరుద్యోగము పెరుగక తప్పదు” యను పేరట 1924 లో ఆర్థిక విద్వాంసులు వ్రాసిన గ్రంథములో “ఇంగ్లండున శేషము భయము లేదనియు, రషియా, చైనా, ఇండియా, అసి యాలలోని బహుజనులు ఘమాద 100 కోట్లు, ఐరోపా, ఆమెరికాలలోని 44 కోట్లు తయారు చేయువస్తువులను వాడుచుండె దు. అట్లు వాడునంతకాలము ఘరనా లేదనియు, స్పష్టపరచిరి. ఐరోపా యుద్ధానంతరము ఇంగ్లండులోని ఎగుమతి వర్తకము పెరిగినదట. ఇతరదేశముల యంకెలు ఇప్పుడు లేవు. 19 వ శతాబ్ద ములోని యిరాపారిశ్రామికాభివృద్ధిని ఒక వాక్యములో నిమిషపు వచ్చును. “ఉష్ట, కింది దుష్ట దేశములలోని ధనాకర్షణ మల్లను, దక్షిణ భూభాగములో ముడివస్తువులు పండించు బాతులు పెరుగుచుండుటచేతను ప్రతి పక్షేడ్లలో ఏ శ్రాత్త పరిశ్రమలు పుట్టుచున్నవో, అవి సముద్రాంతర దేశములకు జరుగు వ్యాపార ప్రవాహము అగినచో, ఒక్క ఏడాదియైనను నిలవజాలవు. ప్రపంచమంతయు వొక్క పంకాయినది. ప్రపంచధరణి వస్తు వేలేదు.” అని క్లాప్రూం గారు వ్రాసిన 1815-1914 ల మధ్య జరిగిన (భాస్య జర్నలిస్టులోని ఆర్థికాభివృద్ధియగు గ్రంథము లో నున్నది. ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల ఆర్థిక చరిత్ర లో ఇ. యన్. హోగార్డు గారు వ్రాసిన గ్రంథములోని అంశము లను చూడుడు. “గత 20 సంవత్సరములలో మన దేశమునుండి ఎగుమతి యగు సరకులు పెరుగుచున్నవి. 1860 లో మొత్తములో 15 శతాంశముల నెగుమతి చేసెడిమి 1880 లో 21 శతాంశములు 1900 లో 25 శతాంశములును, 1911 లో 45 శతాంశములు అనగా మనము తయారు చేయుదానిలో సగముఎగుమతి చేయు చున్నాము. మన జనాభా పెరిగిన కొలది, ముడిపదార్థములు తక్కువగా మిగులున, వారి ఎగుమతులు తరుగును. పరిశ్రమల యభివృద్ధితో, ముడివస్తువుల నిక్కడనే మార్చి, తయారగు సరకును పంపుచుము. ఈసరకులు కొనుటకు శ్రాత్తదేశములు కావలెను. దక్షిణ, మధ్య, ఆమెరికాదేశములలోను, ప్రాచ్య దేశములలోను, మనక్రిందనుండి రాజ్యభాగములలోను, యా తయారైన సరకు నమ్మబలెను. (సశేషము.) గొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రి, రేపల్లె వైకాపు సుధ కనివా

చెన్నపూరి బజారు ధరలు

1928 సం॥ మేసెల 1-వ తేది మంగళవారము

- ధాన్యములు**

బియ్యముజస్తాలు			
మనుమ తెనాలిని	శ 42 కలె	య 12 12 0	14 8
నెల్లూరిని	,, బిబ్	,, 14 4 0	15 0
శీర్లి	,, బిబ్	,, 15 0 0	17 8
రాగులు	శ. 164 కస్తా	1-8	,, 11 0 0 17 0
శువ్వలు	,,	,, 20 0 0	22 8
- ధాన్యమువస్తులు**

కలెడలు అన్న 1-8 క 208	,, 15 0 0	16 8 8
నెనగలు	,, బిబ్	,, 11 12 0 18 12 0
తెనలు	,, బిబ్	,, 14 0 0 16 8 8
బినుములు	,, బిబ్	,, 14 0 0 17 0 0
జీతములు	,, ర 198	,, 11 0 0 11 8 8
- నూనెవస్తువులు**

శువ్వలనూనె కా 1-8	,, 150 0 0	155 8 8
నెయ్యము 1-8	,, 14 0 0	21 8 8
వినుకా శేరుననగవస్త కా 1-8	,, 50 0 0	52 8 8
చేతికోట్టిన	,,	,, 48 0 0 46 8 8
శేరుననగనూనెకా కా 1-8	118-0	వినుకా నూనె 110
అమడము కా 1-8	102 0 0	104 8 8
- చిల్లరవస్తువులు**

కాయకనుపు కా 1-8	88 0 0	90 8
పొరకనుపు	60 0 0	70 0 0
మిరకకాయలు (గుంటూరు) కా 1-8	91 6 0	98 0 0
దనిడలు	,, కా 1-8	91 0 0 98 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమడు ములుగు 1-8	శ 40,48	
కాశా నీలిపాయకట్టు	,,	,, 50,52
తెల్లము కా 1-8	శ 28 0 0	56 8 8
అన్నాచక్కర అన్న 1-8	,, 30 4 0	30 8
వింతకాయ కా 1-8	,, 28 0 0	60 0
- ఇనుము**

శుద్ధుకం కా 1-8	,, 29 0 0	31 0 0
చదరం	,, 28 0 0	29 8
కత్తుడు	,, 28 0 0	29 8
- నూలు**

నం 29 కెస్టి సింహం యాద	శ 7 5
నం 6 ,, కట్టారి	,, 4 9
నం 24 ,, లా	,, 4 0 8
నం 20 1/2 రెట్టెట్టు	,, 6 18 8
నం 40 దాన్యురు 10 శా	,, 10 9 8
నం 44 సాదో	,, 5 6 0
నం 40 రాడి	,, 9 4 0
నం 4 కెస్టి మసీదు	,, 4 6 8
- దూడి**

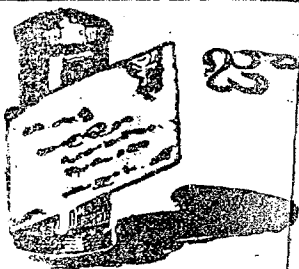
హోవానట్టు కాయ 1-8	శ 879 0 8
-------------------	-----------
- లోహములు**

నండి 100 కులం 1-8	శ 60 14 0	శ 61 4 0
బంగారు కులం 1-8	,, 21 0 0	21 2 0
నవరము 1-8		18 8 9
ఇత్తడి కా 1-8	,, 284 0 0	286 0 0
కాసి కా 1-8	,, 284 0 0	286 0 0

రంగులు

అతిశుభ స్వప్నములగు అతిశుభముగ సింహం

పీపా 1-గిలెడి 20 8	శ 6 0 0
,, నీలిరస 1 కలి	1 12 8
,, 14 రకులు	1 11 6
,, 28 రకులు	1 11 0
,, 56 రకులు	1 10 8
,, 112 రకులు	1 10 0
,, 224 రకులు	1 9 8
,, 448 రకులు	1 9 0
,, 896 రకులు	1 8 8
,, 1792 రకులు	1 8 0
,, 3584 రకులు	1 7 8
,, 7168 రకులు	1 7 0
,, 14336 రకులు	1 6 8
,, 28672 రకులు	1 6 0
,, 57344 రకులు	1 5 8
,, 114688 రకులు	1 5 0
,, 229376 రకులు	1 4 8
,, 458752 రకులు	1 4 0
,, 917504 రకులు	1 3 8
,, 1835008 రకులు	1 3 0
,, 3670016 రకులు	1 2 8
,, 7340032 రకులు	1 2 0
,, 14680064 రకులు	1 1 8
,, 29360128 రకులు	1 1 0
,, 58720256 రకులు	1 0 8
,, 117440512 రకులు	1 0 0
,, 234881024 రకులు	0 9 8
,, 469762048 రకులు	0 9 0
,, 939524096 రకులు	0 8 8
,, 1879048192 రకులు	0 8 0
,, 3758096384 రకులు	0 7 8
,, 7516192768 రకులు	0 7 0
,, 15032385536 రకులు	0 6 8
,, 30064771072 రకులు	0 6 0
,, 60129542144 రకులు	0 5 8
,, 120259084288 రకులు	0 5 0
,, 240518168576 రకులు	0 4 8
,, 481036337152 రకులు	0 4 0
,, 962072674304 రకులు	0 3 8
,, 1924145348608 రకులు	0 3 0
,, 3848290697216 రకులు	0 2 8
,, 7696581394432 రకులు	0 2 0
,, 15393162788864 రకులు	0 1 8
,, 30786325577728 రకులు	0 1 0
,, 61572651155456 రకులు	0 0 8
,, 123145302310912 రకులు	0 0 0

జాబులు

శ్రీ శ్రీ వై. యస్. హనుమంతరావుగారు

అనంతపురమునందలి ఉపాధ్యాయసంఘము 24-4-28 తేదీన పత్రికముగా నోకసభను దాదాపు 5 నెలలనుండి తయారీగపెడితే 21-4-28 న తేదీన స్వర్ణములైన శ్రీయశ వై. యస్. హనుమంతరావుగారి ఘనతపస్సు ముచ్చటించుటకై జరుపబడెను. ఓ రాంగ్లమునను, తెలుగునను కవిత్వము జెప్పగలిగి కొన్ని నాటకములను, నవలలను, రచించినారు. కీలకశాస్త్రమున అసమానప్రభుకాలము. అనంతపురమునందు బెంగళూరునందు ముద్రాన్ క్రెస్టియన్ కాలేజీలోను చదివి విద్య సంపాదించినారు. ఉపాధ్యాయపదవియే శ్రేష్ఠమని యెంచి, మొదలు కొన్ని సంవత్సరములు నెల్లూరు మొదలగు మండలములందు, డిప్టి ఇన్ స్పెక్టరుగా పనిచేసి నెలల అనంతపురమున 3 సంవత్సరములు ఉన్నతపాఠశాలలోను 3 సంవత్సరములు గవర్నమెంట్ ప్రెసిడెంట్ స్కూలులోను ప్రధానోపాధ్యాయులుగా పనిచేసి తీర్గడించిరి. వీరు దైవి భక్తులు. వీరి ఆత్మీయాంతుని కోరుచు వై సంఘమువారు వీరభావ కార్యమై స్కూలునందు పెద్ద భోటో నుంచునట్లు తీర్మానించి పథ చాలించిరి.

కార్యదర్శి.

నకలాంధ్ర కవిసమ్మేళనము

భీమవట్టణమున మే 15-వ తేదీన జరుగును నకలాంధ్ర కవిసమ్మేళన మొకటి జరిగించు నకల్తము కలదని దేశమున పలువురు కలచుచున్నారు. కాని నేటివఱకు నట్టి సదవకాశము మనకు లభించియుండలేదు. ఈ సంవత్సరము శ్రీమదాంధ్ర భారతీయ సాహిత్య విభాగము పక్షమున నీ సమ్మేళనము జరిగించుటకు నిశ్చయింపబడినది. మే 15-వ తేదీ సభ్యాప్నా మీ సమ్మేళనము భీమవట్టణము (విశాఖపట్టణ మండలము)న జరుగును. స్థానిక సంఘ మొందు సాహిత్య విభాగ ర్యకమును సేర్పరచుట కవులగ్రంథములనుండి (అనుబంధ) భాగములను చదువుట కావ్యభాషాపరిచాయముగూర్చి ప్రసంగము ను కవితాకీర్తులగూర్చి వ్యాఖ్యలు మొదలగునవి యందు జరు గు. చదువబడినవానిలో నెవరిది మేలై నకవిత్వ మున సభ్యులు యిందుతో వారికి ఆంధ్ర భారతీయీకృతమున "కవిధానము" యదవట్ట మొనగబడును.

అనేకములగు పండిత సమావేశములు జరిగినవి కాని ఇదివరకు నిట్టి కవిసమ్మేళనము లాంధ్రదేశమున జరిగియుండ లేదు. నకలాంధ్ర కవిసమ్మేళనమున కిదియే మొదటిసారి. కాలవ్యవధి స్వల్పముగలచే ప్రత్యేకాహ్వానము లంపకపోయి నందులకు మన్నించి ఆంధ్రకవులెల్లరు నీవమావేశమునకు తప్పక చేయ ప్రార్థితులు. సభ క రు దెంచు వారికి పట్టణమున శ్రీ శ్రీ విజయ నగరము మహారాజా సాహెబువారు (భారతీయీకారా) ఆతి థ్యము నెరవేరుదు. ఎమ్ ఎస్. ఎమ్. రైల్వేనుండి విచ్చేయు వారు విశాఖపట్టణమునదిగిన ఇటునుండి మోటారుబస్సులకలవు. బి. ఎస్. రైల్వేనుండి వచ్చువారు విజయనగరమున దిగుట ముంచిది. అటునుండి బస్సులకలవు. అట్లు దయచేయువారు ముం దుగ తెలియజేయ ప్రార్థన. అధ్యక్షులసామను లనతికాలము న ప్రకటించబడును. ఈ సమ్మేళనమును గూర్చి ఆంధ్ర కవి పుంగవులు తమకుగల యభిప్రాయములను మాసలను దెలుప ప్రార్థితులు.

పురిపండా అప్పలస్వామి

విశాఖపట్టణము. నకలాంధ్ర కవిసమ్మేళన కార్యదర్శి.

విభవ, శుక్ల, ప్రమాదూత, ప్రజోత్పత్తి అను రాబోవు

క సంవత్సరముల పంచాంగము

దశసహితములు ప్రకరూపమున ప్రకటింపబడినది దీనియందు పంచాంగములకు ఆశ్వానశ్యకములగు విషయములు మాత్రమేగాక ఆశ్వానశ్యకములగు దశాభ్యు కి వివరము, నూర్శ్యా దయా ప్రముఖ ఘటికా వివరములు మున్నగు అనేక విషయములుగలవు. కొలదిప్రతులే నిల్వగలవు. నెల 0-12-0. క. మార్కెంజేయశర్క. ఎడిటరు స్వధర్మ ప్రకాశిని 82 పూసమల్లి హైకోర్టు, బృందావనం, కీలుపాకుపాడు, మదరాసు. 14726

శ్రీధ్రమరాంబా మల్లేశ్వరాంధ్ర గ్రంథాలయము బెజవాడ

ఈపట్టణములోనున్న శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరి అన్నపత్రం కమిటీవారు లోగడ యీ గ్రంథాలయమునకు చతుర్వేదములు అష్టాదశపురాణములు భారతీభాగవతాది యితీహాసములు రు 1000 ల విలువగలవి తెప్పించి యిచ్చుటయేగాక 24-11-27 తేదీన నెలకు రు 25 లు కాశ్యతముగా యీ గ్రంథాలయముల నిమిత్త మిచ్చుటకు మంజూరు చేయించి పోషించుచున్నందులకు వందనశేకంబు లర్పించుచున్నారము.

ఇటీవల యీగ్రంథాలయ భవనమును వర్తకసంఘమువారి పాకర్యాధ్యక్షులు గవర్నమెంటువారు తెలిపినగూడ పెట్టింది యున్నాడు. ఇందు ప్రతి అమావాస్యకు సత్తురుపులచే వివిధ విషయములనుగురించి ఉపన్యాసములు జరుపుచుండుటయేగాక నిత్యము సాయంత్రము గం 5 ల కుచితహిందీ పాఠశాలజరుగుచు న్నది. ఈగ్రంథాలయము తరపున హిందీ విద్యార్థులు యీసంవత్సరము యిద్దరు పరీక్షలలో నుత్తీర్ణులయిరి.

ప్రస్తుతము గ్రంథాలయము ఘూరు 1500 పద్మింధ మలలోను ఘూరు 100 మంది సభ్యులతోను విరాజిల్లుచున్నది గాన విద్యార్థిమాను లెల్లరు తనవిధమున సహాయమాచేసి మాయాద్యమనునకు తోడ్పడప్రార్థితులు.

కార్యదర్శి.

శ్రీ శ్రీశేషులైన ఊటుకూరు కోటిలింగశ్రేష్ఠిగారు, వేటపాలెము

వీరు శ్రీ శ్రీశేషులయిన ఊటుకూరి వెంకటస్వామిశ్రేష్ఠి గారికి తృతీయపుత్రులు. వీరు యీ వైశాఖ శుద్ధ 6 లు బుధవారము 25-4-28 తేదీ పగలు 12-45 నిమిషములకు ఆకాలమరణము నొందెనని తెలియజేయుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాము. తండ్రిగారి యనంతరము వీరు వ్యవహారములో ప్రవేశించి ముంబై గౌరవమర్యాదల నిజమడింపజేసిరి. అధికారాలలోను, అసభికారులలోను శ్రేష్ఠప్రతిష్ఠలను గడించిరి. విశేషకాలము లాలాకాబోర్డునందున, జిల్లా బోర్డు నందును సభ్యత్వమును వహించి ప్రజాభివృద్ధిములకు నెలకేర్పి తదుపరి స్థానికభావచికోర్టు లో గౌరవమేజిస్ట్రేటుగా తొలకనండియండి న్యాయమును పాలించిరి. స్థానిక హిందూమిడిట్ స్కూలుల కమిటీ కనేక సంవత్సరములు ప్రెసిడెంటుగా నుండి స్కూలుల అభివృద్ధికి నిరంతరము కృషియొనర్చిరి. గ్రామ వైశ్యసంఘమున కధ్యక్షులుగానుండి స్వతంత్రస్వత్వమున కనేకవిధముల ప్రయత్నించిరి. వీరు మిగల ముగ్గురసం త్రికలవారు. ధనసంపన్నులు, విద్యావంతులు, పూజనీయులు, ఉదారభావసంపత్తిగలవారు, ప్రజల యొక్క గౌరవాదరముల చూపగోనినవారు, శాంతిస్వభావులు, వీరికి నలువురు కొమరీతలుమాత్రముగలరు. శ్రీశ్రేష్ఠిగారి ఆత్మకు పరమేశ్వరుడు నిరంతరము శాంతిని ప్రసాదించుగాక.

అడుసుమల్లి శ్రీనివాసరావు

తూర్పు పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణాజిల్లాల తెట్టిబలిజనసంఘము, జాతీయసోదరులకు ప్రకటన

భక్తుభారమును, ఆంతకు పైకానులను చదువబోవు వీర విద్యార్థులను, ఎలిమెంటరీస్కూళ్ళు మేనేజరులు, భాండాగారముల ఉపసంఘముల కార్యదర్శులను, 1928-29 సం॥రమునకు సంఘసహాయమును కోరదలచినయెడల సంఘమువల్ల సప్లయకాబడు దరఖాస్తుపూర్వములపై తమదరఖాస్తులను, అప్లమార్కెష భయించును శామప్రవేశబెట్టబోవు తీర్మానములను జండాలో చేర్చుటకు యీసంవత్సరము మేయి నెలఖరలోగా చేరులాగున పంపుటకు కోరబడుచున్నాడు. 1 ధనసహాయమునుకోరు విద్యార్థులు సంఘమువలన సప్లయకాబడు విద్యార్థిదరఖాస్తుపూర్వములపై తమదరఖాస్తులను పూర్తిచేయించి ప్రతిసంవత్సరము మేయి నెలఖరలోగా శ్రీకటరీ కందులాగున పంపుకొనుండవలయును.

2. ఈసంఘమువారి బాలురకును, బాలికలకును విద్యార్థి నృద్ధినిమిత్త మెలిమెంటరీపాఠశాలలను, ప్రాథమికశాలలను స్థాపించి అచ్చుగల తెట్టిబలిజాను పోషించుటకు శ్రీశ్రీకయిన్నపుడుగాని, బోర్డువారుగాని తమపాలనలోనికి తీసికొనకయి న్నపుడుగాని సంఘముయొక్క సహాయము కావలసినయెడల సదరు స్కూళ్ళు మేనేజర్లు సంఘమువలన సప్లయకాబడు దరఖాస్తుపూర్వములపై తమ దరఖాస్తులను పూర్తిచేయించి ప్రతిసంవత్సరము మేయి నెలఖరలోగా శ్రీకటరీ కందులాగున పంపుకొనుండవలయును.

3. విద్యార్థులయొక్కయు, ఎలిమెంటరీస్కూళ్ళు మేనేజర్లయొక్కయు దరఖాస్తులు మేయి నెలఖరలోగా అందని యెడల మంజూరు చేయబడవు.

[దరఖాస్తుపూర్వములు వలయువారు కార్యదర్శికి వ్రాసిన బడయగలరు]

గుబ్బల రామన్న, గౌరవకార్యదర్శి.

ఉపాధ్యాయపండితులకు విజ్ఞప్తి

మనపరిషత్తు చేయవలసినకృత్యము లనేకము లున్నవి. పండితులందఱును ఐకమత్యముతోఁ బనిచేసిన యెడల నుద్విగ్ధకార్యములు నెఱవేర్చబడును. పండితులు ధనికులు కారని తలచి యే సాలు 1 కి ఒకరూపాయి చందా యేర్పఱచితిమి. ఇప్పటికి మూడు 160 మందిసభ్యులైవారు. ఇంకను కావలసినవారు మూడు 3 వందల మంది యొందురు. ఈసంవత్సరము పండితులు వ్రాసిన వ్యాసములతో పరిషత్సంవిక ప్రకటింపఁ బూని నాము. మిక్కిలి కనీసపు చందా 1 రూపాయి. కావున, సభ్యులందఱును వెంటనే 1928 సం॥ చందా పంపుదురుగాక యనియు, ఇంతకుమున్ను సభ్యులు కానిపండితసోదరుల నీవరిషత్తువందు సభ్యులనుగాఁ జేర్చెదరుగాకయనియు, కోరుచున్నాము. పండితుల సిద్ధిగతుల యభివృద్ధికిని పాఠశాల కలకాలల లోని సంస్కృతాంధ్రాది భాషలయభివృద్ధికిని ముఖ్యావశ్యకమయిన యీపరిషత్తునెడ నుపాధ్యాయపండితులందఱును ఏకగ్రీవముగాఁ బనిచేసినచో విశేషలాభము కలుగును. సాలుకు ఒక్కరూపాయి యిచ్చుటకు నెనదీయక, పండితసోదరు లీ పండితపరిషత్తును సార్థక పఠిచెదరుగాక. ఏలైన తీర్మానములు పంపదలచినవారు వెంటనే పంపవలెను.

మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రి వేమూరి రామగోవిందశాస్త్రి విద్యాజ్ఞ దేవరకొండ రామజోగిశాస్త్రి ప్రయాగ వేంకటరామశాస్త్రి కావ్యకంఠ గొర్రి సూర్యనారాయణశాస్త్రి చందాలు, వారణాసి సూర్యనారాయణశాస్త్రి ఉపాధ్యాయపండిత పరిషత్కార్యదర్శి, రాజమహేంద్రవరము. అని పంపవలయును.

విశాఖపట్నంజిల్లా కాలగ్రను సంఘము

28-4-28 తేదీ సభలో నెన్నుకొనబడిన నూతన కార్య నిర్వాహకవర్గము:—

అధ్యక్షులు:—శ్రీయశ ఎం. రామచంద్ర శాస్త్రి గారు.

కార్యదర్శి:—శ్రీయశ టి. విశ్వనాథంగారు.

కోశాధ్యక్షులు:—శ్రీయశ బి. జె. గుప్త గారు.

సభ్యులు:—శ్రీయశ పి. ఎల్. నరసింహారాజు, పి. సి. వెంకటాచారాజు, పి. నుబ్బారావు పంతులు, జి. మందరం పంతులు, టి. వాణుదేవరావు, పి. అప్పలస్వామి, జి. పేర రాజు, ఎస్. ఎస్. శేకవరావు, ఎం. గోపాలాచార్యు, డి. రామస్వామిగార్లు.

సైసభలో ఆమోదించబడిన తీర్మానములు:—

1. నెట్టెబగులోగా లాలాకాసంఘములు, గ్రామ సంఘములు యేర్పడవలెను. 2. నైమును బహిష్కారమునకు యేర్పాటు జరుగవలెను. 3. సాధ్యమునకుంత త్వరలో జిల్లా మహాసభను, భిక్షురసదర్శనమును జరుపవలెను. 4. ప్రచార, ప్రబోధ కార్యములకు స్వరాజ్య గ్రంథములు ప్రచురించవలెను. జిల్లా కాలగ్రను కార్యనిర్వాహక వర్గముగూడ నూతనముగా ఎన్నుకొనబడెను.

శ్రీయశులు ఎం. రామచంద్రశాస్త్రి (అధ్యక్షులు) ఎస్. ఎస్. శేకవరావు (కార్యదర్శి), బి. ఎం. గుప్త (కోశాధ్యక్షులు), టి. విశ్వనాథం, డి. రామస్వామి, ఎస్. వెంకట స్వామి, ఎం. కోదండరామస్వామి, కె. సూర్యనారాయణ గుప్తగార్లు.

ఉచిత హిందీ పాఠశాల (కాకినాడ)

డి 27 నవంబరు 27 సంవత్సరం తేదీన శ్రీ హైదరా రామ కృష్ణయ్య సోదర జమీందారువారు యాయాచార్య నోక యుచిత హిందీ పాఠశాలను స్థాపించియున్నాడు. ఈపాఠశాలనుండి డి 11 వ మార్చి 28 వ తేదీన జరిగిన మద్రాసుహిందీ కార్యాలయమువారి పాఠశాల పరీక్షలో 8 గురు పరీక్ష నిచ్చి ప్రథమశ్రేణిలో 6 గురు ద్వితీయ శ్రేణిలలో నొక్కొకరుగా, ఆనగా పరీక్ష కేసిన 8 గురును ఉత్తీర్ణులైరి. కాలవ్యవధి 8 మాసములేయున్నందునను మార్చి నెలలో గవర్న మెంటువారి పరీక్షలు జరుగఁలనియొండినందునను నెక్కువ విద్యార్థులు పరీక్షలో హాజరు కాజాలకపోయిరి.

ఈ పాఠశాల మే 1 తేదీ లగాయతు జూన్ 30 తేదీ వరకు వేసవి నెలవుల సందర్భమున కట్టివేయబడుచున్నది. మరల జూలై 1 నుండి ప్రారంభము కాగలదు.

అపుడు మద్రాసువారి పరీక్ష ననుసరించి తరగతి వారిగా విద్యార్థులకు ఉచితముగా హిందీ గరపఱచును.

కాన హిందీ భాషాభిమాను లెల్లరు వచ్చి హిందీభాషాధ్యయనము చేయుదురుగాక.

కే. ఎం. కృష్ణమాచారి, హిందీ ప్రచారక.

అవసర ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రాథమిక పాఠశాలోపాధ్యాయ మహాసభ

మే 5 తేది శనివారము ఉదయం 7 గం॥ నుండి గుంటూరు టౌన్ హైస్కూలు భవనములో శ్రీయుత గాడినర్ల హరినర్సయ్యారావు యం. ఎ యం. యల్. సి. గారి యాజమాన్యమున జరుగును. ప్రాథమిక పాఠశాలోపాధ్యాయులందరు విచ్చేయవలయు.

ఉపాధ్యాయ పండిత పరిషత్తు

9-మే-1928 200 బుధవారము శ్రీవిజయనగర మహారాజా హోమిక్ హాల్ లో ముగిసిన శ్రీ భూపతిరాజు వెంకటరతి రాజు బి. ఏ. బి. యల్. గారి యధ్యక్షతన ఉపాధ్యాయ పండిత పరిషత్తు వార్షికోత్సవము జరుగును.

10-మే-28 గురువారము, ఆంధ్రమున శ్రీ హృత్తి మహామహోపాధ్యాయ తాతా నుబ్బరాయశాస్త్రిగారి యధ్యక్షతన ఉపాధ్యాయ పండిత పరిషత్తు వార్షికోత్సవము జరుగును.

ఇత్యగ్రామములకు పైసలకు విచ్చేయవారికి హోమిక్ హాల్ లో వీ భోజనపథకులు సమకూర్చబడును. కావున నట్టివారు ముందుగా, ఇకోమణి పప్పు పేయ్యశాస్త్రిగారి పేర విజయనగరము జాబు వ్రాయుదురగాక.

ఇరొండు పప్పు పేరయ్యశాస్త్రి కావ్యకంఠ గౌరీ సూర్యనారాయణశాస్త్రి

అహ్వనసంఘకార్యదర్శులు.

విద్యా వారణాసి సూర్యనారాయణశాస్త్రి

పండిత బాలదారి నారాయణదేవు

పరివర్తకదర్శులు.

మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు (రాజమండ్రి)

మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు యొక్క వార్షికోత్సవము, 26 వ తేది సాయంత్రము 4 గంటలకు మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు భవనమున మ. రా. రా. శ్రీ ఓంగంటి నుబ్బారావుపంతులుగారి ఆధిపత్యమున జరిగినది. ఆనంతరం యల్. ఎ. ఎల్. జి. గారు, (హెడ్ మేష్టర్) మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు పూర్వవృత్తాంతమును గూర్చి చెప్పిరి. "80 ఏండ్లకు పైట లోయర్ సెకండరీ స్కూలుగాయున్న దే యిప్పటి మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు" అని రంగయ్యగారు చెప్పిరి. ప్రస్తుతము లోయర్ సెకండరీ స్కూలు మార్చెట్టుకు దగ్గరగావున్న బ్రౌన్ హాల్ కు ఎదురుగావున్నది. బహుశకు సమీపముననుట చే బహుశకలవల్ల క్లిలకను క్లాసులకు చాల అటకముగా నున్నదనియు శ్రీ-రంగయ్యగారు చెప్పిరి. హైస్కూలు, యీ లోయర్ స్కూలునకు క్లి మెంట్ కంటే హెచ్చుమారులో నున్నది. ఈ రెండు స్కూలులకు యంత దూరములోనుండుట చే ఉపాధ్యాయులకే గాక బాలరకుగూడ చాల కష్ట మాయున్నది. ప్రస్తుతము యీ రెండు స్కూలులకుగూడ అద్దె భవనముల యందున్నవి. వానియందు తన ఆలస్థులులేవు. ఈ కారణమున విద్యార్థులు ఆకుకూసలు విలులేకున్నది. ఈ చిక్కులను త్వరలో తప్పించి ఈ రెండు స్కూలులను ఒక్కచోట పెట్టి యీ స్కూలునకు ఒక పెద్దభవనము గట్టించిన స్కూలునకు అపరిమిత సహాయము చేసినవారగుదురని మ్యూనిసిపల్ సంఘము వారిని శ్రీ రంగయ్యగారు వేడుకొనిరి. హైస్కూలునకు పేరునుమాత్రము ఒక్క చిన్న లైబ్రరీకలదు. తగినంత శిక్షణముగా దానిని వృద్ధి చేయుమనియుగూడ హెడ్ మాస్టరుగారు మ్యూనిసిపల్ వారిని కోరిరి.

ముగిసిన శ్రీ రాజ్ లుంగి నుబ్బారావుగారు M. A. "The importance of Excursions" ను గూర్చి చాల నేర్పుగా వుపన్యసించిరి.

విద్యార్థులకు పోటీపరీక్షలు పెట్టి యందు తీర్ణులైన వారికిని, ఆలస్థులకును, నాలుకపాత్రయందును, తమ నేర్పును జూపినవారికిని, స్కూలువాడు, రు 200/- విలువగల బింత బహుమతుల నొసగిరి. బాలురు "ప్రతాపరుద్ర" యను నందొక నీనును, శ్రీ రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు ఆంగ్ల యువ రచించిన "చిత్ర" ను కడునేర్పుగా ప్రదర్శించిరి. "చిత్ర" యందు "అర్జున" పాత్రను ధరించిన బాలుడు సభికుల మెప్పుబడనెక.

అధ్యక్షులకు వందనములతోడను జాతీయ గీతముతోడను సభ రాత్రి 8 గం॥ ముగిసెను.

మద్దూరి హనుమంతరావు.

వివాహవయోనిర్ణయశాసన నిరసన సభ - బందరు

సామ్రాజ్య కాపన నిర్మాణసభ యందు శ్రీయుత పాఠశాలోపాధ్యాయుల ప్రవేశ పేట్టి 'వివాహవయోనిర్ణయశాసనము' నెడల బందరు పాఠశాల యసముఖిని దెలుపుటకై ది 26-4-28 సాయంత్రము 6 గంటలకు భిక్షు శ్రీ నాగేశ్వర స్వామివారి యలయమున బ్రతి విద్యార్థి శిష్ట సరసింహాస్త్రిగారి యాధిపత్యమున నొక బహిరంగ సభ జరిగినది. అనేకవర్ణములనాచు స్త్రీలు, పురుషులు వందలకొలదిగా సభకు వయచేసిరి. ఆంధ్ర శాస్త్రమునాచు, వైద్యము, ఉపాధ్యాయులు, వర్తకులు, రాజకీయోన్ముఖులు, విద్యార్థుల లనేకుండెరి. దాదాపు మూడు గంటలపేపు సావధానముగా జర్ప జరిగినది. తత్పరమంకరించిరి బెజవాడ నాస్తియ్యలు, శ్రుతిధర్మప జీవనీ పత్రికాధిపతులు బ్రతి శివపురపు వీరబ్రహ్మపాకయాజ్ఞానా రీశాసనము శ్రుతిస్మృతులకును నిర్వాహకారధర్మములకును విరుద్ధమని యనేక ధర్మశాస్త్ర ప్రమాణము లగ్గడించుచును సవనసించి యొక తీర్మానము నుపహించిరి విశ్వేశ్వరాయపుర వాస్తవ్యులకు బ్రతి కడియాల పేరావధానము ఘనపాతీగారు పాకయాజ్ఞానా రీశాసనము నేదసమ్యక్మని బలపరిచిరి. బ్రతి పాఠశాలోపాధ్యాయులు బి. యే. గారు, మ. పా. శ్రీ ఉదయగిరి గోపాలరెడ్డి మ. బి. యే. గారు యొక్కయుక్తముగ నవ్వని బోపించిరి. మ-గా-శ్రీ డాక్టరు కరుచేటి శేషరావుగారు సర్వజనసమ్మతి వడయచున ట్టుండవలెనని కొన్ని సవరణలుపహించిరి. కొంత చర్చజరిగినపిమ్మట తుద కీ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడినది.

తీర్మానము

- 1. హిందూ వివాహము మతసంబంధమైన విషయము కనుక, మతవిషయక సంస్కరణలు మతాచార్యులున్ను, సాంఘికమున్ను నిర్ణయించుకొనవలెననివేదాని యట్టి విషయములలో కాపనాధికారులైన గవర్నమెంటువారుకాని యెట్టి సంబంధమున్ను కలగజేసికొనరాదనినన్ని, 2 ఇట్లు ప్రభుత్వమువారు జోక్యముకలగజేసికొనుట లోగడ గవర్నమెంటువారు చేసిన వాద్యములకు వ్యతిరేకమనినన్ని 3. ఇట్టి మతవిషయములలో ప్రభుత్వమువారు జోక్యముకలగజేసికొనిన యెట్ల బేకాంతికి బంగారమనినన్ని, యీ సభవారు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించుచున్నారు.

హరినాగభూషణము బి.యే.

మదనపల్లి తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

వామల్ పాడు తాలూకా

ఈతాలూకాబోర్డువారి ఎన్నికలు యీనెల 21వ తేది శనివారం జరిగినవి. మదనపల్లి తాలూకాలో తప్ప వామల్ పాడు, పుంగనూరు తాలూకాలో తీవ్రమయిన పోటీజరిగెక.

వామల్ పాడు తాలూకాలో పితేరు ఫిర్యాకు తప్ప తక్కిన ఆయిదు ఫిర్యాకులకు పోటీవుండెను.

వామల్ పాడు ఫిర్యాకు:— యీ ఫిర్యాకు చింతల కృష్ణారెడ్డిగారు ఇంకా రెండు పోటీ చేసిరి కృష్ణారెడ్డిగారు అనేక సంవత్సరములుగా తాలూకా, డిస్ట్రిక్టుబోర్డులందు యీతూరి ఓడిపోయిరి. మరెవరూ రామి రెడ్డి గారు ఎన్నుకొనబడిరి.

మేడుకుర్తి:— ఈ ఫిర్యాకు కలికిరీగ్రామం నల్లారి తిమ్మారెడ్డిగారు ఎన్నుకొనబడిరి. ఓడిపోయిన నారాయణ రెడ్డిగారు అనేక సంవత్సరములుగా తాలూకా, డిస్ట్రిక్టుబోర్డులందు ఎన్నుకొనబడి కాస్సోల మెంబరుగా వుండిరి.

కలకడ:— ఈ ఫిర్యాకు వి. వెంకటరెడ్డిగారు నిలిచిరి. వీరికి పోటీగా మొలుకుపురం పెద్దిరెడ్డిగారు నిలిచిరి. రాజశ్రీ వెంకటరెడ్డిగారు పూర్ణజము గాంచిరి. పెద్దిరెడ్డిగారికి ఒక ఓటు ఆయిన ను రాతము. విత్ డ్రావల్ ఫారం ఆయిన ధాఖల్ చేయలేదు.

గర్రిపల్లి:— ఈ ఫిర్యాకు యస్. గంగారెడ్డిగారు తిమ్మారెడ్డిగారు పోటీచేసిరి. తిమ్మారెడ్డిగారు జయమొందిరి.

ఎర్రవారిపాళెం:— ఈ ఫిర్యాకు శ్రీయుత యల్ మంద బయ్యారెడ్డిగారు చిట్టేపల్ల పాళేగారు పోటీచేసిరి. బయ్యారెడ్డిగారు ఎన్నుకొనబడిరి. (ఒకవిలేఖరి)

DIAMONDS & JEWELLERY BAPALAL & COMPANY 216 CHINA BAZAAR ROAD. MADRAS.

సవాతనధర్మపరాయణులగువారికి హెచ్చరిక "అస్య మమృతం విషమ్"

ఇండియా కాపనసభయందు 14 సెలెక్షన్ల బాంకల కున్న, బాలరకు 18 సంవత్సరములలోపలను వివాహమొనర్చిన ఉభయల తల్లితండ్రులకును కేండ్లకుమారునకును 10000, ఆస రాధము, 1 మాసము జైలులున్న శిక్షించెదమని ఒక చట్ట మేన్దు రిచివారు. మదరాసు కాపనసభవారు 16 సెలెక్షన్ల బాంకలకున్న 21 సెలెక్షన్ల పురుషులకున్న చేయమని మొనరియి, శిక్షను .6 మాసములుగా చేయవలయుననియు ఫిర్యాదు చేయున్నారు. రజస్వలగుటకుముందే వివాహము చేసినవలయునను నిర్బంధము గల బ్రాహ్మణ, వైశ్యాదిగ్రంథులను బలాత్కారపూర్వముగ వారివారి మతాచారవిశ్వాసములనుండి తొలగింపవలయును, లేదా ఒక్కొక్క పెండ్లికి పిల్లల తల్లితండ్రులకు తల్లివృత్తానాచలకు 1000 పి రూపాయల చొప్పున ధనవండును, 1 మాసము కారాగారశిక్ష చేయించి కొంపగోడి అమ్మించి సమూలనాశన మొనర్పవలయుననియో పలువురు నాయకులు కాపనసభయందు దీనిని అంగీకరించి యున్నారు. ఇందజియొక్క అంగీకారము మాచి ప్రభుత్వమువారు ప్రవాళి పాయము నిమిత్తము ప్రకటించయిన్నారు. కనుక మీ అసమ్మతిని మహాజన్ల రూపమునను సభాతీర్మానముల రూపమునను

"సెక్రటరీ లెజిస్లేటివ్ డిపార్టుమెంటు గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా, సిమ్లా" అనువారికి వెంటనే తెలుపుకు. ఈ విషయమై తెలిసికొనవలయునగు

క. మార్కండేయశర్మ

82, పూనమిల్ల హోమ్లెట్, కీలుపాడు, మదరాసుకు వ్రాయుడు.

రాజమహేంద్రవర తాలుకా కాంగ్రెసుసంఘము తాలూకా ప్రజలకు మనవి

మన తాలూకాలోనున్న అన్ని గ్రామములలోను కాంగ్రెసు సంఘముల నేర్పాయి చేతులనీ యొనగిరి. కనుక ఆ యా గ్రామములలోనున్న కాంగ్రెసు అభిమానులు గ్రామ సంఘముల నేర్పాయిచేసి, సభ్యులను జేర్చి ప్రార్థించుచున్నాను. ఈ బారమునకు పూర్తిగా తాలూకా ప్రజలపై పెట్టుటకు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము వారికిని యిష్టములేదు. వీలైనప్పుడేల కాంగ్రెసుపాక సభ్యులు గ్రామములలో సంచారముచేయ నిశ్చయించుకొనినారు కాంగ్రెసు సభ్యుల పుస్తకములు గాలిసినవారు. రాజమహేంద్రవరములో మాయింటి వద్ద తీసికొనవచ్చును అవసరముచో టపాలోకూడ యీ పుస్తకములు పంపబడును. కనుక తాలూకా ప్రజలెల్ల యీ పైవిషయముల గుర్తించి తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము వారికి తోడ్పడ ప్రార్థించుచున్నాను.

ఈ సందర్భమున మమిత్రులగు మానా పగడ కృష్ణారావుగారు చేయుచున్న పనిని కొనిగూడక తప్పదు. ఇంతవరకు వారికింది గ్రామములలో గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘముల నేర్పాయి చేసిరి.

- 1. రఘుదేవపురం 2. రావూక 3 వెంకట కృష్ణపురం 4. వంగలపూడి 5. శింగవరం 6 రాజుపాలెం 7 చినకొండే పూడి 8 బొల్లెపాలెం 9. గోపాలపురం 10. రాఘవపురం 11 శేషవరం 12. కోటి 13 నల్లగొండ 14. కూనవరం 15. ముద్దుల్ల 16. ఇనుగంటివారిపేట 17. రాజుపేట 18. కోల్ నరం 19 జాలియాడి 20. సీతానగరం 21. ఇందుకూరిపేట 22. కోరుకొండ 23 కావవరం, 24. శ్రీకృష్ణపట్టణము 25. వెదుళ్లపల్లి 26 శ్రీరంగపట్టణము 27. గుమ్మేడ్లపేట

ఈ పై సంఘములతోడు ధనిశేఖరములో కూడ కాంగ్రెసు సంఘము. నెలకొల్పబడిన దని వ్రాయుటకు సంతోషము గా నున్నది. రాజమహేంద్రవరపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘము గత ఎన్నిమిడి సంవత్సరములనుండి నిరాఘాటముగ పనిచేయుచున్నదని వేరుగ వ్రాయనక్కరలేదు కదా. కనుక తాలూకా ప్రజలెల్ల గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘముల నేర్పాయిచేయుటలోను, కాంగ్రెసు సభ్యుల శిరస్సులలోను తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారికి తోడ్పడ కోరుచున్నాను.

పాలకోడేటి సూర్యప్రకాశరావు, కార్యదర్శి.

మదరాసు ప్రభుత్వము
మిగిలిపోయిన ధనము

వాని నుపయోగించుటెట్లు?

(కొటిల్లుడు)

(ప్రతివత్సరమున ఖర్చులు పోగా ఇంకను నిలువయుండు ఆదాయమును వెచ్చించుటలో సామాన్యముగా ప్రభుత్వములవలెనుచుండు పద్ధతినినుండి సర్వోచావధిగారు ఇటుల విమర్శించియున్నారు. అట్టి నిలువధనముతో "ఎట్టిపరిశ్రమల ప్రారంభింపవచ్చునో, ఎట్టి పరిశ్రమలకు తోడ్పడవచ్చునో" ప్రభుత్వమువారిలో చింత. ప్రజలసేవ నభివృద్ధియగుట యెట్లును వాలోచన వారికి కలుగజేయును. దారిద్ర్యముచే శిశుజీవులై పోవుచున్న ప్రజాశిశువుల నరికట్టుటకై ప్రయత్నింపగ... ఇంకను ప్రయోజనకరమగు నట్టి సంస్కరణము లేనియెడలవు. కాని అట్టి కార్యములకు ప్రభుత్వమువారి నిలువ ఆదాయము లేనట్లయినను ఉపయోగింపవచ్చుట లేదు. ధనసాధన లేక ప్రజాశ్రేయస్సు నాకాంక్షించు సంస్కరణాభిలాష లేమియునే యజ్ఞాలక నిష్పదాయులగుచున్నార..... ప్రభుత్వమువారి నిలువధనములకు, దేశసంపద నభివృద్ధియగుటకును, ప్రజలకు శ్రావ్యముగనుటకును, ఎప్పటికిని వినియోగింపరాదని నిశ్చయించుకొనిరావేమి? ఈవాక్యములచదివినపుడు, మన చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి నిష్కలనే యమగ కరుణలను గలగుట సహజము. వైవాక్యములందు ప్రతిదియును మన చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారికి వర్తింపదు. అనేకవత్సరములుగా చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారిపై కొన్ని కొట్టరావ్యములు నిలువయుండిపోవుచున్నవి. ఏ ఇంజీనీరులు బ్యాంకులోనో, నిమ్రయోజనము గల నిలువయుండుటకై ప్రభుత్వమువారికిగాని, ప్రజలకుగాని యాదాధికమైనను లేమియును నుపయోగపడుటలేదు. అనుసంవత్సరముగా నిధిముగ నిలువయుండుచున్న మొత్తము 1928-29 సం॥ ప్రారంభమున రు॥ 828 కోట్లను, చెన్నపురి ప్రభుత్వ ఆర్థికసభ్యుడు ఆయవ్యయ పట్టికను కావనసభలో ప్రవేశపెట్టెను ప్రకటించెను. ఈసంవత్సరమున కొన్ని పెట్టుబడులు మొదలైనవిపోగా, సంవత్సరాంతమునకు రు॥ 88 కోట్లు ఇంకను నిలువయుండును గూడ ఆర్థికసభ్యుడు ఆంధ్రవాకేసెను. ప్రభుత్వమువారి ధనాగారి వ్యవహారము లొకవైపున నీతిగగనుడ నుదియొకవైపున ప్రజానీతి యెటులున్నది గమనింపుడు. రైతులు ఋణభారముచే భూమిని పోషించుచున్నారనియు, తిట్టెత్తుక వారు తమ భూములను అమ్ముకొని పోవుచున్నారనియు గనియుచున్నదనియు గత 20 వత్సరములగా నిరవ్యయము క్రమకముగా హెచ్చిపోవుచున్నట్లు గన్పించుచున్నదనియు 1921 సం॥ ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన జనాభా నివేదికయందు నూచించిరి దత్తములములలో రైతులు ఋణభారముచే భూములను అమ్ముకొని పోవుచున్నారని ప్రభుత్వమువారు తమ నివేదికయందే అంగీకరించిరి. అదివ యమునా దెలిసియును, ప్రభుత్వమువారు, తమ నిలువల మూలమునిగొనుచుండుట తప్ప, ప్రజల వాంఛించుచున్న శిశుసంరక్షకరీతిని కావంతయై ప్రయత్నించుచున్నట్లుగన్పించదు. తమను ప్రయత్నియాలసన్ని ప్రజలనుప్పించిరికీ, పంపించిన గాని, తమ నిలువధనము వాకార్యమున కుపయోగింపవలసిన గాని ప్రభుత్వమువారికి దోచినట్లే గమనింపదు. ఇదిచాల ఆశ్చర్యకరము.

ప్రభుత్వమువారి పద్ధతినియున్న ఇన్ని కొట్ల యావ్యమును ప్రస్తుతము ప్రజలకును దేశమునకును ఏమాత్రమును ఉపయోగపడకపోవుటయెందులకు వారి ఆర్థికవైఫల్యము, దారిద్ర్యమును ఇంకను హెచ్చించి దేశమునకు చాల అరిష్టము గలగ చేయుచున్నది. మొట్టమొదట నిది కొంచె ము శ్రేయోకరముగ గణపించవచ్చును. కాని ఇంకనుక ఆలోచించినచో, ఇంకొక పర్యాయము యొక్క భిక్షాంకర పరిమాణమును గాంచి దిద్దుచు గలుగును. ప్రజలు పన్నులను చెల్లించు మొత్తములలో పెరిగియుండు నిలువధనము మొత్తమును మిగిలిన ధనమును ఇంజీనీరులు బ్యాంకులో నిలువయుండు చుండును. అనుసంవత్సరముగా నిలువ పెచ్చుచు, ఖర్చు గానించక చున్న ఈ నిలువ మొత్తమును గూడ ఇంజీనీరులు బ్యాంకులో నిలువయుండుట సహజము. ఇంజీనీరులు బ్యాంకు ఇంటియందు పూర్తిగా అంగీకరించుటలేదు. ఆ బ్యాంకువారు ఋణములన్నిటను పుచ్చుకొనుట మొనగనునవచ్చును అన్నియు ఆ గ్రేడుల చేతులలోనే యున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో నీ ఇంజీనీరులు బ్యాంకు ఈ దేశమున వాణిజ్యమొనర్చి ధనము సంపాదించి దీనికొనిపోవుటకువచ్చిన బిజ్జీపియమవత్సరముడ ప్రత్యేకాభిభావమును గన్పరుచుటయం దాశ్చర్యములేదు. యువపియముల

వత్సరము ప్రత్యేకాభిభావమును గన్పరచి, భారతముగ ఋణములొసగి వానవత్సరము ఇంజీనీరులు బ్యాంకువారు ప్రాప్తమొందుచున్నారనియు, భారతీయవత్సరములకును పనికిరాని ప్రేమను చూపుచున్నారనియు, వారి కెక్కువసంఖ్యయ మొకరు తేదనారు, భారతీయవాచకులును, పారిశ్రామికప్రముఖులును అనేకవత్సరములుగా మొరపెట్టుచున్నార. దాక్షిణ భాగరాజా పట్టాభిషేకారాచ్యుతంతులుగారు యామూర్త్యములకాడు, చెన్నపురి యందు జరిగిన రాష్ట్రీయసభాకారమున సభకర్మక్షమహిమయను పొషగిన యువవాడగుచుం దీనియందును సందర్శనముగ ఋణపుచ్చేయుచు వివరముగ వెల్లడించి, ఆఖిలభారత వాణిజ్యసంఘాధ్యక్షుడగు డి. డి. కైథాను గారు ఏప్రిల్ 11 తేదీన తత్సంఘసమావేశమున దుపయోగించుచు ఈయాలోచనాని బలపరచిరి. విదేశీయవత్సరమునకు పాతముగల ఇట్టి ఇంజీనీరులు బ్యాంకులో ప్రభుత్వమువారు, ప్రజాద్రవ్యములను నిలువయుండుటకునకలక్షముగా ప్రభుత్వమువారు దామే విదేశీయవత్సరము వివిధ ఋణములొసగి వారి వాణిజ్యమును లాభములను అభివృద్ధియొనర్చింపరాదున్నార. "నీకేసుతో నీకన్నే పోకిచేసినట్లు" యూరప్ దేశమున వత్సరము, భారతీయవత్సరముతోడనే, దేశీయులతోడనే వత్సరమున పోటీచేసి ప్రజలనుండి లాభములనుదీసి, కొట్లకొలది ధనమును ప్రతివత్సరమునకు దేశమునకు దీసికొనిపోవుచున్నార. విదేశీయవత్సరముల సంకల్పములుండు, దేశీయ వత్సరములను పారిశ్రామికములను తగిలంత ధన సౌకర్యములేక, వారి వ్యాపారము ధనాభావముచే నరికట్టుచున్నది. దేశీయుల వ్యవసాయమునకును, పరిశ్రమలకును సహాయము మొదలగు "నిలువధనము" వారి కేతులకుపకరించి, దేశీయుల అభివృద్ధిని యరిగియున్నది.

ప్రజల శ్రేయస్సును కాంక్షించు ప్రభుత్వ మేదియు ఇట్టి వ్యవహారముల నొక్కక్షణమైనను సాగనిచ్చియుండదు. ప్రజల దౌర్భాగ్యస్థితిని తొలగింపవలసిన ఆకుంత చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి ఉన్నయెడల, నిలువధనము నుపయోగించు విషయమున ప్రస్తుతమువారు పలకబడినట్టి పద్ధతికి సంపూర్ణముగా భిన్నముగ వ్యవహరించియుండెడివారు. పరిశ్రమగ విదేశీయవత్సరముల తోడ్పడుచున్నారనియు, దేశీయుల వాణిజ్యమును, పరిశ్రమల ప్రాప్తినింట్లు కాధనము సహయించియుండెడివారు. అందు మధ్యముగా దేశమునందలి ప్రజలలో నూటికి 80 వందకి కేవలభారతీయ వ్యవసాయకుల ఋణమును తొలగించి, వ్యవసాయమును ప్రోత్సహించుటకై ప్రభుత్వముగ దెలిసికొనియుండెడివార. భూమినింట్లు బ్యాంకుల సాహించి పించియు, మరదిధనముగనో, రైతుల ఋణగర్భము తొలగించుట ప్రభుత్వమువారి నిలువయున్న కొట్లకొలదిధనము నుపయోగించునెడల, ఒక్కవ్యవసాయమేగాక, చెన్నరాష్ట్రమున, అనేక పరిశ్రమలు సృష్టింపబడును నభివృద్ధిని సాధించవచ్చును.

ప్రభుత్వమువారు భూమినింట్లు బ్యాంకుల సాహించి యూరప్ దేశీయుల నిలువధనమును వాకవడ్డీలకు రైతుల ఋణభారమును తగ్గించుటకు ఉపయోగించునెడల, "ఏకక్రియార్థ ప్రకరణ" యను నటుల నిరవయోగముగ ఉన్న తమ ధనమును వడ్డీయిచ్చుటయేగాక, ప్రజలసంపదము తప్పక ప్రభుత్వమువారి ఆదాయమును గూడ దావరకు చేయవచ్చును. ఋణగర్భముల రైతుల సహకారమును, గ్రామీణ, రైతు భూముల నీ బ్యాంకులకు తొలగించి ఋణమును తీసికొనిపోయి సామాన్య భాగముల తీర్చడగు ప్రస్తుతమున రైతులపుడు నూటికి 80 వందకు 15, 18 వందల వడ్డీ చెల్లించుకొనుటవలసిన భాధ యుండెను. అంతయును 25, 30 వందల వడ్డీ సామాన్య భాగముల తీర్చడగు. ఈ సౌకర్యములవలన, రైతులసేవ కొంచె మభివృద్ధిచెంది, తద్వారా, ఈరాష్ట్రమున ప్రధానవృత్తియగు వ్యవసాయ మభివృద్ధిచెందును. భూమినింట్లు బ్యాంకులకు వడ్డీకొచ్చుచుండుటచే, ఇక సామాన్య భూమినింట్లు తీరక వడ్డీకొచ్చుట తగ్గింపవలసి వచ్చును. ఇది యిట్లుండ, భూమినింట్లు బ్యాంకులకు వడ్డీకొచ్చుట, విడుదలయై రైతులద్వారా సామాన్య కేటలోనికి వచ్చు ఈ కొట్లకొలది ధనమును, సామాన్య కార్యైతర పరిశ్రమలకార్యో ఉపయోగించు కొనుటవలసిన వారగుదురు. ప్రజల వద్ద పుచ్చుకొను ధనము చేతను ట లో డేనే, వారే తోలా భద్రమును పరిశ్రమ సాహింపవలసిన. ప్రస్తుత మొయోసౌకర్యములుండియు, తమ ధనసౌకర్యములేక నిలచిపోయియున్న అనేక పరిశ్రమలు పునరుజ్జీవితములగును. దేశీయుల వాణిజ్యమునభివృద్ధి చెందును. కావలసినంతమంది కీ పరిశ్రమలందు కేవల సాధింపబడును. ఉన్నయూ సినంతక అమ్ముకొని, ప్రభుత్వోపకారములను విద్యుత్పరిమితి యు కట్టియొద్దగములభింతక అల్లాడుచున్న వేలకొలది యావకుల నిరవ్యయసమస్య యంతరించును. నిరవ్యయములను ప్రజలయందు వ్యాపించియున్న ఆసంకల్పియము, ఆందోళనయు అంతరించును. ఈ విధముగ

దారుణ వ్యాఘ్రమాతృకము
సాయుధులైన 200 మందిని లక్ష్యముచేయుకపోవుట

ఇంట్లో చొరబడట

వంగరాష్ట్రమున పట్టుకొని యున్న గ్రామముగలను. ఆ ప్రక్క గ్రామమున ఇద్దరు మహిళాదీయులు పట్టుకొని పొద ప్రక్కన పోవుచుండెడి ఆకస్మికముగ వ్యాఘ్రమొంది పొద నుండి వారిహాడికి దుమికెను. ఆకస్మికముగ ఒక మహిళాదీయె మృత్యువును ముక్కలు ముక్కలుచేసి గారమున గలగ జేసెను. పీడన రెండవవానియొద్దగిరిపడి కొంచెముగ గాయములకు కలుగజేసెను.

ఈవంగర గ్రామములో దోచుగ నీ 200 మంది కత్తులతోను బాంబులతోను మతర ఆయుధములతో పులి కంబు దీనిటను వచ్చిరి. ఆందోళకు వాడతో పొదనుకొన్నా కారమున దాన్ని భీకరావధుతో ఆటాపె బడి అతనికరము ముక్కలుగ జేసి భిక్షముగా జేసెనెను. అతని మృత్యు విచిత్రమై కాన్య వెంట బోవుచు ఆ ప్రాంత వ్యాఘ్రము 14 సంవత్సరముల బాలు సెరుకొనన అతడు భయంతుడై నీకే ముడై పోయెను. అతనిపెదదే పియ్యలను "పుంసులోనికి ముక్కలెడల" జేసెను. అపియ్యల పియ్యల జంతువు ముసల్మాను ఇంట్లో చొరబడ అందన్న స్త్రీయు చరటిబిడ్డను ఒడతొగగ కలవామతో చింపరందరగ వారి వోయిరి. ఆ ఇంటి ప్రక్కనుండి ఒకడు బాబును మోహదా సననాడు తుపాకీతో ప్రక్క ఇంటినుండి ముట్టించెను. కొమ్మ వేళముతో ఆపులి అరిచిపెదదే ప్రక్కనుకలను లాగిజేసెను. కాళ్ళకుండున్న రక్తనాళములను కొరికిజేసెను. ఇదంతయు యగునకి రాతిబడెను. కొంచె మయెక్కలతో దానిని బాధగ్రోలిరి అప్పటికిని అన్యకు నిర్భయముగ చరిరక మరునాడుదయమున 11 గంటలకు ఒక మహిళాదీయెని ఇంటిలో దూరకు గ్రామమును తుపాకులతో దానిని ముట్టించిరి. విసిరిబిరచివాను ఆమె నాదాపులను తుదకు కాల్చిచంపెను.

వైస గామమున నీ రన్నకారిగో ఆయనకురు అప్పలొయ్యమ్మగ నలుగుగు బ్రతుకేమో యనుకొనుచున్నార. ఒకనికి ప్రజానాయకు చప్పి వ్యవస్థ గాంధుమిచ్చాడు. అపురి ఏమయ్యుకొనాడు గుప్పిడు.

సి. రాజగోపాలాచారిగారి ప్రకటన

కాంగ్రెసు ప్రదర్శనసంఘమువారిమీద వ్యాజ్యము కలస్తూ, ఏప్రిల్ 29: ను వారు కాంగ్రెసు సందర్శన జరిగిన పట్టు పర్యవ నిర్వాహక సభు సమావేశమైన సమగ్ర ప్రదర్శనమునకు విచ్చేరియుండు ఏప్రిల్ 29: ను కంట్రాప్టు ఒప్పకొనిన సర్టిఫికేట్ కంట్రాప్టువారులు వ్యాజ్యమును దాఖలుచేసిరి.

ఈ మహాప్రదర్శనములో ఖర్చు పంపుచువారికి ఒక భాగము ముచ్చటకై. ప్రదర్శన నిర్వహకసభు మువారికి ఆ సర్టిఫికేట్ మంజూర్యతో లావాదేవీ కలపెట్టె. కాని ఉత్తర ప్రదర్శనకాఖిరి కట్టిపెట్టె. ధము లేను నామ గాఖిలుచేసిన వ్యాజ్యము గావసరభా ప్రదర్శనసంఘము వారిమీదనే గాని, ఖర్చు ప్రదర్శనకారకు వైన ఆఖిలభారత వ్యాపకసంఘము వారిమీద కాదు ఈ విషయము తెలియక కొన్ని ప్రతికరం దు యీ వ్యాజ్యము ఆఖిలభారత వ్యాపకసంఘమువారిపై దాఖలుచేయబడినది (తెలుగు చేతులకీడి. ఇది అపవ్యయము అభిలభిత వ్యాపకసంఘకార్యదర్శకుల సి. రాజగోపాలాచారి గారు ప్రకటింపసాగినారు. (ప్ర. సేను.)

కేకేకనం దన్నివైపుల ముగిసిత గావసరకలగు. పరిశ్రమల అభివృద్ధిలన, ప్రభుత్వమువారి ఆదాపు పన్ను అభివృద్ధి నెడగలదు.

ప్రభుత్వమువారు ప్రజలయెడల నిండుక సానుభూతిని గన్నచి, వారి దుస్థితినితొలగించుట కిచ్చేదివచ్చును. ప్రజల దుస్థితినితొలగించుట, అంతిసౌఖ్య స్థితిగలయుట యెంత ముఖ్యమో నీనిబట్టి చెరుగుగలదు. ప్రభుత్వమువారిండు కెట్లు ప్రజావ్యాధులను ప్రయత్నియాలసన్ని విస్తరించు ప్రయత్నమును ధన మేమాత్రమున వెచ్చింపవచ్చురేదు. ఈ సానుభూతి, మహానాళక, ఇంజీనీరులు బ్యాంకువారు ప్రతికరంపొంది గమించి నిలువధనమును, రైతులకు ఋణమును సాధించ బాలము. ఇందు వలన ప్రభుత్వమువారు ప్రజలయెడల ప్రజల వ్యాధివెంచెడు ప్రస్తుత మిధనమును ఇంజీనీరులు బ్యాంకులో నిలువయుండుటవలన ప్రభుత్వమువారికట్టి లాభమువచ్చుటలేదు. పరిగదా, దేశీయ పారిశ్రామిక వాణిజ్యభివృద్ధి తీరనిపట్టు గలిగించుచున్నది.

ఆంధ్ర భూమిశ్వరులు వాఙ్మయాభివృద్ధి

[సింగముపల్లి వెంకటాద్రిగారు]

ఆంధ్రభూమిలో ప్రసిద్ధి కెక్కిన సంస్థానముల నేకములు గలవు. వీనిలో విజయనగరము, బొబ్బిలి, పితాపురము, కురుపాం, భద్రాచలము, నంద్యాల, వేంకటగిరి, మురగాల, చల్లపల్లి, మల్లికార్జున, తుని, కొచ్చెర్లకోట, నూజివీడు, వెంకటాచలము, ముసునూరు, గన్నవరం, పుర్యూరు, కపిలేశ్వరపురం, తేలపాళ, ముక్త్యాల, విష్ణుస్వామి, ముత్యాలపాడు, కులదన, మైలవరము, తిరువల్లూరు, దక్షిణగల్లూరు, అమరచింత, గద్వాల, జబర్రా, పావ్యం, చ, వనపర్తి, మున్నగు సంస్థానములు ప్రధానములు. ఈ భూమిశ్వరులలో బ్రాహ్మణ ప్రభువులు, శూద్రులు, వెలమ రెడ్డివృత్తులు, కమ్మ ప్రభువులు, తదితరులు గలరు. ఆంధ్ర ప్రభువులు పురాతనమునండి యాంధ్రభూమిపాదాన్ని వేదముల నేనించి సత్ప్రతిగాంచిరి. పండితుల పాపించియు, కవుల సజ్జానించియు, గ్రంథముల రచించియు, కవుల నందుకొని యు, విద్యవృద్ధుల తర్ఫీదులు, కళాకాలు విద్యాలయముల స్థాపించియు, గ్రంథాలయములను పోషించియు, రాజసేవలకు నుండి భూమినే నొనర్చిరి. ఆంధ్రభూమిని విభాగి కెక్కిన శ్రీ కృష్ణదేవరాయలు, శ్రీ రాజరాజనరేంద్రుడు, ప్రతాపరుద్రప్రభువులు భూమిభూషణులు, భూమిప్రాప్తియు, వేనోళ్ల గొనియాడవలయున్నది. ఈ విషయము లోక ప్రసిద్ధములు చేసే నిష్ఠలు వ్రాయు తునగర్వము. ప్రస్తుతాంధ్రానకులయొక్కయు, వారి పూర్వులలో నిటీవలి వారి యొక్కయు, భూమిపాదమును, గ్రంథరచనాప్రాశస్త్యమును గూర్చి విశ్లాసముగా నూచించెద

విజయనగర ప్రభువులు

విజయనగర సంస్థానాధిపతులలో నొకరగు విజయరామ గజపతిరాజుగారు సంస్కృతాంగ పాతకాల తనజులలో స్థాపించియుండిరి. శ్రీరాజాభివృద్ధిగాను ప్రత్యేకపాతకాలము నెలకొల్పియుండిరి. ఆయన కుమారులగు మహారాజు అనందగజపతిగారు సంస్కృతాంగములగు దసమనపాండిత్యమును సంపాదించియుండిరి. ఈయన సంస్కృతాంగములలో నెన్నియో పద్యములు రచించియు ప్రసిద్ధిచెందెను. సాహిత్యమునందేగాక, పంగీతమునందును ప్రవీణులు, విజ్ఞానాధ్యక్షుల నధ్యక్షియును.

మరొక మహమ్మద్ పురముజమీందారులు

ఈ పేర బరగు సంస్థానము విశాఖపట్టణ నుండలమున గలదు. ప్రస్తుతపాలకుల నామము శ్రీరాజా వేంకటాద్రిగారు. బహద్రులుగాను, ఈ యన విశాఖపట్టణమున తన తల్లిగారిపేర నొక యాంగికకళాశాలను స్థాపించి పుణ్యము గట్టుకొనిరి. జ్యోతిష, భౌగోళికశాస్త్రముల జక్కగా నభ్యసించిరి. తనపూర్వులు స్థాపించిన జ్యోతిష విద్యాలయముల జక్కగా పోషించుచుండిరి. వీరికి నక్షత్రగణితాలను స్థాపించి విశేషశ్రద్ధతో పరిశోధనలు జరిపుచుండురు. భూరింకము మొదలగు వివిధార్థుల యెరుకలతో గూడుకొనిన పరిశోధనలయము నెలకొల్పిరి. ఇంకను వీరికి వృక్ష భౌతిక రసాయనాది శాస్త్రములయందు విశేషానుభవము గలదు.

శ్రీసంగవలస జమీందారులు

ఇయ్యది విశాఖపట్టణ నుండలమున గలదు. ఇప్పటి జమీందారులయిన శ్రీరాజావిశ్వేశ్వరనిశ్చయ బహద్రులుగాను వీరి తండ్రియైన శ్రీరాజా చంద్రశేఖర నిశ్చయబహద్రులుగాను చంద్రశేఖరుల ఆంధ్ర వాఙ్మయ మనెడి రసాలవృక్షమునకు జక్కని దోహదమునంగియుండిరి. విశ్వేశ్వరులును తండ్రిగారి వలెనే విశేష ధురింబులు, భూమిప్రభులు.

పితాపుర సంస్థానాధీశులు

ప్రస్తుత పాలకులనామము శ్రీరాజా రావు వేంకట కుమార మహీపతి నూర్యారావు బహద్రులుగాను, గొప్ప విద్యాభిమానియే గాక సంఘసంస్కర్త యని వేటుగా జెప్ప నగర్వము లేదు. అశాస్త్రజ్ఞులగుచు స్థాపించి పుణ్యము గట్టుకొనిరి. కాకినాడలో మొదటి తరగతి కళాశాలయు, సమాజమందిరమును, ప్రార్థన నెలకొల్పిరి. వీరి యాదరణముననే నూర్యారావుఆంధ్ర నిఘంటువునది సిద్ధమగుచున్నది. ఆంధ్రపరిశోధకమండలిద్వారా పురాతన జీర్ణ గ్రంథముల నేకములు ప్రతులందు చున్నాడు. ప్రకృతమున వాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు వీరు ప్రాధాన్యాలను నున్నారు. వీరికిను ఘనకార్యములను సాధింపగలరని శ్రద్ధసించు చున్నాము.

వేంకటగిరి సంస్థానాధిపతులు

ఈ సంస్థానాధిపతులు చిరకాలము నుండి యాంధ్రభూమి మత్తలకి పరిచ్యులైనవని మండిరి. వీరిలో నొకరగు పెద సింగమనాయకు సంస్కృతాంధ్రములగు పాతక యాత్మలపై గ్రంథముల రచించియుండిరి. వానిలో రసార్థవనుధాతర మను నలంకారశాస్త్రము, సంగీతరత్నాకర మనునవి, ప్రధానములు. ఈయన మనుమడుగు పర్యజ్ఞ సింగము నాయకు భూమిశ్వరుడు డనుటకు పర్యజ్ఞ బిరుదు మే తార్కాణము. శ్రీనాథకవిసార్వభౌమడియనపాండిత్య మెంతయు సగ్గించెను. బమ్మెరపాత నామాత్యుడు భోగినిదండమును పర్యజ్ఞున కంకిత మొనర్చెనని క్రతీతి. ఈ సంస్థానాధీశులలో నొకరగు రాయధూపతి 1620 సంవత్సరమున కొండవీడు వినుకొండ ను జయించి యుండెను. ఈయన వేటూరి రంగారాజుని ప్రణీతముగు భూమిశ్రీధిగారు మను నత్యుత్తము ప్రబంధమునకు గృతిపతి. 1695 సం. న సింహాసన మధిష్ఠించిన పర్యజ్ఞ కుమారయ్యచతునాయకు గొప్ప సంస్కృత విద్వాంసుడు. ఈయన కాశీపాత్రి నగరాధిపాన దేవతయగు జ్ఞానప్రసాదానందపై అష్టకమును, చూడక ను రచించెను. ఈయన ప్రోత్సాహముచే నవ్వయ్యదిక్షితులవారు సంస్కృతమునగల కష్టపురాణము నాంధ్రీకరించుట పాపగను. గోపాలకృష్ణ యాచేంద్రునకు బూర్వము రాజ్య మేలుచుండిన మహీపతి యాదరణమున గ్రంథముల నేకము లాంధ్రీకరింపబడెను. వీరిలో గోపిపాద వేంకటాచలప్రణీతములగు వాల్మీకిరామాయణము, శ్రీకృష్ణ జన్మకాండము, భగవద్గీత యనునవి ప్రసిద్ధములు. ఈయనకాలముననే తర్కభూషణ బిరుదాంకితులగు వేంకటాచల్యలవారు శృంగారకల్పవల్లి యను నలంకారగ్రంథము రచించెను. ఈ భూమేంద్రునినామ మె య్యదియో శృంగంపకున్నయది. ఈ మహనీయుడే కాశీనగరమున సత్రముకట్టి నిర్మించి నిత్య మిన్నూటకు అన్నప్రదానము చేయునటుల శాస్త్రకపుష్పియుల గావించెను. ఈయన తిరుపాత కృష్ణయ్యచేంద్రులు నెల్లూరులో నాంగ్ల యున్నత విద్యాలయమును ప్రతిష్ఠించియుండిరి. ఈయన కృపాకటాక్ష ములవలన 'రాధాకృష్ణ సంవాదము' 'శివసాలపథ' 'దశకుమార చరిత్ర' 'శృంగారపద్య రత్నావళి' 'శ్రీ కృష్ణాభ్యుదయము' 'గీతాగోవిందము' 'బ్రహ్మగణేష్ ప్రశంసాకాండము' 'హలస్య చూపాత్మ్యము' 'కాళిదాస ప్రకరణము' 'విశ్వదత్తకావ్యము' 'గోపీన, కామిడి' 'సుమనోవినిదభూషణము' 'భావరత్నాగరము' 'ఉత్తరమచరిత్రము' 'సంస్కృతకవిజీవితములు' 'శక్తి జీవరిణయను' అను ప్రసిద్ధగ్రంథములు వెలువడెను కన్ననగరమున ప్రతిష్ఠింపబడిన యాంధ్రపరిషత్తుకు విశేషానుభవము మొనర్చిరి. వీరికుమారులును, ప్రస్తుతపాలకులు నగు శ్రీ గోపదత్త యాచేంద్ర బహద్రులుగాను నెల్లూరునందలి యున్నత విద్యాలయమును రెడపరగతి కళాశాలగా నొనర్చిరి వేంకటగిరియందు పారిశ్రామిక విద్యాలయ మొకటి స్థాపించి యున్నారు.

మునగాల జమీందారులు

ప్రస్తుతపాలకుల విద్యాభిమాన మెల్ల రెలింగినదయే. వీరు రెడ్డిసంజాలు. వీరి పూర్వులలో నొకరగు వేమారెడ్డి గారు రాజ్య మలివిశేషముగ బెంపొందించుటయేగాక యసమానముగు భూమినే నొనర్చియుండిరి. గొప్ప సంస్కృత విద్వాంసులు. సంస్కృతమున 'అమరకావ్యము' అను ప్రఖ్యాతగ్రంథమును రచించెను. కవిశ్రేణియలోనివాడగు 'ఎత్తా ప్రెగడ' తాచించియుండిన 'పాదీపంకము' వేమారెడ్డి మహీపాలునకు గృతి నొసంగెను. ప్రకృతసంస్థానాధీశులగు, శ్రీరాజా వేంకటరంగారావు బహద్రులుగాను గొప్ప పద్మదేశాభిమానులు. నేతపరిశ్రమ నభివృద్ధి చేయుటకై కొందఱును బాళ్ళాత్మదేశముల కంపించిరి. విజయవాడలో నొకకర్పా గారమున, పద్మదేశము విక్రయకాల నేర్పబడిరి. రంగుపరిశ్రమ యాద్యముమొదలగు రంగుపనులను నేర్పుకొనుట కొక విద్యార్థిని జపానుదేశమున కంపిరి. ప్రాథమిక విద్యాలయముల నేకములు స్థాపించి యుచితముగ నెల్లరకు తెలుగు, ఇంగ్లీషు, ఉరుదు, భాషల నేర్పునట్లునట్టిరి. వీరివలన ద్రవ్య సహాయ మొందుచున్నవిద్యార్థు లెందరో హైదరాబాదు, గుంటూరు, తెజనాడ, మద్రాసుపట్టణము, మదరాసులోగలరు. ఈ యనకు ఆంధ్రభూమియందు గల ప్రేమ నిరుపమానము. వీరి ప్రోత్సాహయాదరణముల వలననే యాదిపూడి సోమనాథకవి ప్రణీతము 'కృష్ణరాయచరిత్రము' 'జపాను దేశచరిత్రము' ప్రకటితములయ్యెను. ఈయన హైదరాబాదునందు శ్రీకృష్ణ దేవరాయాంధ్ర భూమినియ మను ప్రసిద్ధగ్రంథాలయము స్థాపించి యుండిరి. ఈయన యనుగ్రహముననే విజ్ఞానచంద్రికా పరిమత్తు స్థాపింపబడెను. ఆ పరిమత్తునకు బహుకాలమగ్గవులగు నుండి మహాపరకార మొనర్చబడిరి. కీర్తిశేషులైన శ్రీకావత్తా వేంకటాచల్యారావుగారి యనకాలముననే వివాహగా నుండి భూమిపద్ధి కెంతయోవోడుపడిరి.

చల్లపల్లి జమీందారులు

వీరు కమ్మసంజాలు. 19 వ శతాబ్దముగ్గమున బాలించుచుండిన 'అంకినీడు' అనాన చల్లపల్లిలో నొకసంస్కృత విద్యాలయమును నెలకొల్పి గొప్పగొప్పవిద్వాంసుల నియమించి విద్యార్థులకు చింతమంగనన్నవస్త్రము లిచ్చి సత్ప్రతిగాంచిరి. పండిత పరిశ్రమచి, పండితులనత్తువాద ప్రతివాదముల నాకర్షించుచు నానందించెడువాడు. వారి తరువాతివారగు శ్రీరాజాయ్యగడ్డమర్రి కార్జున ప్రసాదుగారు గొప్పతెలుగుపండితుడు. పంగీతమున నభిమానము మొందు. చిత్రలేఖనమున బవీణులు. ఇప్పటిజమీందారులగు శ్రీమంతుయ్యగడ్డ అంకినీడు ప్రసాదబహద్రుగారు 1924 సం.న పట్టభద్రులైరి. ఆర్థ చుర్రకావినీధివలందు కుమారులము మొదలు. ఆకారణమున భరత్యుడమందంకట బ్యాలన మొనర్చిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయస్థాపనమునకు విశేషానుభవము మొనర్చిరి.

మంత్రిపగడ సంస్థానాధీశులు

మంత్రిపగడ వారు నియోగి బ్రాహ్మణులు. ప్రస్తుతపాలకులనామము శ్రీరాజాభుజంగ రాయబహద్రులుగాను. వాసశీలురు. ప్రజాసేవా ధురంగరులు. కవులు. పండితులు. ఉన్నతాన ర్వప్రయులు. చిలుకప్రాయమునండియు సంస్కృతాంధ్రములగు ప్రత్యేకతాసత్తుయుండిరి. హిందూస్థానీ బాగుగా నభ్యసించిరి. ఈయన కెతుల యభివృద్ధికై బహువిధ యేర్పాటులగు గావించిరి. పెక్కుమందిద్వార్థులకు ద్రవ్యసహాయ మొనర్చెను. 1892 సం.న, అనగా నిరుపద రెడపసంవత్సరమున బ్రహ్మశ్రీ కొక్కొండవేంకటరత్నము పంతులుగారి యగ్యక్షత్తరెండవోవే క మై న స భి లో అష్టాపధానము జరుగదముగ నొనర్చించిరి. అగ్యక్షులగు వేంకటరత్నంపంతులుగారు భుజంగ రాయని పద్యరూపముగ నెంతయో బ్రతంపించిరి. కవియేగాక పండితోత్తముడగుటచే బంగునకు బరిమళము బిన్నట్లుండెను. పాండిత్యము లేని కవిత్వము పరిమళములేని పువ్వుమనగిది భాసిల్ల నేరదు. రాజాగారనెక గ్రంథములను రచించియుండిరి. ఆ గ్రంథములు ద్రాక్షగుచ్చులువలె మృదుమృదుగ నులై విరాజిల్లుచుండును. రాజవాంసి, మనోరమ, వారకాంత, హాంబిండే యతీతము, వసంతకుసుమము, మున్నగునవి ప్రధానములు. పంతులుకు మునుగ్రంథమున విష్వరీయా మహారాజు చరిత్రమువలెంపబడెను జీర్ణమందున్న సంస్కృతాంధ్రగ్రంథముల బ్రబంధము నెదిర్చి మంజువాణిముద్రాక్షరాల నెలకొల్పిరి. వీరిటివలె బ్రహ్మసందర్శి విషయమంతటికి పద్మరూపమున వాంధ్రమున రచించియుండిరి. ఈ రచనమున కెంతయు మెచ్చుకొని మద్రాసు విమలగారు మువ్వ లాకెక్కును బహుకరించిరి. చక్రవర్తిగారును బ్రతంపాపూర్వముగ నొక యోగ్యతాపత్రము నందజేసిరి. ఆంగ్లమున సహిత మెన్నియో గ్రంథముల బ్రకటించిరి. ఇందుమిందుగా పరిశోధించెడు గ్రంథములను గృతిధర్మరత్నరే. జీర్ణమగుచున్న వదునెదు వదునాటు గ్రంథముల బ్రకటింపించి బ్రకటించి శాస్త్రక భూమినేనొనర్చిరి. చెన్ననగరమున 1910 సంవత్సరమున ఆంధ్ర సాహిత్యపరిషత్తువారి కధ్యక్షులుగానుండిరి. వీరి గ్రంథముల నేకములు యూనివర్సిటీవారిచే పఠనీయగ్రంథములుగా నిర్ణయింపబడుచుండును. తమ యింటజగగు వివాహాది కురకార్యములకు బండితులు, గవుల నాహ్వానించి గొప్పగొప్ప బహుమతుల నొసంగుచుండురు. ఆధునిక కవులలోనిందుమందుగా రెండువందల నలుబది యిదివరకేములను సంగ్రహముగ వ్రాసి గ్రంథరూపమునం బ్రకటించిరి. 1897-వ సంవత్సరమున కారదాలిపాస భాండారగార నునందొకటి ప్రియముగ స్థాపించి 1918-వ సంవత్సరమున పర్యవసానయోగారము ధగ్యగ్రంథాలయముగ నొనర్చిరి. గ్రంథాలయమున మూడువేలకంటె నెక్కువ ప్రసిద్ధ గ్రంథములు గలవు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయంత్యతమున నెట్టిలో సభ్యులని స్థాపకము. ఈ విద్యవృద్ధికి పరిమేష్వరుడు విశేషముగా శోగ్యముల బ్రసాదించుగాక.

తుని జమీందారులు

తుని గోదావరీనుండలమునంగలదు. సంస్థానాధిపతులు శూద్రులగునలంకారులు. ఈ సంశీయులలో తెలుగురాయడను నొక ప్రభువు విక్రమార్కచరిత్రమును గృతిగాగ్గొనెను. రాయపురాజుగారను వారు తెలుగు వాఙ్మయము నభివృద్ధిగావించిరి. వీరు వారిధి క్షుణ్ణుడయ్యును గ్రంథమునకు గృతిపతులు. వత్సవాయి ప్రభువులు చిరకాలమునుండి భూమిపాదముగా విందుచున్నారనుట స్పష్టము. తిమ్మరాజు అను ప్రభువు లక్ష్మణకవి ప్రణీతము 'బ్రాహ్మవిరణయము' గ్రంథమునకు గృతిధర్మ. ఆ గ్రంథముంతరించెనని వదలి. ఈ లక్ష్మణకవి ధర్మపాని నుభాషితము నాంధ్రీకరించిన ఏనుగు లక్ష్మణ కవిగారి పితామహులు. ఏనుగులక్ష్మణకవి రామ విలాసగ్రంథమును రచించి ప్రసిద్ధి నొందిరి. ఈ గ్రంథమున తిమ్మరాజుగారి శౌర్య ధైర్య గాంధీర్యాదులు చక్కగా వర్ణింపబడెను. వత్సవాయి ప్రభువులలో నొకరగు బుభద్రరాజుగారు స్వరచితముగు కిరాతార్జునీయమును 'గ్రంథమున తనకుదానే కృతినిచ్చుకొనెను. వీరు శ్రీరామశతకమును మహాకావ్యగ్రంథమును రచియించిరి. ఈ వుశేమున 1853 వ సం.న నుద్భవించిన వేంకటాంకినీ

క్షి గజపతిరాజుగారు సంస్కృతాంధ్రములందేగాక హిందూ సాహిత్యమున గొప్ప పాండిత్యమును గడించెను.

కొచ్చెర్లకోట జమీందారులు

వీరిజాతి ప్రభుత్వ శ్రీరాజా కొచ్చెర్ల కోట రామచంద్ర వేంకట కృష్ణారావు బహదూరుగారు. వీరు పట్టభద్రులు. ఈ ప్రభుత్వ కాలమునందు జమీందారులలో ప్రభుత్వమున పట్ట పరిక్షయం దు తీర్చుకొని పీఠము చేర్చుకొన్నవారు. వీరికనుక ప్రభుత్వమును పర్యవేక్షించుటకు ప్రభుత్వము వారిని పేర్కొనెను. కొచ్చెర్లకోటవాడలో వెంకటరామచంద్ర గారు అత్యంత సామర్థ్యముగ రాజ్యము పరిపాలించుచుండెను. ఈమహా నీయుడు రాజ్యముపై నవరక్షణకండి కాపాడు ప్రభుత్వమునకు సన్నిహితు గర్భకాలమున, విశ్రాంతి గృహముల నిర్మించి యుండునని. ఈయన రెండు పర్యాయములు తులూభారతమున తూర్పు. ఆనువర్తించుచు వీరిదేశములకు ప్రవేశించి ప్రభుత్వ వేంకట కృష్ణారావుగారు శ్రీ కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారిని గురుభాషముతో జూచుచుండి రావుగారు ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి అను సంఘమున కూర్చుండిన నుండి. వీరేశలింగము పంతులుగారి యనాధరజాలయమునకు విశేష ధనసహాయ మొనర్చిరి. విద్యార్థి వివేకమృదుల శ్రీ తిలకపతి వెంకటకవులు వీరియొద్దను నున బంధింపబడిరి. కృష్ణారావుగారి ప్రాత్యక్షమున నవరక్షణ ప్రాచీనాధునిక గ్రంథములు వెలువడియుండెను. శ్రీరాధుడు, మారక, అనంతభూపాలుడు, కందుకూరి చక్రవర్తి, వీరి సోదరులు. ఈమగు మహాకవులయొక్కయు మాన్యువేగ అట్టి సాహిత్య గారియొక్కయు శే. అత్యంతాభిప్రాయముగలవారు. ఉత్తరము లోకములు రాజాగారి యాచార్యమున ప్రభుత్వం ప బడెను. రాజాగారిచే న్యాయముగా రచించబడి ప్రకటించ బడిన గ్రంథములలో రాజకరంగిణి, ప్రభు విశ్వానరాయణసాహిత్య కథానామ, అవతార తరంగిణి, ముఖ్యమైనవి. వీరిలో రాజకరంగిణియనునది కాశ్యప పండితులప కలహుని గ్రంథమునకు పరివర్తనమై యున్నది.

నూజివీటి ప్రభువులు

ఈ ప్రభువులలో పరశురామ కల్పవృక్షమున బాలించుచుండిన రాజా విజయ అప్పారావు బహదూరుగారు వెంకటాద్రి కవుల బోధించి భాషను పెంపొందించెను. వీరేశు మార హ్యుటికవి ప్రణీతమును ఇందుకు పరిణయమునకు గృహింపెను. కొల్లినాడి అప్పారావుగారు తనయొద్దనున్న వెంకటాద్రి కవుల సహాయమున వచ్చిరి. ఈయన కాలముననే వల్లభి పల్లవోల్లాస మను గ్రంథము ప్రకటించబడినది నూజివీటి పరిపాలనాంతర్గతమున నున్నను ఎన్నో పాలకులు రామచంద్ర అప్పారావు బహదూరు గారు బహుభాషాకో విదులు. సంస్కృతాంధ్రములందేగాక తుళుగు, సంధ్య, ఆంగ్లమునందును, విశేష పాండిత్య ముండిరి. వీరియొద్దనుండి తులుగా రంగారాధ్య లనుచుండిరి. ఈయన పితృవర్ణన విశేష భాష్యము అనుగ్రంథమును 'భాష్యార్థము' అని 'మతి రాజమణి ప్రసము' 'ప్రణీతిని' 'తాత్పర్యము' 'ప్రతినిత్యవాదము' మన్ను గ్రంథముల రచించివెన్నె కెక్కిరి. రామచంద్ర అప్పారావుగారి కుమారులు, భాషాప్రావీణ్యము గలవారు. వీరి హయాములో 'అప్పారావు యశశ్చంద్రాయము' అనుగ్రంథము ప్రాయబడినది. వీరిజాత్యమునందు విశేష పదులు.

ఉయ్యూరు ఎన్టీలుదారులు

ప్రస్తుతపాలకుల నామము శ్రీరాజా వేంకటాద్రిసామి రావు బహదూరుగారు. వీరితండ్రిగారు శ్రీరాజా రంగయప్పారావు బహదూరుగారు. ఈయన సంస్కృతాంధ్రములందు, సార్వభౌమయందును మహాపండితులు. ఈయన నూజివీటిలో మాధ్యమిక పాఠశాలను నెలకొల్పిరి. ఇత్యది కొంతకాలమున గుర్తుత విద్యాలయముగా పెంపొందెను. ఈవిద్యాలయమున విశిష్టమైన మూలగ్రంథములను నిలువించి యాచార్యులు, శిష్యులు, మంత్రుల అనురంభము గ్రామములు కాశ్యపముగను ఏలేటి నాలుగేట భూపాలులు ఇచ్చినట్లేకలెడిరి. ఎంకటాద్రి 'కృష్ణ లక్ష్మి పిప్ప' యొచ్చి విద్యావాసమున్నది. నూజివీటియ రామచంద్ర కవుల కుమారుల విద్యగలవారు. వీరియందు ఈమహానీయుని విద్యాభిమానము, ఇంకెంతయు చెప్పవలెగాదు. ఉయ్యూరులో వెంకటాద్రి స్వామిని స్థాపించి దానిసోపానములను తమయొద్దను నెలకొల్పిరి. ఆయనెలకొల్పిన పాఠశాలను సంస్కృతాంధ్రాంగ పాఠ్య గ్రంథములను మదిలె పట్ట గామునంగల పట్టిక త్రవరికి దానమిచ్చిరి. నరసరావుపేట, గంటూరు కట్టుకు పంపించిన గ్రంథాలయములను, తిరుచినాపల్లి, తాలూకాయందు శ్రీరంగమంగల ఉన్నతి విద్యాలయములను, వారిదాతృత్వ చిహ్నము లు చెప్పనొప్పును. వీరియొక్క కాశ్యప దత్తాత్రేయస్వామిగారి కందఱుకో ద్రవ్యసహాయ మొనర్చిరి. చెన్నకవిగారు ఆంధ్రవిద్యార్థులకు కొందఱు భోజనపదార్థుల సేవకలెడిరి. ఆంధ్ర వాఙ్మయ మభివృద్ధి చేయవలెంచి యాసానకవులుగా కొందఱి నియమించి వారితో పాటు లెమ్మ ముఖ్యుని సార్వభౌమయందు విశేషాభిమానమున పారదిన సేవకలెడిరు. 'మహాశా' అనుగ్రంథమును, పద్మ దూపమును సాంధ్యకరించెనది. విశిష్టగ్రంథములకొరకు ప్రత్యేకముగ ముద్రణయమును నెలకొల్పిరి. కృష్ణాభిరామముగ

జాలయమునకు గొంతద్రవ్య మొసంగిరివాడుక. జహనుబేగము నకు మెకానికల్ ఎంజినీరింగ్ కోర్సు నభ్యసించుటకై వెళ్లి యుండిన రామారావుగారికి రాజాగారు చాలాసహాయముచేసిరిని చెప్పుదురు. వీరికుమారులే ప్రస్తుతపాలకులు వేంకటాద్రిసామి రావుగారు. వీరి నెఱుంగనివాడు ఆంధ్రావని యందుండెను. అతని నాటకముల వ్రాసి ప్రచురించిరి దేశసేవారత్నములు.

కపిలేశ్వర జమీందారులు

ప్రస్తుతజమీందారుల నామధేయము శ్రీరాజా వేంకట రంగయప్పారావు బహదూరుగారు. వీరు కొర్టు ఆఫ్ వార్డులలో విద్యభ్యసించిరి. ఆంధ్రభాషాపండితులు. పద్మముగా కొన్ని యుక్త్యులు గ్రంథముల రచించి నన్నె కెక్కిరి. పాఠశాలమునందు దాదాభారతాంధీకరింప కలరు. కావుననే వేదాంగినియూ అను గ్రంథము సాంధ్యకరించెనది. ధిల్లీనర్బాదను గ్రంథముకంటె వ్రాసిరి. వెలమప్పపాల శేఖరులును విశాఖరాజుగారును ఆభినవాంధ్ర భోజ విరువాం కిరులునగు శ్రీరాజా వేంకట కుమార పహీపతి సూర్యారావు బహదూరుగారు కపిలేశ్వరాధికుల నామాత.

తేల ప్రోలు జమీందారులు

ప్రస్తుతపాలకులు శ్రీరాజా కొల్లినాడిసామి రావు బహదూరుగారు. వీరు జటప్రోలురాజాగారికొమరీతన పరిణయమైరి. ఆమెపరితనముచే తులల జంపెనది ప్రణీతి. అక్కాకోహణము నందర్శితులు. సంస్కృతాంధ్రములందేగాక ఆంగ్లమునందును, హిందూసాహిత్యమున గొప్పవిద్యనుగలిగి ఈయనజూచి యాంధ్రవాదియనులెల్ల గర్వింపగల యున్నది.

ముత్తూరు జమీందారులు

జమీందారుల గృహనామము నాసిరెడ్డినాడు. కమ్మపభువులు. వీరియాలపురమును చంద్రవారీశ్వరులు. సాస్తానాధికరులలో నొకరు శ్రీరాజా ముత్తూరు ప్రసాదనాయకుగారు 'కందిమాత్యయము' అనుగ్రంథమును వ్రాయించిరి. ఈయన యే 'ద్రాపదిస్తా' అనుగ్రంథమును సంస్కృతము నుండి పరివర్తనము చేయించిరి. వీరిమనుషుల శ్రీరాజా చంద్రమాధిక్య ప్రసాదనాయకుగారి ఆంధ్రమునందభిమానముమెండు. వీరు తమపరగణాలో ప్రాధునికవిద్యనందిస్తారముగా వ్యాపింపజేయుచున్నారు.

ముత్తూరుపాటి ఎన్టీలుదారులు

ఈజమీ నెల్లూరుమండలమున గలది. ఇప్పటిప్రభువుల పేరు శ్రీరాజా సీతారామచంద్ర శ్రీరంగరామలాలరాయణగారు. వీరినే పెదపానజమీందారులయ్య నునరుచి ఏలేటి కవులకు, పండితులకు, గాయకులకు, పారిశోషికముల నిర్మించుచురు.

విస్సన్న పేట సాస్తానాధీశులు

విస్సన్న పేట సాస్తానము తొలవోలత బ్రాహ్మణులు. కాలశక్తును ఏలూరునగరమునను, విశ్వమలానకుండునను మోతేనాపకలయ్యెను మోతేనాకు దానప్రియులు. వీరును కొలదిగ గ్రంథాలయముల స్థాపించియు, నాటకకాలల నిర్మించియు కళల బ్రోత్సహించుచున్నారు. మోతేనాలో నారాయణారావు జమీందారులవారి వైభవ్య మెల్ల రెలిగినదియే.

మందనా జమీందారులు

మందనా గంజాము మండలమునంగల యీ సాస్తానములలో నొకటి. ఈ సాస్తానము మొట్టమొదట చంద్రవంశజుల నామ నసింగ్ గారు స్థాపించిరిని చరిత్రప్రసిద్ధి. సాస్తానాధిపతులలో నొకరు శ్రీరాజాజగ్గూ ధమణిరాజుగారు గొప్పరాజకీయ కీర్తియేగాక, కళాసాధియును, విద్యాభిమానియునియు శిష్యుడు. గంజాముమండలము మొట్టమొదట సాంధ్యపాఠశాలను స్థాపించిన వీరే. మందనాప్రభువులు విజయనగరము, బొబ్బిలి విశాఖరమహారాజులవలెనే, ఆంధ్రావనియందు విద్యసాధికులుగా బ్రోత్సహించుచున్నారు. రాజానామదేవ రాజమణిరాజు దేవుగారు అనాధుల సంస్కృతాంధ్రాంగములందేగాక వంగ ఉర్దూ భాషల జగ్గనభ్యసించియుండిరి వీరి పర్రాకిమిణిలో నొక బాలికాపాఠశాలను, సంస్కృతవిద్యాలయమును, ప్రాథమికవిద్యాలయములను స్థాపించి ప్రభుత్వము గట్టుకొనిరి. వీరికుమారుల నామధేయము శ్రీ శ్రీరామరాజమణి రాజదేవుగారు. వీరే ప్రస్తుతపాలకులు వీరి విద్యాభిమానలే గాక గొప్పపరాక్రమినిరని చెప్పుటకు. మాతృభాష యత్న శ్రమయును ఏ జెనిమిది భాషలను జగ్గగా నభ్యసించియుండిరి. తెలుగునందర్శితాభిమానము. ప్రతుదర్శి యను గ్రంథమునకు గృహింపెను.

బొబ్బిలిమహారాజులు

బొబ్బిలిమహారాజుల గ్రామము. వేంకటగిరినాడు వీరికి రాజబంధువులు. కీర్తిశ్చంద్రుల నూరాజ శ్రీ వేంకటేశ్వరవల పతి రంగారావుబహదూరుగారు వేంకటగిరి జమీందారిజములను మహానీయులు. వీరు చరిత్రులైరి. రాజ్యాభివృద్ధి మహిమలతోడనే మిడితొమ్మిదిగూ నన్ను దాసి హేమగూ గూ మార్చిరి. రాయల్ ఏషియాటిక్ సొసైటీసభ్యులు. ఉదకమండలములో 'లాల్ ఇన్స్టిట్యూట్' అనునది స్థాపించిరి. ఇందును

చుగా పరిశుభల యాశ్యములను గర్భకార్యములను నెచ్చించిరి. ఆంధ్రనర్మకళాశాలాస్థాపనమునకు విశేషకృషి యొనర్చిరి. వీరే మొదటి ప్రాధాన్యులై. వీరి కుమారులు భూతనముగ పట్టాభిషిక్తు లైరి.

గద్వాలసంస్థానమువారు

గద్వాలసంస్థానము నిజామురాష్ట్రమున గలదు. గద్వాల ప్రభువులు చిరకాలమునుండి గర్భకార్యము చేసించిరి. ఈ ప్రభువు లేలేట పండితులకు, కవులకు, గాయకులకు, పారిశోషికములకు, వార్షికముల నిర్మించుచురు. గద్వాలలో నెల్లిన గజ మెక్కినట్లే, యను సామెతయు గలదు. మరద్యమున గద్వాల సంస్థాన మిటీమల కొన్ని చిక్కులకాలయ్యెను. అచిరకాలముననే పూర్వస్థితికి రాగలనని యాశించుచున్నాము. వ్యాపి ప్రధానితే సంతతితో విరమించుచున్నాను.

స్వామిస్థానవార్తలు

అటార్నీ జనరలుయొక్క దప్పవర్తన

6 నెలలు వృత్తి మావివేయవలెనని శిక్ష

(స్వామియూర్లు ఫిరీపు, వీసీ, దేవనాగుగడ్డ యెరులు)
అటార్నీ జనరలు తన వృత్తియందు దుష్ప్రవర్తన గావించిరిని తేరము మోపబడి నేడు హైకోర్టునందు విచారించబడి తీర్పు చేయబడెను.

పార్లమెంటు అయ్యంగారినిద రు 250 లకు రెవెన్యె నెలు కంపెనీవారు హైకోర్టులో డిక్రీపొందిరి. ఈ ధనమును వసూలు చేయవలెనని వారి తరపున పనిచేయుచున్న హట్టింగను కంపెనీవారికి తెలిసిరి. హట్టింగను కంపెనీ ఆర్. వీరరాఘవాచార్యులు ప్రధాన ప్రతినిధిగానున్నారు. ఈ తరపుమున పార్లమెంటు అయ్యంగారు ఈ హట్టింగను కంపెనీయందు రు 75 లకు ఉద్యోగము చేయుచుండెను. అధికారులైన రెవెన్యె నెలు కంపెనీ వద్ద నుండి డిక్రీమొత్తమును పార్లమెంటు అయ్యంగారివద్ద వసూలుచేయవలెననిదని తెలుపగనే నాసిరెడ్డిమండల నెలకు 25 రూపాయలు వసూలుచేసినపంపెనెమ్మవీరరాఘవాచార్యులుగారు జవాబిచ్చిరి. ఆచార్యులు నూక రూపాయలు వసూలుచేసి పంపికాని వికతి రు 150 వసూలుచేసి పంపకపోవుటచే రెవెన్యె నెలుకంపెనీ తరపున హట్టింగులు అంతు కంపెనీవారు హయకోర్టునందు దావాచేసిరి. అదావాలో వీరరాఘవాచార్యులుగారు 150 రూపాయలను పార్లమెంటు అయ్యంగారివల్ల వసూలుచేసి దుర్వినియోగముచేసిరి తేరము.

నూరుయేబది రూపాయలను దుర్వినియోగపర్చి వృత్తియందు దుష్ప్రవర్తనగావించి వీరరాఘవాచార్యులగారికి శిక్ష విధించవలెననిదని నేడు హైకోర్టులో ముగ్గురు స్వామియూర్లు యెరులు అడ్డ కేలుజనరలు పి. వి. అనంతకృష్ణయ్యగారు వాదించిరి.

అటార్నీ జనరలు వీరరాఘవాచార్యులుగారి తరపున మాట్టుకారు హజరే తన క్షయంబు పార్లమెంటు అయ్యంగారికి జీతము పరి ఇచ్చుటకు ధనము లేకపోవుటచే 25 రుగలబట్టుటకును లేననియు, ఈసంగతి రెవెన్యె నెలు కంపెనీవారికి ముందే తెలిసి యున్నచో దాగుండెడిదగాని యిది పార్లమెంటు అయ్యు జేయజేదనియు, దెబ్బకు అన్యథా ఉపయోగించెనా తేదా అను ప్రశ్నకలగట కవకాశము లేననియు వాదించిరి.

స్వామియూర్లు అట్టి వృత్తియందు అటార్నీ జనరలు వృత్తియందు ఆ స్వామియూర్లుగావించియున్నాడనియు దాని లేకపోయినచో ఆ సంగతి పైవారికి తెలియవచ్చుక మోసముచేసియున్నాడనియు, ధనమును అన్యక్రంతము చేసియు స్వప్రముగా కనుపించుచున్నదని దుష్ప్రవర్తన పరిపియున్నాడనియుజెప్పిరి కొంచెము ఉదార స్వభావముతో మంచి స్వామియూర్లు అటార్నీ జనరలు వీరరాఘవాచార్యులుగారు 6 నెలలవరకు స్వామివాది వృత్తియందు ప్రాక్తిను చేయవలెనని ఉత్తర్వులు జేసిరి.

గుడిలోనికి రానియనందుకు రు 100 ను జరిమానా

తిరుపతి స్వామియై ఏప్రిల్ 20- తనస్వామియై దేవాలయములోనికి జే. యస్. కన్నప్పయ్య రానియనందున అతడు భార్య కయగా ను మేషక్రీయ అభ్యుపేక్షి దేవాలయపు మేషజనునను చిరము రు 100 లు జరిమానా విధించబడినది. కన్నప్పయ్యకు పదక మొత్తములోనుండి రు 100 లు పట్ట పరిహార విప్పించుట తీర్పుచెప్పిరి. శ్రీ శ్రీ శ్రీ

మద్రాసు పాకివాండ్రు

కమిషనరుగారి ప్రకటన

మద్రాసు పాకివాండ్రు సమైక్యతయను కార్యకర్తలకు కమిషనరుగారి గావించిన ప్రకటననుండి యీ క్రింది విషయములు సంబంధించినవి.

మద్రాసు పాకివాండ్రు, యితర సాకర్వములు

1927 వండ్ల ఆగస్టు నెలలో కలరాబాధ్యము నగరము నందు కలరావ్యాధిగారి గావించిన ప్రకటననుండి యీ క్రింది విషయములు సంబంధించినవి.

ఈ సమయము ఆంధ్రమొదటగాను మద్రాసు కార్యకర్తలను వారు పాకివాండ్రు జీవములను పురస్కరించు రూ 15 నుండి రూ 17-8-0 కును స్త్రీలకు రూ 11 నుండి రూ 18-8-0 కును పెంచించి రోడ్డు పనివాండ్రు జీతము రూ 28 నుండి రూ 25 కును, కాలనెలవారీ జీతము రూ 15 నుండి రూ 16-8-0 కును పెంచించబడినది. ఈ జీతవాటిని నియమించు కార్యకర్తలను సంవత్సరము రెండువార్లు రూపాయలు అధిక కట్టించు తగినది. ఇదిగాక మరి రెండువార్లు రూపాయలు కట్టించు వారికి రూపాయలు నిర్మాణమునకు ప్రతి సంవత్సరము అధిక కట్టించును. ఈ సమయము పాధారముగా రాదగిన ఆదేశములు రూ 4 అయినప్పటికిని, వీరివద్దనుండి 8 ఆకాలము రెండు 11 ఆకాలము అధిక కట్టించును. వీరికి పుష్కల విషయములగుడ కొన్ని సాకర్వము లొసగబడినవి. వీరి సాకర్వములగుడ ఖాతావరుసగా వీరి. కార్యకర్తలకు సాం ప్రదేశిక రాబడి రూ 50 లక్షలు మాత్రమే గావున పాకివాండ్రు విషయములలో కార్యకర్తలను యొక్కవదలు జూపుచున్నదని స్పష్టమగుచున్నది. కలకత్తా కార్యకర్తలను రూ 8 కోట్లు అయియుండ అప్పటి పాకివాండ్రు రూ 12-8-0 వేతనము మాత్రమే యొసగబడుచున్నది.

కాబట్టి మైసూరము లిన్నియును పాకివాండ్రు కృత్రిమముగానున్నవని కార్యకర్తలను రూపించియుండిరి. కాని పాకివాండ్రు తమ విశ్వాసమును నగరములకు మారుగా మరింత యసంతృప్తి నే గనబడుచున్నది.

సంఘము యేర్పడుట

పాకివాండ్రు సంఘము, రోడ్డు పనివాండ్రు సంఘము కాలనెల పనివాండ్రు సంఘము యేర్పడి యున్నది. ఈ సంఘము లన్నిటికి గూడ శ్రీమంతుల వి. ఎల్. కామ్రాజు గారితో సహా, ఎల్. శ్రీరామలక్ష్మణం నాయకుగారు కార్యదర్శిగను ఉన్నారు. ఈ సంఘము లేవియును ప్రేక్షకులను నియమించు చట్టములను రిజిస్ట్రీ కాబడలేదు.

పిమ్మట యీ ప్రముఖులు తమ దృష్టిని పెరియమెట్టు మెట్టు యార్డు వరకు మరల్చిరి. పెరియమెట్టు మెట్టు యార్డు వరకు సంఘము కేంద్రించిరి. అటు పిమ్మట కిక్కిరిసి పిటి పనుల వరకు తమ దృష్టిని మరల్చిరి. కార్యకర్తలను చెరువు పనివాండ్రు సంఘము కేంద్రించిరి. ఆ పిమ్మట, వల్లవరం క్యా గిలవర్ల కూలివాండ్రు వరకు మరల్చిరి. కాని వీరి ప్రయత్నము లెప్పుడు కొనిసాగినవి గావు. తుదకు గత మార్చి నెలలో మద్రాసు కార్యకర్తలను పనివాండ్రు కేంద్రసంఘము ఏర్పడినది. ఈ కేంద్రసంఘములో పాకివాండ్రు, రోడ్డు పనివాండ్రు, కాలనెల పనివాండ్రు, మోటారు లారీ పనివాండ్రు, సమగ్ర పనివాండ్రు, ఎలక్ట్రిక్ పనివాండ్రు, నీటి చెరువు పనివాండ్రు, చేతిబండ వాండ్రు, చునిసిఫల్ బులట్రాతులు, చేతి యున్నారు. ఈ సంఘము గత మార్చి 8, 4 తేదీలలో ఐదువేల మంది కొన్ని కోర్కలను ప్రకటించెను. 12, 18 ఏండ్లకు నడుమ వరుసగా పాకివాండ్రు బాలరకు రూ 9 జీతము నిర్ణయించబడియున్నది. వారి జీతము పురస్కరించు జీతములో సహజముచేయవలసిన అనగా రూ 17-8-0 కు పెంచబడవలసిన వారికి పట్టుపట్టియున్నారు.

నీటిమరుగుదొడ్డు

1927-28 వండ్ల బడ్జెటులో అక్షరూపములు మొత్తము కీటిమరుగు దొడ్లకొరకు ప్రత్యేకించ బడినది. నగరములలోని రిజినంతులు యొక్కపునుండి కట్టబడిన కాలనెల వారీ బాగొట్టుటయే కార్యకర్తలయొక్క ఖర్చుకేరకు. దా వలన చేతితో మురికి దీయించు నవసరము దొరికిపోవును. కాని వి. ఎల్. కామ్రాజుగారు పాకివాండ్రుపక్షమున విన్నవములను ప్రకటించుచున్నారు. నీటి మరుగుదొడ్డు కట్టించుటవలన నగర పారిశుధ్యము చెడిపోవునని భయపెట్టుచున్నారు. కాని వారి నిజమగు యుద్దేశము ఏ కేవాండ్రు అమానకరమగు పాకివాని కార్యకర్తగా జేయుచుండవలసినయే స్పష్టమగుచున్నది.

ఇటీవలి సమయము

పై విషయములపట్టి కార్యకర్తలను అధికారులకట్ల పాకివాండ్రు గత భావము లేబడగలదు. తమ పరిష్కారము కొన

సాగించుకొనుటకు తగిన యవకాశములొరకు మాత్రమే జేచియున్నారు. గత జనవరి నెలలోనుండి నగరములో మహావికాసాద్యము వృద్ధియగుచున్నదని ప్రజలెల్లరకును తెలియే యున్నది. ఈ యవకాశము గాని ఏప్రిల్ 19-వ తేదీన కొన్నిదినాల వద్ద పాకివాండ్రు ముందుగా తెలియజేయుచుండ సమ్మెగట్టిరి.

కేంద్రస్థలము న హాదరగుట

విను లేక ఆరు దినముల పాకివాండ్రు, మహారు ఆనలేక ఏడు వందలకంటె నెక్కువ పశువుగా ఒకే కేంద్ర స్థలమునకు ప్రవేశింపుము హాదరగుచుండు పక్షంలో కొన్ని లో పశువులు నానవచ్చినవి. కాబట్టి, గత జనవరిలో యీ పద్ధతి తీసివేయవలసినది. ఏ దినమున వనివాండ్రు ఆ దినముననే యొక నియమింపుచును హాదరగుచుండు నేర్పులు చేయబడినవి. వీని ఫలితముగా బండ్లనులగు పశువులకు మెడనొప్పులు తగినవి. ఇంతేగాక, దినముల పాకివాండ్రు యవకాశము దృష్టిలో తన పనివాండ్రు నాచుటకు వీలయ్యెను.

సమ్మెకు కారణము

ఈ క్రాంతియొక్క పాకివాండ్రు కిష్టము లేకన్నది. పూర్వపు యేర్పాటు మరల దృష్టిపెట్టవలసినదిగాని పనిచేయకాలమున వీరికృతము చు న్నాడు. వీరు సమ్మెగట్టిన నెలలలో యీ సమ్మెవారై దాని పనివారలను నాయుడుగారికొక పర్యవేక్షకు. నాయకుగారు పావాండ్రు వీవాల్లు పెట్టగా 20 తేదీ యందును ముగల పనిపారంభించిరి. వీరి ప్రభుత్వం కొన్ని కార్యములను కోర్కలగాని నాయుడుగారుగూడ అధికారమును వహించుచున్నారు. కాని, వి. ఎల్. కామ్రాజుగారు వేరొక యధికారమును గలిగియున్నారు. పై విషయములపట్టి పాకివాండ్రు సమ్మెను యేర్పడుచు కారణములపై సాధారణమునకు కోర్కలకు స్పష్టపడగలదు.

వాషింగ్టన్ లో పనివాండు

పనిచేయవలసిన గంటలనుగూర్చి జేసికొన్న ఒడంబడికను సవరణజేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

ఆర్థిక పత్రము

జననా వారిసమితి పక్షము నిర్వహించుటకు 1929 సంవత్సరమునకు 85,00,000 లం గా రు (ప్రాంత) లోను ఏర్పాటు జేసిరి. 1928 కంటె 50,00,000 (ప్రాంత) లోను ఎక్కువ కొత్తగా 16 యధ్యక్షులు నేర్పాటుజేయుటచే ఇంత వ్యయము గావలసివచ్చెను.

150000 ప్రాంతముల తగ్గించులెసిన చాట్లీ గారకు పొడిచిరి. ఇట్లు వ్యయమును విస్తారము పెంచుటచే దూర దేశముల సానధూరిని. ఇండియావంటి దేశముల సానధూరిని గొల్పోవలసివచ్చుననిరి. అంతర్జాతీయ కార్యకర్తలయము వారి పని కష్టములకు తలంపులేదని ఇండియా ప్రభుత్వము తిరపున నిలిపిరి. కార్యకర్తలసంఘములలో సహకారము అవసరమగు భావము సాగుచో ఆర్థిక పత్రమును పెంచించుటచే గలగు కష్టములను తొలగించుటకు ప్రయత్నించుటలేదు. వారిసమితి సంస్థల్నిటికి నగు ఖర్చులలో నూటికి 6 చొప్పున ఇండియా గొల్పుచున్నది. సభలకు ప్రతినిధులను బంపుటయే గాక 1000 000 లం గా రు (ప్రాంత) లు భారత ప్రభుత్వము వారిచ్చిరి.

యజమానుల తరపున పోట్స్ నాట్సుగారు చాట్లీ గారి మాంచలను బలపరిచిరి. ప్రతిసంవత్సరములో ఆర్థిక పత్రమును పెంచించరాదనుచు బ్రిటిషు ప్రభుత్వ ప్రతినిధి మడింపుల నంగీకరించెను.

పనివాండ్రు వర్తమానము చట్లీ గారి తీర్మానమును తీవ్రముగా ఆక్షేపించిరి. తుదకది పిలిపాయెను. ముదింపు లాపాదించబడెను.

జపాను ఎన్నికలు

అల్లురులు

టోక్యో, ఏప్రిల్ 28.—మొన్నటి ఎన్నికలు నిరణుగ జేరెను. అన్ని పక్షములవారును మరుకగ ప్రయత్నించుచున్నారు ఏటుకేయి లకు జబ్బుగానున్న ఇద్దరుసభ్యులను జోలీ లమిద దీసివచ్చిరి. ప్రతిపక్షముల అధికారశక్తి తగ్గుచుండుటకు చుటకు పిలువకుండ మంత్రివర్గము ప్రతిష్ఠాభవమును కల్పించుటచే అల్లురులు బయలుదేరినది ఎంత ప్రతిష్ఠాభవ లేర్పడినను అభిసంకీర్తనమును ప్రత్యేకపెట్టిరి. మూడుకోశాలవరకు పార్లమెంటు నా ప్రజేయమ ప్రధానామాత్యుడు ప్రకటనమును గావించెను.

మొట్టొక అదమిలో ఒక కొండెనూలో నూడుమిడి పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలు చిత్రపథ గావించబడిరట.

ఆర్థిక పత్రము

చర్చిలు గారి యుపన్యాసము

టోక్యో, ఏప్రిల్ 29.—వ్యవసాయము, బొగ్గు, క్రొత్తి, ఇనుము, ఉక్కు, ఇంజనీరింగు నౌకానిర్మాణములవలననే పనివాండ్రు కుపాధి దొరకుచున్నది. ప్రభుత్వ మి పరిశ్రమలు కష్టపడతాయందున్నది. ప్రత్యేకముగా ఏ పరిశ్రమకును పక్షపాతము జూపదలయుకొనలేదు. పన్నులను తొలగించుట యుపకారముగాదు ఇ దంతకాలము కిందటకో జూగవలసిన న్యాయము. 1928 తిర్వితలలో వ్యవసాయపుపంటమీద పన్నులను తీసివేసెదము. ఇతర పరిశ్రమలమీద కష్టపడియుండున్న వాటిమీద 3/4 పన్నులు తొలగింప బరువు పన్నులు పన్నులను తయారు చేయు పరిశ్రమలపై పన్నులు అనగా రైలుయొక్క సాగికను తమండ జేసెదము.

పెట్రోలు పన్నులలో యుద్దేశ్యము లేకపోలేదు ఈదేశములో బొగ్గునుండి పెట్రోలును తయారుచేయుటకు అట్లు తీసుకుంటున్న పెట్రోలుమీద పన్నును నిధించితిని చర్చిలు గారిని, ఇది జరిగినచో ఎంతయో ఆర్థికలాభములు లభించుననిరి.

స్త్రీలు బాలికల రక్షణము

టోక్యో, ఏప్రిల్ 29.—స్త్రీలున్న పెటిల్లెంటు ఆర్థిక సెక్సు ఫెడరేషన్ మాత్రమే స్త్రీలు, బాలికల రక్షణమును గూర్చి ఆలోచించుటకు ఒక సంఘమును నియమించిరి. బొగ్గు ప్రభుత్వ అధ్యక్షులుగ నియమించిరి.

యుద్ధములమును తీర్పులు

లండన్, ఏప్రిల్ 29.—గ్రేటు బ్రిటనుకు రెండు వాయిదాలకు 1928 లో యుద్ధములపరిష్కారము కింద 81,00,000 పౌనులను ప్రాంతు ఇచ్చునట.

మహమ్మదీయ స్త్రీలు డాక్టరు పరీక్షలకు

చదువవలెను

జలంధరు, ఏప్రిల్ 28.—పంజాబు రాష్ట్ర మహమ్మదీయ విద్యా విషయక మహాసభకు పంజాబు రాష్ట్రపు మంత్రిగారు ఫెలోజా ఖాన్ నూతుగారు అధ్యక్షత వహించి మహమ్మదీయులు ఏ విధముగా విద్యా సంస్కారము లేక వెనుకబడియున్నారో వివరించి చెప్పిరి.

మహమ్మదీయ స్త్రీలుగూడ ఫూహ విడిచి కళాశాలలకు వచ్చి డాక్టరు పరీక్షలకు చదివి మంత్రిసానులుగాను తర్ఫీయకు నొందుట ఉత్తమ మని చెప్పిరి. (ఆ. పే.)

హిందువులు క్రైస్తవులు యుద్ధము

మంబరగోణము, ఏప్రిల్ 29 కుత్తాళంబద్ధము రాజగోపాలపురం మాలపల్లెలోనున్న హిందువులకు ఆదిద్రావిడులను, క్రైస్తవములకులకు ఆదిద్రావిడులను కొట్టాట యుద్ధముచేసిరి. కారణమునగా క్రైస్తవుల గుడిసెలలోనుండి నీళ్లు గాని నిప్పు గాని తీసికొనగూడవని కలకట్టు హిందువులకు ఆదిద్రావిడుల ఏర్పరచిరి.

ఈపోట్లాటలందు ఇద్దరికి తీవ్రగాయములు తగిలెను; ఆస్పత్రిలో నున్నారు. (ఆ. పే.)

జమిందార్ పూర్ సమ్మె

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30.—జమిందార్ పూర్ తాత ఇనుము కంపెనీలలో సమ్మె ఆయురేయున్నది. బాయిలర్ కాఖలో సమ్మె జరుగుటవలన రెండు కోలుములుపని లేకయున్నది.

పిథులూడుకారి సమ్మె జరుగుచున్నది. కాని యితర స్థలములనుండి ఉడుపువారు నియోగించబడుచున్నారు.

అరిశి కెరిలో అగ్నిప్రమాదము

బెంగళూరు ఏప్రిల్ 28.—మైసూరు రాష్ట్రములోనే అరిశి కెరియందు అగ్నిప్రమాదము కలిగి 80 గుడిసెలు కాలిపోయెను. ధాన్యము పశువులు నష్టమయ్యెను. 4 గురు మరణించిరి. (ఆ. పే.)

పియ్యాలకు-నున్నీలకు-తగాదాలు

లాహోరు ఏప్రిల్ 28.—హిందూదేశముయొక్క పశ్చిమ తీర పరగణాలయందు కొపాటు జిల్లాలోని మహమ్మదీయలకుందు పియ్యాలకు నున్నీలకు రెండు కాఖలారికి కలగుచున్న తగాదాలకు పరిష్కారముచేసి సమాధాన మేర్పరచుటకు అధికారులు యత్నము చేయుచున్నారు. (ఆ. పే.)

పనిలేని మిల్లకూలీలు పనిపోవువారి నాటంకపెట్టు

చున్నారు. ఒక్క మిల్లుయొక్కతము లేనవలసినది. అందులో నెనను చూపుమి హామీ నాడెను. (ఆ. పే.)

దేశీయవార్తలు

పంజాబు మహమ్మదీయ సభాధ్యక్షులను ఫెలోజీఖాను మంత్రిగారు మహమ్మదీయుల విద్యకై రూ. 1000 వందా యిచ్చిరి.

వ్యవసాయశాఖోద్యోగుల సభ

కోయంబత్తూరులో వ్యవసాయకళాశాలయందు వ్యవసాయ శాఖోద్యోగుల సభ మే 9, 10, తేదీలందు జరుగును. ప్రత్యేకంగా ఆధ్యక్షత వహింతురు.

పూర్వార్థావార పరాయణుల విచిత్రచర్య

కుంభకోణం, ఏప్రిల్ 28; కుంభకోణం మధ్య బాన్సులులు గవర్నరు మేంటు కోశాలాధ్యక్షుడగు అనంతపద్మరావుగారి కుమారుని గర్భాధాన సమయమున నతడు అంగదేశము వెల్లిపచ్చినాడను కారణమున ప్రభుత్వహింసాగ్రస్తుల నేర్పాటుచేసిరి. నేతలందఱి యాజకలను తప్పించవలసివచ్చెను. ఈపూర్వార్థావార పరాయణులచర్య ప్రజలను ఆందోళనలో ముంచినది. (ప్రే. పే.)

టీకాలు వేయించుకొనము

కాలిఫోర్నియా ఏప్రిల్ 28: టీకాలు వేయించుట మాడెను అని తీర్మానించి టీకాలకు ప్రతికూలులైనవారందఱును ఒకసంఘముగా ఏర్పడి గవర్నరు మేంటువాడు నిర్బంధించి టీకాలువేయవలెదని ప్రచారము చేయవలసిని పూర్వములో కనివారం సాయంత్రము పథయొక్కటి జరుపబడెను.

ఈ సంఘముయొక్క కార్యదర్శిగారు తమపిల్లవానికి టీకాలు వేయించును అని శతభయము గైకొనిరి. (ప్రే. పే.)

ట్రేడ్ యూనియన్ వమానములు

కాగపూరు, ఏప్రిల్ 28:—జి. ఎ. పి. రైల్వేలో రైలు కార్మికుల సావించుటకు జోన్లకర్ గారిచేత వచ్చివాడు ఇచ్చిటి ట్రేడ్ యూనియన్ సభ్యులు 'రాష్ట్రీయ పనివారి' సంఘమునకును, కర్మ కుల సభకును సహాయమునకై ప్రచారము చేయుచున్నాడు. అనేక సభలలో బాంబాయి, బామంగాచి కాలనలను, ఖండియరు తీర్మానములు చేయబడినవి. అధికారులు వ్యతిరేకమున పనివారి కోర్కెలను గమనించి పరిశ్రమల దురస్థితి తొలగించవలసివని కోరబడిరి. (ప్రే. పే.)

హిందూసభ తీర్మానములు

ధిల్లీ ఏప్రిల్ 28:—ఈ యాడు తీర్మానములు ట్రేడ్ యూనియన్ జరిగిన హిందూసభలో ఆమోదించబడెను.

1. మహమ్మదీయులచే నశింపజేయబడిన హిందూ పవిత్రస్థానములను మరల హిందువులవరము చేయవలసివని నిర్ణయించుట. మహమ్మదీయుల పరిశ్రమలను వారికి యిప్పించవలసివని నిర్ణయించుట. ఆర్. టి. సభాధ్యక్షుని నీ సభవారు కోరుచున్నాడు.

(2) సింధు రాష్ట్రము గుజరాతులో చేయుండవలసిన దేగాని, ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా చేయబడుటకు నిలుచెడు.

(3) త్వరలో కావనసభలో ప్రజాపేట్టుబడిదన్న కారణమున బాల్యవివాహానిషేధక చట్టము నామోదించవలెను.

(ఆ. పే.)

కలకత్తా మార్వారి సంఘము

వైమనుకమిషను సహాయము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28:—మార్వారి సంఘ వార్షిక సభకు అధ్యక్షత వహించి నాగుడుల్లు రాజగర్జి యాగారు హిందీభాషలో ఉపన్యసించు 18 పెన్సిల మారకము లేబులను కలిగిన పట్టమును తెలిపిరి.

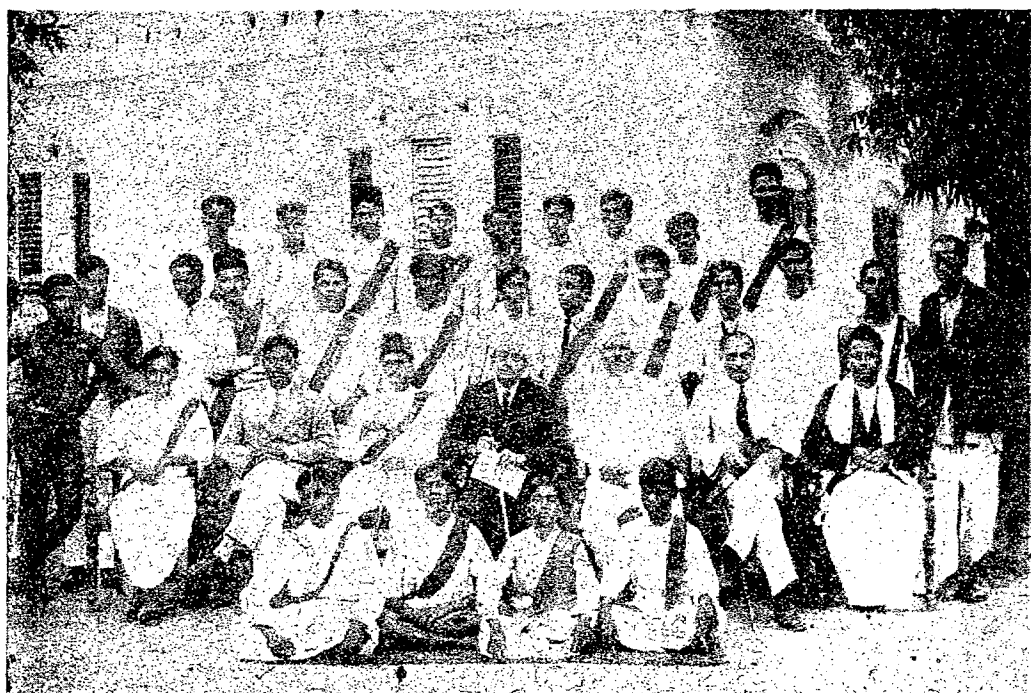
వైమను కమిషనును భారతీయులను నియమించకపోవుట తప్పేయినను కమిషనును బహిష్కరించుట వ్యాయము కాదనిరి. తమ సంఘమువారు తోడ్పడుటకు నిర్ణయించుట మంచిది. హిందూమతమునందలి పూర్వార్థావారపరాయణులను తమ మతమున కొనసరిగిలు ఆధికారము చలాయించుటంద జూరు కొనవలెనని హెచ్చరించిరి. విభవా వివాహోద్యమమును నిరసించిరి.

రాయచాటివాడు గోయంకాబాదుగారు సూతవాధ్యక్షులుగను రామభను బాను జజోరిగారు తిరిగి కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి.

ప్రవిడమహాజనసభ

వైసభవారు శ్రీనివాసయ్యంగారికి నిన్న సాయంకాలము వీడ్కోలు విందు నన్నానపత్రమొసంగిరి. వారి వృత్తిని సూచించు నాగలితోగూడ ఛాయాపటము తీయబడెను. అయ్యంగారు కద్దరు బోషితో నెనుక నిలిచి యున్నారు. (ప్రే. ఫో. బి)

శివాజివ్యాయామమండలి

ఈ మండలి చింతాద్రివేట శాఖ సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారి అధ్యక్షతన ప్రారంభింపబడెను. డా. ఎ. లక్ష్మీపతిగా మహన్యాసమొసంగిరి. (ప్రే. ఫో. బి)

కార్పొరేషను పాఠశాలయందలి

విద్యార్థుల తలదండ్రులసంఘము వార్షికోత్సవము గతశనివారము జరిగెను. అధ్యక్షత వహించిన కార్పొరేషను కమిషనరుగారు మధ్య కూర్చొని యున్నారు. (ప్రే. ఫో. బి)

బహిష్కారము తగ్గినా?

శ్రీకృష్ణాచారి

బహిష్కార మడుగంటుచున్నదని, నో జాక్ సైమనుగారు ఇంగ్లండులో నుడివిరి. కాంగ్రెసుపక్షమువారిని వేరుగ నుంచి, ఇతరరాజకీయపక్షముల వారిని చేరవీయ వీలు గలదని, బ్రిటీషుపత్రికలు కొన్ని సలహా నిచ్చుచున్నవి. కాని, జిన్నాగారు వయొసీరుప్రతికావత్తినికీ జెప్పినసంగతుల జూచిన, బహిష్కారవాంఛ వారి కేమాత్రము తగ్గలేదని వ్యక్తమగును. ఇటులనే మిగిలిన కాంగ్రెసుపక్షేతర నాయకులందరును బహిష్కారవాంఛను విడనాడెదరని నమ్మెదము. వైస్రాయి కమిషనుపట్ల జిన్నా గారేమాత్రము సుముఖతజూపుటలేదు. భారతీయ వాంఛాపరమార్థమును వయొసీరు ప్రతిక గ్రహింప లేదని, జిన్నాగారి తలంపు. ఇండియా ప్రభుత్వము నబ్బాడేట ప్రభుత్వ మని, కర్తవ్యప్రభువుగా రిది పరకు చెలిసియుండిరి. ఇట్టి ప్రభుత్వమునకు రాజ ప్రతినిధిగారు ఏజెంటుగ నెంచబడుచున్నారు. ఏరు నియమించెడి కమిషనుకు పార్లమెంటరీ కమిషను హోదాగాని గౌరవముగాని లభింపనేరదు. కాంగ్రెసు పక్షమువారు స్వయంనిర్ణయాధికారము గోరుటచే, వారికి రాండుటేబిలు సమావేశము దప్ప వేరొక ఏర్పాటుతో బనిలేదు. మితవాదులకు, తెల్లకమిషను బాతుగ బనికరాదు. దానియందు భారతీయులకు సమానస్థాన మొనగవలయును. భారతీయుల ఆత్మగౌరవమునకు తెల్లకమిషను భంగకర మని వా రెంచుచున్నారు. వయొసీరు ఏర్పాటు, మితవాదులనయినను ఏమాత్రము తృప్తిపరుపజాలదు. ఆ సంగతిని జిన్నాగారు స్పష్టముగ చెలిపిరి.

భారతీయ విద్యార్థికులును రాజకీయ సంస్కర్తలును తెల్లకమిషను కేమాత్ర మామో దించిరని జిన్నాగారికి విశ్వాసము గలదు. ఇప్పటి ఏర్పాటుప్రకారము తెల్ల కమిషను గోరిన సహాయమునుమాత్రము ప్రజలు సలుపవలయును. ఇట్టి ఏర్పాటును ఎట్టి సంకోచము లేకుండ నిరాకరింపవలయు ననియే జిన్నాగారి తలంపు. కమిషను రిపోర్టువలన గలుగు కష్ట సుఖముల ననుభవించు వారు భారతీయులు. అట్టివారు విచారణలో గూడ పాల్గొనగూడ దనుటకన్నను గౌరవహాని వేరుండు. ఇట్టి కమిషను నిలిచియుండువరకు సద్భావము గాని శాంతిగాని పెరుగదనియు ప్రజల కక్కరలేని కమిషనును నిర్బంధముగ జొప్పించుటకన్నను పొరబాటు వేరుండదనియు జిన్నాగారు చాటిరి. బొంబాయి వజీక్విఖామణియగు మోడిగారుగూడ వైస్రాయి కమిషనును నిరాకరించుట ముఖ్యముగ గమనింప దగియున్నది. కమిషనునందు భారతీయుల కర్తవ్య మిచ్చినగాని మోడిగారు దానికి తోడ్పడబోరు. భారతీయులలో నన్ని పక్షములవారును నన్ని

సంఘములవారును కమిషనును బహిష్కరించుటలో ఏకమగుచున్నారనుట కిది యొకనిదర్శనము. సైమను కమిషనువారు భారతీయ ముఖ్యులలో నెవరి యభిప్రాయమును గ్రహింపలేదనియు, భారత శాసనసభవారును మితవాద జాతీయవాదసంఘములన్నియును బహిష్కారము గూర్చి పట్టుదల జూపుచున్న వనియు మోడిగారు స్పష్టపరచుచు చున్నారు. బహిష్కార మడుగంటుచున్న సైమను గారు నుడువు సంగతులు, నిరాధారములని చెప్పుటకు, మోడిగారేమాత్రము వెనుదీయుటలేదు. సైమనుగారు భ్రమలో నయినను చిక్కికొని యుండవలెను. లేనియెడల, బ్రిటీషు ప్రజలలో దురభిప్రాయములనయినను వ్యాపింపజేయు చుండవలెను. కాంగ్రెసును నిర్లక్ష్యపెట్టి రనుకొనినను, భారత శాసనసభకు, ముస్లిము లీగు, మితవాదసంఘము మున్నగుసంస్థల యభిప్రాయములనన్నిటిని ఏ కేల నిర్లక్ష్యపెట్టుచున్నారని, మోడిగారు గుచ్చుచున్నారు. హేతుబద్ధులగు భారతీయులు కమిషనుతో సరిపెట్టుకొని రనుట సత్యదూరము. నో జాక్ సైమను గారు అంతయు తిన్నగ నున్నదని చెప్పి, ఇంగ్లండును భ్రమపెట్టుచున్నారని తోచును. కాని, నిజ మెంతకాలమో దాగబోదు. ఇంగ్లండులోని వివిధ పక్షములవారికిని సత్యము కొంతవరకు తెలియుచునేయున్నది. త్వరలో నిజస్థితి వెల్లడిగాకమానదు.

రాబోవు సంస్కరణములు

గ్విన్నుగారి వ్యాసములు రాబోవు సంస్కరణములను సూచించుచున్న వేమో తెలియదు. భారత శాసనసభను రద్దుజేసి, నామినేటెడు సభ్యులతో దీనిని నింపివేయవలయునని, గ్విన్నుగారు సూచించియుండిరి. రాష్ట్రముల విషయమై గ్విన్నుగారు సూచించిన సంస్కరణముల నిండుక పరికింపవచ్చును. ప్రస్తుతసమయమున, రాష్ట్రములలో మంత్రులు కడుబలహీనులుగ నున్నారు. వీరికి శాసనసభలతోడ్పాటు లేకున్నదట. మంత్రీవర్గమును తొలగింపబూనిన స్వరాజ్యపక్షమువారు కంటక ప్రాయులుగనున్నారు. మంత్రులు కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమువారి చేతులలో కీలుబొమ్మలుగ నున్నారను సభిప్రాయము దేశమున వ్యాపించియున్నదని, గ్విన్నుగారు తెలుపుచున్నారు. అందుచే మంత్రులకు రాష్ట్రీయశాఖల నన్నిటిని ట్రాన్సుఫరుజేసి, వారిస్థానమును బలపరుపవలయు ననియు, శాసనసభ్యుల బాధ్యతను పెంపుజేయవలయు ననియు, గ్విన్నుగారు హెచ్చరించిరి. ఇంతమాత్రముచే ఏరు రాష్ట్రములలో స్వపరిపాలనమును నెలకొల్పగోరుచున్నారని భావింప వీలులేదు. ఏలన, రాష్ట్రములకు స్వపరిపాలన మిచ్చిన ఉపద్రవము గలుగునని, గ్విన్నుగారే సూచించుచున్నారు. ఇట్టి ఉపద్రవమును నివారించుటకు, శాసనసభలు కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వముతో జోక్యము కలుగజేసికొన వీలు లేకుండ, అడ్డుబెట్టవలయు నని, ఏరియుద్దేశ్యము. పెద్ద నమస్యకొరకు దప్ప, ఇతరవిషయముల నిమిత్తము మంత్రులను వెడలగొట్ట వీలులేకుండ జేయవలయునట. ఆ పెద్దనమస్య లేవియో తెలియదు. శాసనసభవారి విశ్వాసము నొక్కమారు బడసిన మంత్రులకు, పిమ్మట సప్లయల నిచ్చితీరవలయు నని గ్విన్నుగారి తలంపు. పేరుకు రాష్ట్రములకు స్వపరి

పాలనము నొసగి, మంత్రులను శాసనసభవారికి లోబడకుండ జేయుటకు గ్విన్నుగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. భారత శాసనసభలో ననలే బాధ్యత లేదు. రాష్ట్రసభలలోనయినను, మంత్రులను రాజీనామానీయ బలవంతపరచుటకు వీలుండదు. గ్విన్నుగారి సూచనలు, నిరంకుశశక్తిపాలనాభివృద్ధికే తోడ్పడును. అట్లర్థు పత్రిక, గ్విన్నుగారి సూచనల నామోదించుచున్నది. భారత శాసనసభలో నామినేటెడు సభ్యులను జేర్చుటవలన, ఇంగ్లండు తనబ్రట్టిధర్మమును పూర్తిగ నిర్వహింప వీలగునట. మిగిలిన కన్సర్వేటివు పత్రికలు గూడ, గ్విన్నుగారిని ఆపన్ని వారకుడని అభి నందింపకమానవు. వసుమతిపత్రికకు చెలిసినసూచారముప్రకారము, రాష్ట్రములలో రెండవసభను నియమించెదరని తెలియుచున్నది. శాసనసభవారి తీర్మానములను రెండవసభవారు నిష్ఫలముగావించెదరు. ఇట్టి ఏర్పాటుతో నిచ్చెడి రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమున కెట్టివిలువ యుండునో యూహింపవచ్చును. సింహాశనసంస్కరణ విచారణసంఘము వారు తయారుజేసిన రిపోర్టులో, ప్రస్తుతసంస్కరణములందు ఎంచదగిన మార్పు గావించలేదని తెలియుచున్నది. హిందూదేశపు కమిషను రిపోర్టు గూడ ఈ మార్గమునే యవలంబించు నని నమ్మవచ్చును.

ఈజిప్టు : ఇంగ్లండు.

ఈజిప్టుకును ఇంగ్లండుకును మరింత ఎడబాటు గలిగినటులు, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. బహిరంగ సభల చట్టమువలన, విదేశీయుల హక్కులకు భంగము కలుగుననియు, వానిని రక్షించుబాధ్యత తమపై గలదనియు, బ్రిటీషువారు దెలుపుచున్నారు. విదేశీయుల హక్కులను కాపాడుటకు, ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధత జూపిరి. అట్టితరీ, బ్రిటీషువా కేల యభ్యంతరపెట్టవలయునో తెలియదు. సభానిర్వహణము విషయమై చట్టముగావించుకొనుటకయినను హక్కు లేనిచో ఈజిప్టుకిచ్చిన స్వాతంత్ర్యమువలన ఫల మేముండునో తెలియకున్నది. అంతరంగికవిషయములకు సంబంధించిన శాసనముల గావించుట స్వతంత్రదేశముల కనిన ధర్మము. బ్రిటీషువారి వైఖరిని సమర్థించుచు ఈజిప్టును ఇంగ్లండు సంగీంపనిచో ఇటలీ కబళించు నని మద్రాసు మెయిలుపత్రిక భయపెట్టుచున్నది. ఈజిప్టు కృతఘ్నురాలుగ మెలగుచున్నదని యీపత్రికతలంపు. ఈజిప్టుకు బుద్ధి గలపుటకు గాబోలు బ్రిటీషు యుద్ధనౌకలు వెడలినవి. సభల చట్టమును మూడుగోజులలోగా ఉపసంహరించుకొనవలయుననియు, లేనిచో తాము తగినచర్యల దీసికొందుమనియు బ్రిటీషు ప్రతినిధిగారు సహస్ పాచ్చాగారికి అంత్యసందేశ ముపిరి. ఈజిప్టుపై సీతీరున దాడివెడలుట ఏమాత్రము న్యాయముగ దోషదు. ఇందువలన ఈజిప్టుకును ఇంగ్లండుకును మధ్యగల ఎడబాటు మరింత విస్తరించుచుగాని తగ్గనేరదు. ఇంగ్లండు చూపు బలప్రదర్శనమువలన ఈజిప్టు లొంగిపోవుట సహజము. కాని బ్రిటీషువారి స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమున కిది నిదర్శనముగాజాలదు. వారికీర్తి నిది పెంపొందింపజాలదు. కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వము తనవాదాసములను చెల్లించుకొనుటకుగాని పరుల స్వాతంత్ర్యమును కాపా

దుటకుగాని ముందుకురాదని స్పష్టమగుచున్నది. వీరి ప్రస్తుత వైఖరివలన గలుగు విపరీత పరిణామము నకు భావినంతివారు వీరిని నిరసించకమానరు.

వైశాఖములను వ్రాసినప్పటికీ, సభలచట్టమును ఈజిప్టు సినేటు సభవారు నవంబరువరకు నిలిపివైచినటుల దెలియుచున్నది. బ్రిటిషు బలపదర్యము అక్కరకు వచ్చినది. ఛేంబర్లెనుగారు కామన్సుసభలో గావించిన ప్రసంగము, ఏమాత్రము వ్యతిరేకము కలిగించుటలేదు. బ్రిటిషువారిదే బాధ్యతయని, వీరు చాటుట విచిత్రము. ఈజిప్టు ఇంగ్లండును ధిక్కరించినందులకు దానిని శిక్షింపవలయునని, ఛేంబర్లెనుగారు కోరిరి. బ్రిటిషువారి అంగీకారమునకు, ఈజిప్టు వెంటచినను, ఇందువలన ఇంగ్లండుకు విశేషలాభము గలుగునని తోచదు. ఈజిప్టు నామమాత్రస్వాతంత్ర్యముతో సంతృప్తి చెందజాలదు. అందుచే ఈజిప్టును నిరాశాభరితము గావించుట, ఇంగ్లండుకు లాభకరము గాజాలదు.

నిమ్నజాతులు : స్వరాజ్యము

నిమ్నజాతులవారు స్వరాజ్యోద్యమమునకు ప్రతికూలరని, అధికారులు దెలిసినను, సత్యమిందుకు విరుద్ధముగనున్నది. శాసనసభలలోను, స్థానిక సంఘములలోను నామినేటు చేయబడు నిమ్నజాతి సభ్యులు, అధికారుల కనుగుణముగ వోటుజేయక తప్పదు. తమ తేమమునకు గూడ వీరు అప్పడప్పడు వ్యతిరేకముగ వోటుజేయుట తటస్థించుచున్నది. గత మదరాసు శాసనసభలో మద్యనిషేధతీర్మానమునకు వీరు వ్యతిరేకముగ వోటుజేయ వలసినవైనను, తుదకు తమకు ప్రత్యేకముగ సంబంధించిన తీర్మానమును గూడ వీరు ఆమోదింపజాలక బోయిరి. నిమ్నజాతుల ప్రతినిధులు జూపిన వైఖరిని వారిలో నొకరగు వే. రాంజీరావుగారు సహేతుకముగ ఖండించుచున్నారు. ఇట్టి ప్రతినిధుల నుడుపులబట్టి నిమ్నజాతుల యభిప్రాయమును గ్రహించుటకు సాధ్యపడదు. నిమ్నజాతులలోగూడ స్వరాజ్యవశ్యకత గుర్తింపబడుచున్నదనుటకు పెక్కు నిదర్శనములు గనుపించుచున్నవి. అధికారప్రోద్బలము లేనిచోటుల నిమ్నజాతులవారు స్వాతంత్ర్యసంపాదనపట్ల సుముఖత జూపుచున్నారు. ఇటీవల శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యగారి కిచ్చిన విందు సందర్భమున ద్రావిడ మహాజనసభ సమర్పించిన విజ్ఞాపనలో స్వరాజ్య సంపాదన విషయమున నిమ్నజాతులవారును ఇతర సంఘములవారితో నేకీభవించు చున్నారనియు పైమనుకమిషను బహిష్కారమును నిమ్నజాతులవారు ఆమోదించుచున్నారనియు సూచింపబడెను. ఇటులనే ఇతర నిమ్నజాతుల సంఘములవారుగూడ దేశ స్వాతంత్ర్య సిద్ధికై తోడ్పడటో దేశము విముక్తి బడయుటయగాక నిమ్నజాతులస్థితి తప్పక చక్కబడును. ఏజాతీయయినను వృద్ధి గాంచవలయునని స్వరాజ్యమునకు తోడ్పడుటయే మార్గము. నిరోధము సూపుటవలన తాత్కాలిక లాభము గల్గినటుల గనుపించినను తుదకు నష్టమేగలుగును. ఆత్మగౌరవమునకు తీరని భంగము కలుగును.

శాకాహారము

శాకాహారావశ్యకత, పాశ్చాత్యదేశములలో ప్రకృమక్రమముగ గుర్తింపబడుచున్నది. హిందూదేశ

మున శాకాహారము చిరకాలమునుండియు ఆచారముగ నున్నది. ఇప్పటికిని, గ్రామములలో వివిధ జాతులవారును సామాన్యముగ శాకములనే భుజించెదరు. బ్రాహ్మణ, వైశ్య జాతులకు, శాకాహారము నియమముగ విధింపబడుచున్నది. గోఖలే హాలులో జరిగిన శాకాహారసభలో, అధ్యక్షులగు స్వామి వేదాచలము గారు శాకాహారప్రాశస్త్యమును చాటిరి. ఇది ఆరోగ్యమునకును, ఆధ్యాత్మిక జీవితమునకును సాధనమగునని తెలిపిరి. భూతదయను పెంచుటకు శాకాహారము ఉత్తమసాధనము. మహమ్మదీయుల కయినను మాంసాహారము విధిగాదనియు జంతువధవలన దయ వ్యాపింపదనియు హమీద్ ఆలీగారు నడిపిరి. హిందువులలో జాతిభేదములు తొలగుటకు శాకాహారావలంబనము తోడ్పడినటు మరియొక ఏర్పాటు తోడ్పడజాలదు. దృష్టిదోషము దీనివలన తగ్గును. శాకాహారులు మాంసభోజనమును జూచి నహింసజాలరు. శాకాహారమును గూర్చి ప్రబోధము నలుపుటకు హిందూదేశమున కున్న అర్హత మరియొక దేశమున కుండజాలదు. ఈ విషయమై జరుగు ప్రయత్నములకు తగు ప్రోత్సాహ మొనగుట యవసరము.

వ్యయ మధికము

హిందూదేశము అంతర్జాతీయ సమావేశములలో పాల్గొనుటవలన, వ్యయ మధికమగుచున్నది. ఫలము మాత్రము మృగ్యముగ నున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘమునందు, హిందూదేశము చెల్లించు డబ్బు అత్యధికముగ నున్నను, దేశమునకు గలుగు లాభము గనుపించకున్నది. అంతర్జాతీయ కార్మిక సమావేశమునందు, బడ్జెటు వ్యయము హెచ్చుచేయబడినటుల దెలిపిరి. వరునారు క్రొత్త యుద్ధోగములు క్రొత్తగ కల్పింపబడెనట. ఈఖర్చును తగ్గింపవలయునని, సర్ ఫటర్రి గారుముచ్చటించుచు, వ్యయాధిక్యమువలన భారతదేశమునందు విముఖత వ్యాపించు ననియు, హిందూదేశభార మిదివరకే హెచ్చుగ నున్నదనియు, అధికవ్యయము నీదేశము భరింపజాలదనియు, స్పష్టపర్చిరి. తుదకు ఫటర్రి గారిసవరణయోడింపబడెను. అంతర్జాతీయసంఘములందు, హిందూదేశము అర్హతను సాక్షమింపక బోగ, విపరీతపు ఖర్చుకు లోనగుట ఎంతవిరుద్ధమో యూహింపవచ్చును.

రాజకోటసంస్థానము : స్వదేశవస్తువులు

రాజకోటసంస్థానమువారు, తమ యధికారులందరును సంస్థానమునందు తయారుజేసిన వస్తువులనే కొనవలయునని ఉత్తరువిచ్చుట, మిగుల ప్రోత్సహకరము. రాజకోటలో తయారుగాని వస్తువులున్నయెడల మాత్రమే, విదేశవస్తువులను వాడవచ్చునని, ఉత్తరువు దెలుపుచున్నది. స్వదేశసంస్థానములు తలపెట్టుచో, దేశమేమకరములగు కార్యములను బ్రిటిషు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికన్న నెక్కుడు చొరవతో నిర్వహింపగలవు. సాంఘిక సంస్కరణములను, సంస్థానములు త్వరితముగ ప్రవేశపెట్టుచున్నవి. కద్దరుపట్ల అభిమానము జూపుచున్నవి. స్వదేశవస్తువులను వాడుచున్నవి. రాజకోట సంస్థానము చూపిన మార్గమును, ఇతరసంస్థానములవారు గూడ అవలంబించుదురుగాక!

విశాఖరూపుగారి నిర్ణయము

రాయల్ కమిషనువారి అధికారములు, భారతీయుల సహకారపు పరతులు మున్నగువానిగూర్చి స్పష్టపరచుటము గావించవలయు నని, ఫర్మిలుగాను కామన్సుసభలో నడుగగ, వీలుగాదని విశాఖరూపుగారు చెప్పిరి. రాయల్ కమిషనువారి అధికారములు, ఇదివరకే నిర్ణయింపబడెననియు, పార్లమెంటుసభలలో వీనినిగూర్చి తగుచర్చ జరిగెననియు, అందుచే మరల నీవిషయమునుగూర్చి ప్రకటనతో నిమిత్తము లేదని, విశాఖరూపుగారు ఖండితముగ బలుకుటవలన, ఇంకను మార్పుగూర్చి ఆశభెట్టుకొనియున్నవారు ఇంతటితో నిరాశజేసికొనవచ్చును.

బందరులో క్రొత్త కళాశాల

బెజవాడ, ఏప్రిలు 28.-మచిలీపట్నములోనున్న హిందూ హైస్కూలు యీ 1928 సం. ౮౦ జూలై నెల 1 తేదీనుండియు సెకండుగ్రేడు కళాశాలగా వ్యవహరించుటకును ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమున కనుబంధింపబడిన కళాశాలగా పరిగణింపబడుటకును ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారు అనుమతి నొసంగి రని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు రిజిస్ట్రారుగారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె)

లింగ్ వాసమెకట్టు

ఆంధ్రప్రదేశ్ గారి యుద్ధోధన కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28.-జనీవాసభకు బోవుచున్న మహాబలూ హో, పి. జి. బోస్ గారిని విద్యార్థులు పుట్టకై జరిగిన బెంగాల్ ప్రెజ్ యూనియన్ సభకగ్రాసనాభ్యుదయ హిందువులు ఆంధ్రప్రదేశ్ గారికి కవచధృతికై ప్రయత్నములు పురుస్తూ భారత కార్మికుల కష్టములను జనీవాసభ యెదుటమనిపింపెను. ఈజ్ఞు ఇండియాకై శ్రేష్ట ఏజంటు తన ప్రయత్నమునకు సరియైన జవాబివ్వకపోయినందు, సందేహుల తనికొంకను సమర్థకముగలవని చెప్పెను. జనీవాసభయొరత కార్మికుల దుస్థితిని వివరించుచు కే. సి. రాయచావర్తి, కిషోరిలాల్ నూహగార్లుగారు ఉపన్యసింపెను. (పెను)

జంషద్ పురములో సమైజంషద్ పురమునందు జరుగుచున్న కులలో మాక్స్ మిల తావిన్ ఆండ్ స్ట్రీట్ కంపెనీవారు ఛేన్దు మిల్లలో 1500 ను, బాయిలర్ వారు పాకివారు అందరు కలసి 40 అ. ప్రెన్||

జంషద్ పురము, ఏప్రిల్ లలో సమ్మె మొదలై 12 రోజు. ఆర్. పెయిన్ గారు యిద్దవారికిని సందిచేయ ప్రయత్నిస్తున్నామగా చెప్పి ఎడబాటు పనివారు వినలేదు. ఇదివరకు 1 జరిగినప్పుడు ఆప్పటి కమిషనరుని చెప్పి తన వాగ్దానమును కేవలములో చేరమనియు పనివారు నుండి 150 మంది పాకివారిని తగుచున్నవి. వారు రాగానే సగా చెప్పుచున్నారు.

ఇండియన్ ఛేంబర్ ఆఫ్ కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28: కామెరున్ ఆఫ సెం వారు సమ్మెలో చేరినారనియు యెడల ప్రభుత్వమువారినిరసన బోర్డువారి సిఫార్సుల సంగీకరిదనియు భారత ప్రభుత్వము వ్యవసాయ సాయముపంగి కలుగజేరవని తెలిపివచ్చె

వైస్రాయి కమిషను సూచన

జిన్నాగారి జవాబు

పయనీత పత్రిక బొంబాయి ప్రతినిధి మహమ్మదాలి జిన్నాగారిని (ఎఫ్.ఎల్.ఎల్. బి.ఎస్.) పంపింపించి "వైస్రాయిగారు నియమించు కమిషనుగూర్చి పయనీత పత్రిక సూచనపై మీ యభిప్రాయము" మని అడుగు వా రిట్లు తెలిపిరి.

వట్టి అపోహ

"పయనీత పత్రిక ప్రతిపక్షపాదులు వారి వైఖరిని వా గుగు గుర్తించినట్లుటికిని మా ఆక్షేపణయొక్క మూలాధారము ను విడిచిపెట్టి కేవల మొక అపోహపై ఆధారపడి యీ సూచన నావించినదని చెప్పకతప్పదు. ప్రస్తుత రాజ్యాంగవిధానము ప్రకారము వైస్రాయిగారు బ్రిటీషు పరిపాలన క్రిందనున్న ఒక కాలకు అధికారియగు "విజయ" అనుపేరుకొనును. అవిషయము పైట పైకటగారి ప్రతిచర్యలనను యోధి యగుచున్నది. రిజిస్ట్రేషన్ క్రింద విల్లు పంపింపింపబడుచున్నది. సాంఘికము కమిటీ రిపోర్టు ప్రకటించబడకంబు టయందేమి వైస్రాయిగారి అసమర్థత తెలియవచ్చెను.

"కమిషను అధ్యక్షులగు సర్ జాను సైమనుగారు మా వినివిన విధానము భారతీయవాయకులు కోరినట్లేయిస్తున్నది కెప్పి అజ్ఞానము ప్రజల మోహగంప జూచుచున్నాడు. ఇట్టి విధానము వనపరింపులనలన సైమను సంఘమువారు భారతీ యోజనాసంఘమునకు తమతో సరిపూస ముసూక్ష్మలను అధికారములను ప్రతిపక్షి నొసంగగలరని నూచించుట వర్థము."

ప్ర: "రాజీదుర్బుట కింకేదయిన మార్గముగలదా?"

జిన్నాగారు: "బహిష్కారోద్యమముగూర్చి సైమను గారును ఆంగ్లో ఇండియను, బ్రిటీషు పత్రికలు తరుచుగానేమి చెప్పుచున్నను విజ్ఞానముగలవారైన రాజకీయములందు పాల్గొనుచు భారతీయ లెక్కన శ్రేయమును తెంకమాత్రం అంగీకరింక జాలరు. ఏమన, యీ కమిషనువారు పరి భావింకనుగూర్చి విచారించు చున్నాడే? పరి భాష్య పరిపై అనుబంధపడునా? ఇండియాభారత మిరుదు య రాజ్యాంగవిధానము నిర్వహించు పాధ్యత చిట్టచివ రిట్లును.

ప్రశ్న: అన్నింటికి ఒకటే జవాబు: భారతీయులు, రాజకీయవిధానముల భారతీయులు అయినను వారి యీ విచారణయందు యెట్టి అవకాశము నొసగు కమిషను అధ్యక్షుడు మాచించినట్లు ప్రవర్తించి కేమయిన కొద్దిసహాయము చేయగల్గుదురు. ఈ

మొట్టమొదటి సర్వాధికారము గలద ను చన సంగీకరింపనైన అంగీకరింపలేదులేదా

ప్రశ్న: మును నిర్మాణముగూర్చి ముఖ్యవిధా యుకు విలులేదనుచున్నాడు. ఆవిధా యుకు విలులేదనుచున్నాడు. ఆ స్థితిను స విలులేదనుచున్నాడు.

ప్రశ్న: తరము

స ముగూడ క మి ష ను కవుపై నియమించబడినచో కములు గౌరవము ఉండును తినుండియు చెప్పుచును న్ను నించించుచున్నది. ఆ

యకులు తగ్గుచున్నాడు. న్నువును కొందరు వైస్రాయి మాటపోకుండ కాపాడిన యార్యకరణ విధానమును సర్ జాను సైమనుగారితో కేంద్ర కాపనపథ్యలనుం క రాయలు వారంటు (సాంపబడవలెను. ఈ సూచన కమిషను నియామక నిబం టలు కేసినచో పార్లమెం టు కాని యీ సూచనగూ రులేదు. ప్రతిపక్షపాదులు యింపవలెనను పట్టుదలతో ముఖ్యమైన సౌకర్యమును యన తమ గౌరవము

గొప్పతనమిదము

"ఇట్టి వ్రాతలు సాటరుడే రివ్యూయందు మాత్రమే గాదు. ఇతరపత్రికలుగూడ యెట్టి ముద్దినాంద్యతనే కలుపు చున్నవి.

ఈ వాదము లోనికి సార్యభూముని గూడ యీడ్చుట పొకము. పార్లమెంటు చేతనైన దంతయు చేసినది కెప్పి కమి షను సమర్థించినచో యెవ్వరును మోపబోజాలరు. కమిషను నియామకమునకు, ప్రస్తుత విధానమునకు గూడ సార్యభూముని ప్రభుత్వము, ఇండియానుంత్రి, ఇండి యా ప్రభుత్వమువారు బాధ్యులని నేనెరుంగుదును. సర్ జాను సైమనుగారు యీసారి విఫలులైనను రెండవసారి బోయినపుడు యెక్కువ యుక్తిబాపి ఇండియాప్రజల నంచించగల్గుదురను ఆశిగూడ వారికి గలదు.

"భారత రాజనీతిజ్ఞులు మాత్రము యెట్టిమాటలకు లో బడరు, యెంతమాత్రము సహాయము కేయరని జాకు నమ్మకము గలరు. ప్రస్తుతరీతికి కమిషన్ను తిరిగి ఇండియాకు పంపుట కన్న వినివిన భూతముల పారబాటు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు చేయజాలరు. "ప్రతిష్ఠ" యను పదము మరచిపోయి మొ దల నూచించిన విధానముండితీరతలైనను పట్టుదల విడిచి, భాగస్వాములుగ నుండి పని కే సినచో భారత రాజకీయాభివృద్ధి జడయవచ్చునని నమ్ముచున్న భారత ప్రతినిధుల వ్యాయముల సూచనల సంగీకరించుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము."

హెచ్. సి. మోడిగారి అభిప్రాయము

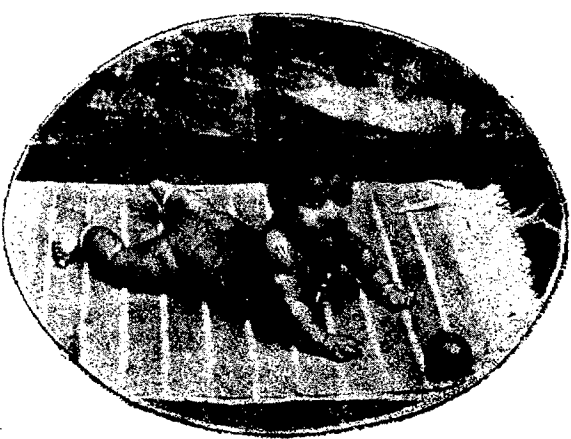
పయనీత పత్రికా ప్రతినిధి పందర్శింపగ హెచ్. సి. మోడిగారు ఇండియను ముచ్చెంట్సు చేంబరు అధ్యక్షులు యెట్లు తెలిపిరి:—

"రాజీదుర్బుటకు యత్నించుటలనలన పయనీత పత్రి క సామ్రాజ్యమున కెంతో నేపకేయమున్నది. వైస్రాయి కమి షను సూచన పదుదేవుతో తలపెట్టబడినదేగాని అనుసరింప దగ్గికాదని కొద్దిరోజుల క్రిందటినుండి తెలుపబడు చున్నది. ప్రస్తుత మా ప్రజల పంపరు అసంతృప్తి చెందియుంటున్నది యెట్టి విధానమేదియు వర్తించ నీలులేదు. అన్నియట్టియులు పాడియినవి. భారతీయ ప్రతిని ధులకు సరిపూసముగ అధికారముతో రాయలు కమిషను నందు నియమించుకొన్నచో భారతీయవాయకులెవ్వరును జో క్త్యము కలిగించుకొనరు. వారి చర్యనుగూర్చి విమర్శించుట వా పనిగాదు. స్వదేశ రాజ్యాంగవిధాన నిర్ణయమునందు పాల్గొనుటకు ఇండియా కనకామిచ్చు సూచన లేవిగావించినను వాటినిగూర్చి వాదభిప్రాయము కలుపుట కెట్టిఅభ్యంతరము లేదు. ప్రస్తుత సిద్ధిగతులనుగూర్చియు గడింపదగ్గ కేవలము గూర్చి తెలిసికొందము.

సైమనుగారి అసందర్భప్రలాపము

కమిషను వాడు భారతీయ ప్రతినిధులు ఏనకో బహు కొద్ది పంపి తప్ప, యతరు లెవ్వరిని కలుసుకొన జాలకపోయిరి. భారత కాపనపథ్యలోని తీర్మానము వలనను, అతివాద మితవాద జాతీయవాద సంఘి లన్నింటి ప్రకటనలనలన వారి వైఖరినిబట్టియు యీ విషయ ము రూఢియ్యెను. ఇట్లుండ సర్ జాను సైమనుగారు ఇం గ్లాండునకు బోయినచోడనే పరిస్థితులకు కేవలము విధిద్యమం ప్రకటన గావించుట విచారమునున్నది. కమిషనుకు ప్రతిపక్ష పత్యేపోవుచున్నదనియు, భారతీయులతో ముఖ్యులందరు ను సహాయముకేయి బాపకేసినదియు సైమనుగారనిరెట. ఇంకను తటస్థముగనన్న భారతీయులను నంచించుటకే యీ ప్రకటన ఉద్దేశించబడినచో, యిందేమి సత్యములేకన్నను యుక్తియుక్తము గ నున్నది. అట్లుగాక తాను నిజముగా భారతీయుల లో ముఖ్య ప్రతినిధులందరిని పందర్శించి సంకల్పింపదగ్గ గల్గితిని సైమనుగారు దలంచుచుండినచో వారు కేవలము ప్రమాదము నిగియున్నారనియు, దానివలన యెంతేని ప్రమాదము గలదని యు కెప్పకతప్పదు. కమిషనువారు నిజనీతి నెరుంగజాలకుండి రని యంచువలన తెలియుచున్నది. ప్రథమ సంచారమునందు యేమియు నేర్చుకొనలేకపోయిరి.

సర్ జాను సైమనుగారును, వారి సహోద్యోగులును దురభి మానముల వీడి సత్యము నెరుంగుట కపదురులని యిందువలన విడిదమగును కాంగ్రెసు ఒక్క తెగకు సంబంధించినదగుటచే కాంగ్రెసు అభిప్రాయమును నిర్లక్ష్యము చేసితిమన్నచో కొంత ఆగ్రహముగలదు. ఏరితగ నియమించబడిన కమిషను వనపరములేదని కాంగ్రెసువారు ననుచున్నాడు. అంతేకాని ఎఫ్.ఎల్.ఎల్.బి.ఎస్. ఫె డరేషను, ముస్లిములను, మున్నగు సంఘాలన్నియు, అతివాదపు తెగలని అనుమానించుటకైన పీలులేని సంఘ ప్రతిపక్షపాదుల యెట్లు మరచిపోగలరు? వాటిపట్లు నిర్లక్ష్యము చేసికొ యెవ్వరు ను యింపజాలకున్నాడు. ఇట్టి నిదర్శనములన్నపుడు గూడ బాధ్యతగల భారతీయవాయకులు కమిషనుసూచన లంగీకరిం చిరనుట కేవల మసందర్భము. ఇంకేమి కర్తవ్యము?

జ్ఞాన ప్రసూనాంబ

(స్వాభావిక నియమానుసారముగా బెంచబడినది)

ఇప్పుడు 6 వ మాసము. ఈనాడు కలము శిశువుయొక్క 6 వ మాసములో జన్మించినది. 19-4-28 తేదీన రెజిస్ట్రేషన్ జరిగిన శిశుప్రదర్శనములలో మొదటిజన్మమిది నంపినది. పుట్టిన దాని తల్లిపాలు తప్ప ఇప్పుడు వాడుకలోనున్న రసభిక్షము వాము, వన, దుంపరాష్ట్రము కలింగరాష్ట్రము మొదలగు శిశ్యు: వధియులుగాని చివరకు ఒకరిందువు అమడముగాని త్రాగి యెటుగదు. ఈశిశువుయొక్కతల్లి తాతలెలకు వాడు ఇంగువ, రసము, పిప్పలు, కట్టెకారము మొదలగు సాత్వికవదార్థముల స్వీకరించిన యెరుగదు. కారములేని కూరలు, అన్నము వండ్లు మాత్ర మాహారించి యుండెను. ప్రకృతి పత్రికాధిపతియగు దాష్టర పుచ్చా వెంకట్రామయ్యగారి శిశువునకు జనకులు.

జిబ్బాలాగారి ప్రకటన

కార్మికులు సమ్మెను కొనసాగింప

బద్ధకంకలులై యున్నారు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 28—ప్రీ. వెన్ వారికి చేసిన ప్రకటనలో నిల్లుపనివారి సంఘాధ్యక్షు డిగు జిబ్బాలాగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

సమ్మెవారులు సమ్మెను జయప్రథముగా కొనసాగింప గలరు. దానికి కావలసిన ధనసహాయము మాకు కలదు. అంతర్జాతీయ కార్మికసంఘమువారు సహాయము చేయ గలరు. బొంబాయిలో మూడు కార్మిక సంఘములు. (1) బొం బాయి టెక్స్టైలు లేబరు యూనియన్ (2) గిర్నీ కాంగ్రెసుమా మండల్ (3) మిల్లకపివారి సంఘము సమ్మెవారికి సహాయము చేయగలవు. సమ్మెవారుల ముఖ్యమైన కోర్కె లేవనగా—(1). "రిలీఫ్" కదలి ప్రకృతి పెట్టబడరాదు. (2) పనివారికిగు తీవన భృతి యేర్పాటు కావలెను (3) పనిసహాయము మెచ్చు చేయబడరాదు. అసఫర్ మెనయెడల కావలసినంత ధనసహాయము కార్మికులకు లభించును. అన్వెస్ట్ దాన్ కార్మిక సంఘమువారు సంతోషము సహాయము చేయగలరు.

"ఇతివరకు జరిగిన సమ్మెలలో రాయబారము లేమియు నుపయోగకారము కాక పోయినందున సమ్మెయే సరియగుపద తి. ప్రభుత్వమువారును, మిల్లయజమానులును చేయు సూచన లను కార్మికు లాలోచించెదరు. కాని సంధి కార్మికసంఘము యుచింపదు.

(ప్రీ. వెన్)

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 28:— అతివాదవాయకులకును మితవాద వాయకులకును విభేదములు వృద్ధియగుచున్నవి. అతి వాదులకు సమ్మెవారులసహాయము కలదు. సభిలో జోషీ, జిబ్బాలా మొదలగువారిని అతివాదవాయకులు తప్పుపట్టు చున్నాడు.

(ఆ. ప్రే.)

ఇండియాను వెనుకబెట్టి ఇంగ్లాండు తన చిత్తమనచ్చి నట్లు విచారణ జరిపిత నకు తోచిన రాజ్యాంగ విధానమును తిరస్కరింపెనని మోపవలెను. లేదా విచారణయందు మోహనముల బాధ్యత వోపంపు భార తీయుల సంకల్పింపి తరుచులెను. సైమనుగారి సూచనలం ప్రస్తుత క్షిప్ర పరిస్థితుల తొలగించుట కేమియు తోడ్పడలేదు. కమిషనువారు, యీ విషయమును గ్రహించుటకేదముగ నున్నా రా. జాతీయత్వ గౌరవమునకు భంగకరముగ నున్నదనుకార గాముచే ఆక్షేపించుచున్న ప్రతిపక్షపాదులవారితోనైన రాజీ కదుర్చుట కిష్టపడుదురా. సర్ జాను సయిమును గారు, వారి సహోద్యోగులు, భారతీయ ప్రజావాయకులు గలసి, సమష్టిగ యోచించుటకు తగు సమాధానము కుదుర్చుటకు ఇర్లిన ప్రభువు గారి రాజనీతిజ్ఞాన ముపయోగపడునా. ఈ ప్రశ్నలకు త్రవపు నువట్టి భారతదేశముయొక్క బావి పూజ్యభివృద్ధి నిర్ణయించు నగును. (ప్రీ. వెన్)

ಮಸ್ತೂರ.
ದಿನಿ ಅಧಿ-

విదేశవార్తలు

ఈజిప్టు సభల చట్టము

చర్చను నవంబరువరకు ఆపుజేయుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—ఈజిప్టు సభల చట్టము (ఎసంబ్లీసు బిల్లు)ను చర్చించుటను నవంబరు వరకు ఆపుజేసిరి.

యుద్ధబహిష్కరణము

జర్మనీ ఆమోదము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—కాంగ్రెస్ యుద్ధబహిష్కరణ లేఖకు యాన్సెల్ టెడ్ స్టేబ్లె ప్రభుత్వముతో ఏకీభవించును ఈజిప్టులోని అందరూ ఏకీభవించవలెననియు ఎట్టి వరకులు లేకంజు జర్మనీ ఆమోదించుననియు జర్మనులు దెలుపుచున్నాడు. (ఫ్రాంకుతో ఏకీభవించిరి).

ఈజిప్టు వ్యవహారములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, మే 1:—కాంగ్రెసువారిలో రాంకే నగ్నా శాస్త్రి ప్రభుత్వము నిర్మించుటకు (ఫభువు ఈజిప్టు) ఇట్లు చెలికెను:—
ఈజిప్టు సభల చట్టము కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వవ్యవహారము ప్రతిబంధకము. పోలీసువారికి చాల చిక్కుగారి కర్మములను నిర్వహించుటలో పొరబాటు క్రమము బాల్కనీయమునను. ఆలక్షలను తేలిక క్రమము ఎక్కువ క్రమము పొలనుడు. దాని భంగము ఏర్పడును. విదేశీయుల ప్రాణము గాదు గలదు.

122 ప్రకటనము

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి విదేశీయుల అందుచే ప్రమాదముతో గూడు రాదు ఈజిప్టులను ముతరబిల్లును గు తీరముగ ఆలోచించుచు ప్రభుత్వము నేపాచును భంగము కలుగుతను. ప్రధానామాత్యునికి ముందున్న స్వయంపాపాడ గాదు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమున, ఈజిప్టు ప్రభుత్వములకు నిశ్చయించుకొనిరి. ఇటు ఆజిల్లును ముగిసినవయంకాలములో ప్రభుత్వము వారి తమకు తోచినవరకు దానిని.

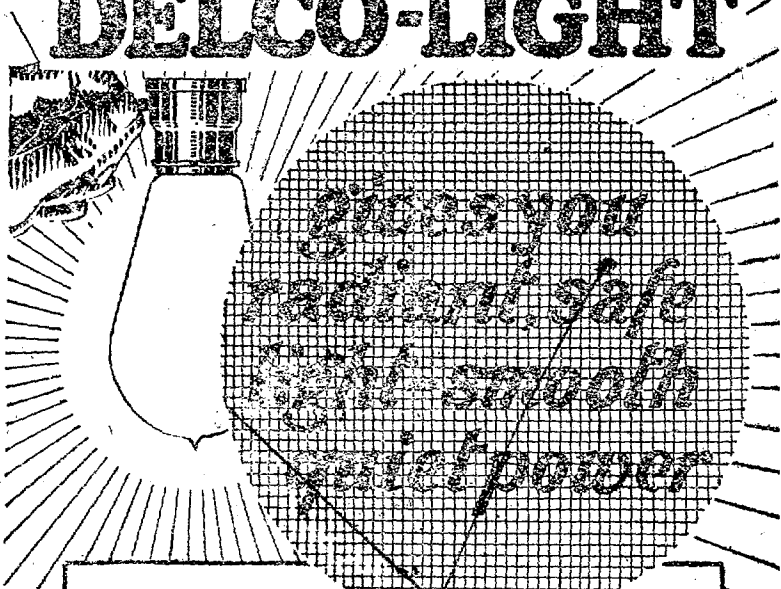
రెండు స్థానములను సమీక్షించినది. నిశ్చయముగ నవాస్ పాషా కాబిల్లును చర్చించుటను మానిరి.

కాకలు

(ప్రత్యేకతంతరి)

కలిఫ్, క్యాబ్రిడ్జ్ ఈ రెండు ప్రభుత్వములు. వైస్ రోయ్, క్యాబ్రిడ్జ్ లుతో ను. రెండేళ్ళము (తెల్లవెనుక) పోవును. దానియొక్క కార్యము.

DELCO-LIGHT

దెల్కో-లైట్ ను ప్రవేశ పెట్టినదానిగ నాటుపుకమునందలి బంగారాలు అభివృద్ధిని తెలిపి ఎక్కువనిలువను పొందుచున్నది. స్వంత దారనకు ఎల్లప్పుడూ సిటీయొక్క పనులయొగమును గలిగించుచున్నది. ఏకాగిన, బలంతునకు, పవర్ సప్లయ చేయుచున్నది. దెల్కో-లైట్ సహాయముచే ఎడతెగరి నీటి సప్లయము, ఫ్యాక్టరీల చిన్నయంత్రములకు తిప్పులకు పవరును కేరళముగిచ్చించి, అన్ని వరులను ఎల్లప్పుడూ సహాయముచే నులభముగా నొనర్చుచున్నది.

దెల్కో-లైట్ ను నుపయోగించుట కడుసులభము. ఖర్చు తక్కువ. మిగుల నాణ్యమైనది.

ఫ్రీగిడేస్ ను ప్రవేశ పెట్టుకొనుడు. ఎడతెగలందున కూడ ఆహారమును కుగ్రముగా నుండుటకును ఎల్లప్పుడు మందుగడ్డక సప్లయ చేయుటకు నుపయోగపడును.

సప్లయదారులు

VOLKART ENGINEERS

బొంబాయి, మద్రాసు, లాహోరు, కరాచి.

జపాను సేనలు సినహో కేగుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, మే 1:—చీవాదక్షిణ ఉత్తర సేనాధిపతులకు జపాను సైన్యాధికారి హెచ్చరికను దానిపైన బాతీయవీలు సినహో, నపుల్సుక్ మధ్యకన్న మ్యాంటుగు లైట్ ను నరికితేసిరి. దానంతటి జపాను సేనాధిపతి సినహో కే దువేలననతో జపాను ప్రజలను రక్షించి అవసరమును చర్యను దీక్షితులు చేరెను.

రాయలు కమిషను అధికారము

సహకారము బడయునధి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, మే 1:—కామన్వెల్థ్ లో విలర్బు మధ్యకర్తలుగా రాజులు కమిషను తరపున భారత ప్రతినిధుల సహకారమును బడయుటకు ఎట్టివరకు లననరమో ఆవిషయమై రాయలు కమిషను కున్న యధికారమును ఇండియాలో అందరికిని తెలియజేయుట ప్రకటించెనది. రాజులు కమిషను రాజులు వారంటు లో రాయలు కమిషను యధికారము పూర్తిగా నిర్వచించబడి ననియు కామన్వెల్థ్ ప్రభుత్వవారి వాటినిగూర్చి పూర్తిగా చర్చించినదియు అందుచే మరల ఇండియాలో వారి యధికారము గూర్చి ప్రకటించిన వక్రరేఖనయొ విలర్బు మధ్యకర్తల చేతికిను. రాయలు కమిషనుకు ముచ్చినది తోచినట్లు నియమముల కేర్పరుచుట కధికారమున్నదా యని యాడగ, ఇదివరకు జెప్పిన, దానికంటె ఎక్కువ చెప్పబడుటగాన లేదనిరి.

ప్రతిపాలనావిభాగము దొంగలతో గూడి కుట్రపాట్లు ఇట్లు పోలీసువారిని సంపెనీ వెలి బ్రయముచున్నా ము సహకారము కలిగియున్నది. పొద్దురిలో ఒకటి పూర్వము (మియో రిఫ్టబిలీ) కార్యనిర్వాహక వర్గాధ్యక్షులుగను, రెండవవారు వైస్ రోయ్ డెంటుగను సుండిరి.

రాయలు కమిషను

గ్వెన్సు గారి నాలవలేఖ

(చీమనర్పికు)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—ద్వంద్వ ప్రభుత్వము ఆధ్వర్యముగ పనిచేయుటకేదు. కాని రాష్ట్రీయ రాచకీయ వేత్తలు త్వరలో అసలు దానిని పనిచేయుకే నిరాకరించెదరు. మెప్పును ప్రభుత్వ వేసిన ఆర్థిక పరిష్కారములూ మార్పు ఆక్కరలేదు. ప్రభుత్వముందు ప్రసాదించబడిన నిర్వాహకాధికారములో మార్పులక్కరలేదు. రాజ్యాంగ విధానములో నిబంధించబడినవలె తప్ప ఇతర రాష్ట్రీయలందు ప్రతినిధులు అభివృద్ధి జేయునట్లుల జేయుటకు స్వాతంత్ర్యముండవలెను. భారత సంస్థానాధీశ్వరులు శాస్త్రాపరిపాలనయను సమర్థతతో స్వాధీకారముగ ఇరువురుముట్లుల జేసి పరిశీలించుటకు యధికారము ఇండియా ప్రభుత్వమున కుండవలెనదే తీసికేయరాదు. ఇండియాలో కానికి భంగములేకుండ జేయు యధికార ముండవలెను. అందుచే వారికి సహాయము యధికార ముండవలెను. అఖిల రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను మించి పనిచేయు యధికారముండవలెను. అందుచే ఇండియాను సన్నిహితులను పోలీసు అఖిలభారత విధానము మినహా యుండవలెనని అంగీకరించి రట, ల్యాండు రెన్యు యధికారాలను ఇండియాను సివిలునర్వీసు సుండియే నియమించవలెనని గ్వెన్సు గారు దెలుపుచున్నాడు.

ద్వంద్వ ప్రభుత్వము చెడగిగాదు; రిజర్వ్ గాఖా విషయములను బాధ్యతగల మంత్రుల కీనునివో వారు రాష్ట్రీయ రాచకీయ వేత్తలు దానిని పనిచేయరు. వారికోరికను సెర జేర్చునో వారు అఖిలభారత రాచకీయ వేత్తల చేతిలో తగు లాగినాడను. అందుచే పరిపాలనమునకు భంగములేకుండ ఈ పద్ధతులమీద రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను సంస్కరించవలెనని దెలుపుచున్నాడు.

లండనునుండి వై మానకుగూడ వెయిలి అనునామె కేపుటవును జేరెను.

కోతులు బంట్రోతులు

ఎక్కడ విశ్వాసముతోను సామర్థ్యముతో
పనిచేయునట

ఇంగ్లండులో ఆన్యభుక్త విశ్వ విద్యాలయ పండితుడు
ఎ. ఎ. ఎడ్వర్డ్ గార్డెన్లు చెబుచున్నాడు. మానవునకున్న
లోపములు లేకుండ బంట్రోతులందఱు గోరుదురే విశ్వసనీయ
మగ సామర్థ్యముగ పనిచేయు పరిచారకులందఱు గోరుదు
రే కోతులను (బెబూను) నియమించు కొనడు.

ఇదవది సంవత్సరములలో బంట్రోతుల సమస్యయే
యిందట. ఇదే సమయము. ఇంట్లో చిన్నపనులకు రుణ్య
తుడిచివేయుటకు ఇండ్ల నూపుటకు తెలివితల కోతులను తరి
పిరు జేయునటను.

నైమక కమిషన్

శ్రీ. టి. గిన్నగారి విమర్శలు

బ్రిటిషు ప్రతికాభిప్రాయములు

(బీము సర్వీసు)

లండన్, ఏప్రిల్ 28:— గిన్నగారు సయిమన్ కమి
షన్ పేరుతో భారతరాజకీయ పరిస్థితుల గూర్చి జేయు
విమర్శనలనుగూర్చి బ్రిటిషు ప్రతికలిల్లు వ్యాఖ్యల
లానర్పయిస్తున్నది.

అబ్జర్వరు ప్రతిక

డిల్లీ కంటే వివిధ రాష్ట్రములందు సంస్కరణములు
బాగా పురిచినవి. దీనికి కారణము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు
కార్యనిర్వాహక బాధ్యత యిందుటచే డిల్లీ కాసనసభ్యులు వి
మర్శనలను మాత్రమే జేయగల్గుదురు. భారతీయులు, విద్యాధి
తులు అందఱును విదేశాధికారము లేకుండ స్వతంత్రముగ నుండ
గోరుచున్నారని చెప్పిన విషయము ముఖ్యమైనది. రాష్ట్రీయ
సభలనుండి బంపబడిన ప్రతినిధులతో డిల్లీ సభ ఏర్పడును కొన్ని
కాఖులను సమర్థతతో నిర్వహించు సంరక్షణాధికారమును ఇం
గ్లండు బాగా నిర్వహించుకొనగలదని గిన్నగారు చెప్పిన విష
యములు ముఖ్యముగ గ్రహించవలెను.

కార్మిక ఆందోళనము

(బీము సర్వీసు)

లండన్, ఏప్రిల్ 29:— ఇండియాలో వ్యాపించుచున్న
కార్మిక ఆందోళనము, ఆశాంతి, కార్మికవర్గములందుగూడ అల
జడిని గలుగజేయుచున్నది.

లిల్ వాసమ్మో బొంబాయి శేతపరిశ్రమసమ్మె, జను
మనుషులు ఉక్కుసమ్మెలును కార్మికసభ్యుల సభ్యుల వాకరిం
చుచున్నది. ఈసమ్మెలవలన 200 వేల మంది పనిలోనుండి తొల
గిరి. తిండిలేక బాధపడుచున్నాడు. సానుకూతిని జూపుచు
న్నాడు. వీరికి ఆర్థికసహాయమును జేయుటకు అపుడే ప్రయత్న
ములు జరుగుచున్నవి. బ్రిటిషు ప్రేక్షియూనియను కార్యకర్త
వారు కృషిపల్పిచున్నారు. రాబోవు సాధారణసభలో ఈవిష
యమై చర్చించెదరు.

బొంబాయి కలకత్తాసమ్మెలనుగూర్చి బ్రిటిషు కమ్యూ
నిస్టు రాచకీయసంఘమునా రొక ప్రకటనమును గావించిరి. బ్రి
టిషుపనివాండ్రు సమస్యలతో సంబంధించు విషయములలోనే
భారతపనివాండ్రుగూడ సంఘర్షణ జరుచున్నారనిరి. బ్రిటిషు
పనివాండ్రుకు ఆర్థికసహాయమును జేయవలె ననుచున్నారు.

విరిషు శ్రీస్త్రీలు గవర్నరు-జనరలు

లండన్, ఏప్రిల్ 28:— లండనులో వైద్యచికిత్సకు బం
ధున్నను విశిష్ట శ్రీస్త్రీలు గవర్నరు జనరలుకు పోలీసుకావలి
నిచ్చలేదు. గొంతుకలలో కత్తెచికిత్సకు బొందుచున్నారట.
అప్పత్రివ్యావరణము పోలీసువారు కావలి గాయించున్నారు.

అస్సను రాజదండతులు

వార్నా, ఏప్రిల్ 30:— పోలీసు రిపబ్లికు అధ్యక్షులు,
మరితర ప్రముఖులు అస్సను రాజదండతులు రాగానే నిన్న
10 గంటలకు ఆహ్వానించి సత్కరించిరి. నగరమంతయు తోరణ
ములతో ఆలంకరించబడినది. పినులన్నియు వైద్యముతో నిండి
యున్నవి. బాధులన్నీ నిలచున్నారు. ప్రధానామాత్యుని
ఇంటికేగి ఆతని ఆతిథ్యమును అస్సను రాజదండతులు స్వీకరించు
చున్నారు.

జపాను మ్యాదాను పెన్నినులో ఓడించి జేవినకప్పును
గెలిచెను.

వర్మ హార్టు హరగారు

రాయలు కమిషను

(బీము సర్వీసు)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:— హార్టు హరగారి స్థానము
నెవరును పోటీ సల్పరాదని బర్మింగ్ హామ్ ప్రభు ఎన్నుకు,
బ్రిటిషు కమ్యూనిస్టు పక్షమునాడు ప్రతిస్పర్థిని నిలబెట్టనలచిరి.
దక్షిణవేళ్ళుగల వర్మహారు పోటీ తీర్మానముగనుకను. అందు
కనే హార్టు హరగారు తన నియోజకవర్గస్థానమును చూడవల
సివచ్చెను. అందొకసభలో మాట్లాడుచు హార్టు హరగారిల్లు
కార్మికపక్ష విధానమును చెప్పిరి. కార్మికపక్షమువారి కిరి
స్థితులను పూర్తిగ నియోజకవర్గమువారు చెల్లినకొన్న ఆధాన
మును విశేషముగ బలపరచెదరు. రాయలు కమిషనువారి పని
చాలగొప్పది. ఇంతవర కెవరును అట్టి ఘనకార్యమును పూను
కొనలేదు.

నేనును మేజరు అట్లీగారు మూడువందలను జేయదలచి
రిమి. (1) భారతీయులకు కార్మిక పక్షమునాడున్న సమాన
ప్రతినిధి కలగజేయుటకు దానిని గడించెడిమి. సమానప్రతి
నిధి ఏర్పడినది. (2) రాం శేష్ నాల్లగారు తన యువస్వా
సమున చెల్లిన భారతీని విచారణను సల్పుట కంగీకరించిరి.

(3) బ్రిటిషు జాతివాదు భారతీయులకు సంపూర్ణ
బాధ్యతాయరమును స్వపాలనము నీయ నిశ్చయించుకొనిరి.
ఈమాదిరిని విశ్వాసముతో చదివినాలోనికి చెప్పుటకు పూను
కొంటిమి.

రాబోవు ఎన్నికల

సందర్భమున కమ్యూనిస్టులతో పోగవలసి యున్నది.
మే రెండవవారమునంతను సానిటోజిక వర్గము నంతకు చూ
చెదము. సయిమను కమిషనుగూర్చి గల పనివాండ్రుసంఘ
ములకు సకలతృప్తిగాదు. చెప్పిన సంగతులకు ఆదానకు ప్రత్యు
త్తరము నీయవలసియున్నది.

ప్రస్తుత ప్రభుత్వము అధికారములో నన్నంతకాలము
బ్రిటిషు గల పనివాండ్రుకేమి సహాయము చేయ వీలులేదు.
ఏదైన చేయగలదియున్న జేసియుండెడివాడను. అట్టి యింకా
కమున్న జేతమును విడిచి రాయలు కమిషనుతో పోయెడి
వాడన గా ననిరి.

కారితలో మరల భూకంపము

ఏథెన్స్ ఏప్రిల్ 30:— నిన్నుచుభూకంపము మరల గొప్ప
భూకంపము గల్గె. ప్రజలు భయపడిరి. ఇస్మియ వేలాలో
గొప్పనష్టము గల్గినది. ఇటలీవారు గొప్ప సహాయమును ఆర్థిక
రూపేణా జరిపిరి.

వెంచి ఎన్నికలు

పార్లమెంట్, ఏప్రిల్ 30:— వార్షిక లెవేయు 20 సానము
లను గోల్పోయెను. కమ్యూనిస్టులకు 11 సానములు పోయినవి
పెయిన్స్ ఫు లోమరుగార్లు తిరిగి ఎన్నుకొనబడిరి. సోషలిస్టు
నాయకుడు లియోన్ బ్లూమ్ గా రోడిపోయిరి. పాయింట్ గారికి
బల మేర్పడినది.

అప్పుడు అప్పడులలోనున్న కిరహీనుండి జనవారు పె
రిఫోనులో మాట్లాడిరి. దూరము 2422 మైళ్లు. యూరపులో
ఇంతదూరపు పెరిఫోను ఇంకెక్కడను లేదు.

ప్రపంచములో లేని పెద్దనాకాళమును, శేతడి నా
కాళమును అరువారులలో 8600 మైళ్లదూరములోనున్న
సింగపూరు కనిపెదరు. 855 అడుగులపొడవు. 172 అడుగుల
వెడల్పు. 75 అడుగుల లోతుగంటకు 80,000 టన్నుల నీరును
తోడివేయగల సాధనము లున్నవి.

బ్రియండుగారి ఆహ్వాగ్యము త్వరలో స్వస్థముగ ఏర్పడు
గాక యని బార్నిసార్వభౌముడు బ్రియండుగారికి సందేశము నం
పెను.

గుంటూరు జిల్లా కాన్స్టేబులు

గుంటూరు జిల్లా కాన్స్టేబులు మేసలలో తుమ్మపూడిలో
జరుపుటకై వాకిరెడ్డి పార్లమెంటులో అహ్వన సంఘాధ్యక్షుడు
గాను కొకాధిపతిగాను సూర్యదేవర సంజీవరాయణం కాఖు
మారి సూర్యవారాయణ గారు జాయింటు కార్యదర్శులుగా
ఏర్పడిరి. అప్పుడే కొంతమంది ఆహ్వానసంఘసభ్యులుగా జేరిరి.
ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములకై కార్యదర్శి-తుమ్మపూడి పోస్టు అని
ప్రాయశలయెను.

డా॥ సూర్యదేవర సంచీవరాయణం,
కార్యదర్శి.

బొంబాయి మిల్లుల సమ్మె

లండన్, ఏప్రిల్ 28:— బొంబాయి మిల్లులసమ్మె త్వర
లో ముగింపఁబడినది యీ దేశములోని ప్రతిపరిశ్రమకు ప్రా
ధ్యాపకరముగు బహుము చేయవలసినదనియు కోరుచు భార
తీయ ఎర్రకవ్యాపారసంఘమువారు గవర్న మెంటువారికి విజ్ఞా
పన చేసిరి.

ప్రతిపరిశ్రమ యీ దేశములో పెంపొందుట కనువగునట్లు
గా ప్రతిరవాణాలమిద ఎగుమతిదినములి నుంకములను టారిఫ్
బోర్డువారు సూచించినరీతిగా గవర్న మెంటువారు విధించిననే
గాని యీ దేశములోని బట్టల సేతపూర్వక రీతి సంపన్నపిత్తిలోనికి
వచ్చి పనివాండ్రుసమ్మెలను అంతమునరింప జాలవని యీవరక
సంఘమువారు తమవిజ్ఞాపనలో విన్నవించిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

శ్రీ వరమహంస నచ్చిదానంద యోగీశ్వరులవారి
ఆంధ్రదేశయాత్ర

వైయోగీశ్వరులవాడ, 5-5-1928 వ తేదీ శనివారం
ఉదయం, 8 1/2 గంటలకు, చెన్నపురిలో బయలుదేరు వాల్ టెర్
పూసంజెయలో, బయలుదేరి 11 1/2 గంటలకు నురుగునాటిపేటచేరి
6-5-28 వ తేదీ ఉదయం 7-5-28 వ తేదీయందును, నవంబ
ఉపస్థానముచేసి, అచ్చటనుండి 8-5-28 తేదీ, మంగళవారం
11 1/2 గంటలపడినా, బయలుదేరి పగలు 12 1/2 గంటలకు, నా
యడుపేటచే, 9, 10, తేదీలలో నవంబ ఉపస్థానము చేయ
బోవుచున్నారు.

వాతావరణస్థితి

1928 సం॥ మేసం 1-వ తేదీ మంగళవారము

మట్టుజిల్లాలు	మట్టుజిల్లాలు		మట్టుజిల్లాలు	మట్టుజిల్లాలు	మట్టుజిల్లాలు
	గరిష్ఠ	నిమిత్త	గరిష్ఠ	నిమిత్త	గరిష్ఠ
గోపాలపూర్	94	80	♦	1.9	
విశాఖపట్నం	92	68	...	1.9	
కాకినాడ	100	81	...	1.1	
మచిలీపట్నం	96	82	
కర్నూలు	
బళ్లారి	105	84	
అనంతపురం	
కడప	104	85	
నెల్లూరు	102	80	
మృగాపూ	96	82	
కడపూరు	95	81	
నీలమ	102	80	
కోయంబూరు	97	76	
తిరుచనాపల్లి	101	81	
నాగపట్నం	97	81	
మధుర	100	82	
పాంబట్	90	84	
తిరునల్వేలి	
తిరువేండ్రం	89	83	0.	...	
కొచ్చిక్	89	79	
కాలికట్టు	98	81	
మంగళూరు	91	81	
బెంగళూరు	98	72	
మైసూరు	84	65	
కొడగూరు	72	55	0.1	...	

సర్కారులు:— గోపాలపురములో
4 డిగ్రీలు పగటివేడివి ఎక్కువ. విశాఖ
వేడివి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ

డక్కన్:— కడపలో ౫ డిగ్రీ వేడి
బళ్లారిలో 7 డిగ్రీలు ఎక్కువ. బళ్లారి
గానెక.

కర్నాటకము:— నెల్లూరులో
చున్నవి.

ఏ. ఏ. ౭

వృత్తాంతలేఖలు

చీరాల

27-4-28 వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు శ్రీయుత చీరాల శ్రీమయ్యగారి ఆధిపత్యముక్రింద పథ జరిగినది. ఈ సమయము అమోఘమైనది.

శ్రీ శ్రీ మగవలం గాంధీగారి ఆకాలరహస్యమునకు యాసభవారు చింతిల్లు వారికుటుంబమునకు సామర్థ్యాతి మాపుచున్నారు.

(ఒకవిలేఖరి)

భీమవరం తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

స్వరాజ్యపక్ష విజయము

తాజేపల్లి గూడెం, ఏప్రిల్ 28:—భీమవరం తాలూకా బోర్డు ఎన్నికలు ముగిసినవి. చెరపవాడ రాఘవరాజుగారు భూపతిరాజు మల్లురాజుగారు, చంతులూరి వారాహరాజుగారు, కొత్తపల్లి బాపిరాజుగారు, వేగేశ్వరి సుందరరామరాజుగారు, గోకరాజు రామరాజుగారు, యల్ల సూర్యారావుగారు గున్నాబట్లల రంగరామగారు, గంధం వెంకన్న నాయుడుగారు మద్దాల రామమూర్తిగారు, మత్తాల వెంకటరత్నంగారు, పులవర్తి లక్ష్మణస్వామిగారు, చెంగలవల సత్యశామయ్యగారు ఎన్నికైనవారి. వీరిలో ఆరుగురు క్షత్రియులు, ఐదుగురు కాపులు ఒక వైశ్యుడు ఒక బ్రాహ్మణుడు, పదుమూడుగురు ఎవరును గురు స్వరాజ్యపక్షమువారు. ప్రస్తుతపు బోర్డునందున్న ప్రభుత్వవిధానసభ్యులు 8 గురు యాసారి ఎన్నికైనవారి.

రాజోలు వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

రాజోలు, ఏప్రిల్ 28:—ఈమధ్య జరుపబడిన రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు పట్టణ ఎన్నికలలో రాజోలు తాలూకా కాంగ్రెసుయేడల గాఢభీమానుభవము వ్యక్తపరిచినది. తాలూకాకల ఆరుసానములకు నలుగురు కాంగ్రెసువాదులును యిద్దరు కాంగ్రెసు పక్షభీమానుభవము గలవారైనది. మామండలమున కాంగ్రెసుకు ప్రబలప్రతిపక్షి యైన అల్లూరి పెద సూర్యశారాయణరాజుగారి తోడిపోవులు కాంగ్రెసునకు గొప్ప విజయముని చెప్పవచ్చును. మొత్తముగా యెన్నిక ఫలితములలో రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డునందు కాంగ్రెసుపక్షమునకు అధికసభ్యులసానములు లభించినవి. ఈ విషయముగా బోర్డున కాంగ్రెసుకు చేకూరిన ఫలముబడిన ప్రజాశ్రేయముల కనుకూలముగను కాంగ్రెసు బలము పెద్దియగునట్లును ఉపయోగింప బడునని ఆశించుచున్నాము. ఈయెన్నికలలో కాంగ్రెసువాదులకు నుండియు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు ప్రత్యర్థులుగ నిలిచినవారందరకు ఓడిపోవులు కాంగ్రెసు బలమును రుజువు చేయుచున్నది.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రి, ఏప్రిల్ 30:—ఈ పట్టణములో కలరా వ్యాధి చాలమట్టుకు తగ్గినది. వేసవికాలపు తేలవులకు మా పట్టణములోని కొద్దులు, ఉన్నత పాతశాలలు అన్ని మూసుబడినవి. ఉన్నత పాఠశాలపాతశాల మాత్రము యింకను మూయబడలేదు.

ఈ నెల 26 వ తేదీ సాయంత్రము మ్యూనిసిపల్ హాస్కూలులో పాతశాల వార్షికోత్సవము జరుపదముగ జరుపబడినది. ఓరుగుంటి సుబ్బారావుగారు బి.ఎ. బి. ఎల్. అధ్యక్షత వహించిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులు వార్షికనివేదిక చదివినపిమ్మట పాతశాల విధ్యార్థులు ప్రతాపరుద్రుని నాటకములోని చాకలిపేగారి పాత్రను, రవీంద్ర నాథ్ ఠాకూరుగారి "చిల్ల" నాటకములోని కొన్ని పాత్రులను కడువస్త్రముగ ప్రదర్శించిరి. చాకలిపేగారి పాత్ర ధరించిన విద్యార్థులకు విద్యార్థి అప్పు సూర్యారావు అను నతడును, చిల్ల నాటకములో అర్జునపాత్ర ధరించిన వాల్లభాచార్యం విద్యార్థి పైరు అబ్దుల్ జబర్ అను నతడును ప్రత్యేకముగా ప్రశంసాపాత్రులు. పాతశాలకు చాలినంత భవనములేనిలోలు పురపాలక సంఘమువారున్న తదధ్యక్షులున్న క్రడవహించి త్వరలోనే తీర్పులకు ప్రయత్నింతురని కోరుచున్నాము.

పాదరాబాదు వార్తలు (స్వకీయవిలేఖరి)

సూర్యాపేట సభలు

ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రయత్నములు చేయుచున్నార. నిజాంరాష్ట్రములోని ఆంధ్ర గ్రంథాలయములకు ఆహ్వానములు పంపబడినవి. పాదరాబాదునుండి సలవురు ఆంధ్ర యోధులు పథలకువెళ్లినట్లు కనుపడుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి వలన ఈసారి ఆటంకములు కలుగవని తెలియుచున్నది. యూరపియను అధికారులు పోలిసుడిపార్టు మెంటునందున్నందువలన సభలు ఆగవని నమ్మబడుచున్నది.

యవరాజు పేట

యవరాజుగారు ఇతర రాజకుమారులను సర్పాపేటకు పేటకువెళ్లి మొన్ననే తిరిగివచ్చిరి.

ప్రధానమంత్రిగారి దౌరా

వీరిటీవల నిజామాబాదుజిల్లాలో నున్న కుక్కోరుల తర చాలయమును దివిపల్లిలోవెళ్లి చూచిరి. అచ్చట ప్రతియేర్పాటును శ్రద్ధగా తిలకించిరి. పలవురుకోరులతో సంభాషించిరి అచ్చట వారందరకును విందుచేయుటకుగాను 250 రూపాయలు యయ్యచేసిరి.

రెసిడెంటుగారు

వీరు ఇటీవల ఉదకమండలమునకువెళ్లి వారు. వర్ష కాలారంభమైన తరువాత స్వస్థానమునకు రాగలరు.

ఘోషపాఠ్య

నిక: ద్రాబాదునివాసులును ను(పసిదులును సగు లక్ష్మణ్యుగారిని రాత్రివేళ పక్కమీద ను(వారిని అట్లే ఎవరో వాప్యిగావించిరి. వీరు ను(పసిదొంగలగు రావుబాద్యుడు రామని పుల్లయ్య కంట్లాట్టగనూ సోచరు. రాత్రి 1 గంటవేళ పుత్రకునిభార్య ప్రక్కగదిలో సరాళునుధ్వని విని వెళ్లి చూచువరకు పొట్టివాడొకడు ధోవతిట్టుకొని తిలకు గడ్డమట్టుకొనినవాడు కనుపడెను. ఈ పురుషుడు ఈమెను చూడగానే పారిపోయెను. దొంగలం దొంగలు అని అరవగనే ముప్పవట్టలవారు మూగిరి. పడకయంతయు రక్తముచే తడిసియుండెను. డాక్టరు పరీక్షలో మెడమీద మూడుగాయములు కాన్పించినవి. ప్రక్కలం కుడ గాయము లుండెను. పోలీసువారు విచారింపచేయుచున్నార. నేరునివాడ యింకను దొరకలేదు.

క్రొత్త రైలుమార్గములు

ఖాజీపేట బల్లారా రైలు పూర్తియైనది. 1 మే నుండి రాకడపోకడలు జరుగగలవు. ఇదిగాక పర్వతముండి పల్లి వరకొకటియు, వికారాబాదునుండి వీడరువర కింకొకటియు ఈ విషయముగా మరిరెండు రైలుమార్గములు నిర్మయ కానున్నవి. మండీరనదిపైన వంతెన కట్టవలసివచ్చునని తెలియుచున్నది. పైవానిలో వికారాబాదునుండి వీడరువెళ్ల రైలుమార్గమునకు 80 లక్షల 42 వేల రూపాయలు అగునట్లు.

నీటివనరులు

రాష్ట్రమున పానయోగ్యమును నీటివనరులు ముఖ్యనగరములలో ఏర్పరచుటకుగాను కోటిరూపాయలు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించియుండిరి కదా. ఈవిషయమున వివరములు తీర్మానించుట కొక ఉపసంఘము ఏర్పడినది. దీనిలో టాప్సరుదొరగారు (రెవిన్యూ కార్యదర్శి) కాలిన్సదొరగారు (పారిశ్రామిక కార్యదర్శి) పల్లికుమార్తె డిపార్టుమెంటు కార్యదర్శి యన్నగువారు యింకను యితరులును మొదలు ఆయియున్నారు.

వకీలులైన ఆగ్రహము

హుజూరునగరము (నల్లగొండజిల్లా)లోని మున్సిపుల్కోర్టులో ఒకటిగానున్న శ్రీయుత బోయనపల్లి వేంకటరామారావుగారిపైన మున్సిపులు ఆగ్రహముపడి వీరిపై చర్య జరుపుచున్నారనియు ప్రస్తుతము వకీళ్లకాసముగోని (17) వెళ్లిన ప్రకారము తనకోర్టులో ఫిర్యాదువద్దని వీరికి నోటీసు పంపబడినదనియు తెలియుచున్నది.

వసంతవిశ్వాఖ్యానము

ప్రతిజ్ఞము ఉపన్యాసములు జరుగుచునే యున్నవి. ఇదివరకు 14 ఉపన్యాసములు జరిగినవి. ఇవి చాల ఉపయోగకరములగు విషయములను గురించినవిగా నున్నవి. ప్రభుత్వోద్యోగులకు తమ కనుకూలముగానున్న విషయములను గూర్చి ఉపన్యాసించుచు కమిటీవారికి తోడ్పడుచున్నారు. ఇది చాల ప్రశంసార్హము విషయము.

ఆర్యసమాజము

ఈవారమున సానిక ఆర్యసమాజముయొక్క ముప్పది నాల్గవ వార్షికోత్సవము జరుగుచున్నది ఉత్తర హిందూస్థాన

విజయనగరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీయుత మోతే నారాయణారావు, జమిందార్ ఎం. ఎల్. సి వారిని గౌరవించుట

ఏప్రిల్ 28—15-4-28 సాయంత్రమున కానుకుత్తివారి సత్రమున పూజకుల తరపున క్రఖ్యాతిగన్న శ్రీశీతారామాంజనేయనాటక పరిశాసనసభ్యులగు శ్రీయుత మోతే నారాయణారావు, జమిందారు ఎం. ఎల్. సి గారిని, వారిసాటక సమాజమును శ్రీయుత కె. కోటయ్యశాయుడుగారు గౌరవించిరి. వచ్చినవారో ముఖ్యులు—శ్రీయుతులు వి. ఎస్. కుడ్యా ఎస్సెయరు వి. సి. ఎస్. (సబ్ కలెక్టరు), కానుకుర్తి లక్ష్మీనరసింగారావు, డాక్టరు యేబూరి వెంకట్రామయ్య, గాంధర్వ విద్యాభ్యాసక ద్వారం వేంకటస్వామిశాయుడు, యు.సి.పాణ్ణి, తాడిగారుమూర్తి, ఎ. జె. గోపాలరావు, (ప్లీడరు), టి. రంగారావు శాయుడు.

అంతరుగలసి ఫోటోగ్రాఫ్ తీసికొనిన పిదప, అల్పవార విహారంజెబడెను.

గోపాలయ్యగారి (తిరునల్వేలి) ఫిడేలు వాయిద్యము

ఈయూర 20-4-28 కానుకుర్తివారి సత్రమునందును, 25-4-28న, సిటిక్లబ్బులోను తిరునల్వేలికాపురస్థులగు శ్రీయుత గోపాలయ్యగారు ఆ స ఫిడేలు వాయిద్య విద్యాంకుడు సభ్యులచేసి పండిత పానురజనమును రంజింపజేసిరి. వీరు ఫిడేలు వాయిద్యమున విరుపమానులు. తంబురామీద పుల్లతో వీరు వాయిద్యము ఆపూర్వము, అత్యున్నతము. కాని వీరికి తగిన తగ్గరము జరుగకుండుటకు, ప్రస్తుతముందలి ఫిడేలు మొదలగు తండ్రివాద్య వికారములు యాయన ఫిడేలు తంబురా వాద్యములందు అనన్యసాధారణ విద్యాంకుల నిగ్రహించి వెల్లడించుకుండుటయు మిక్కిలి శోచనీయము. ఇకముందైన వీరియందలి యపమాన ప్రజ్ఞను విద్యాభిరులు రసికుల గ్రహించి వీరి వాదరింతురుగాక.

రైల్వేస్టేషనువద్ద మూడవక్లాసు ప్రయాణికుల యిబ్బందులు

విజయనగరము రైల్వే స్టేషను. ప్రయాణికులు హేమంధిగలరు. ఆందులోను పార్వతీపురం జంక్షనుగనక రైలునుండి దిగిన ప్రయాణికులు పార్వతీపురం సాటకు కొంతకాలము స్టేషనువద్ద నిలిచింపవలసియోకున్న ప్రయాణికుల హేమచాలక పెక్కుము. వారిసామానులతో నుండవలసి వచ్చుచున్నది. లోకంపెనీవారు హేమ కడపపై పున, సామానులమ్యువారి యంగతుల కిచ్చి, ఫారమునకు బోవుటకు వీలగు కొద్దిలకు కూర్చుండుటకు స్థలములేదు. నించి, మూడవ క్లాసు ప్రయాణిగాని అంగడులను వేరొకస్థల యున్నది.

వేసంగి శేలపులకు శివరతి 28 తేదీనుండి మూడతేదీన తెగపడును.

మునుండి విఖ్యాతులగు రితకులును వచ్చియున్నాయందు 4 దినములు జరుగయు క్రిమముగా జరుగు.

రాజ 5 మేనాడు పున విఖ్యాత మహాపథ విఖ్యాత గారియాధిపత్యమున జరుగ లోనిముఖ్యాశిమలి(1) కోరగాప్రభుత్వమువారు బడున్నది. (2) నిజాం బాధ్యతాయత ప్ర ప్రతినిధులు ఆశ భోజనాదిసదుప (681) కేతనా రా

ఆంధ్ర మహాభారతము

(తేకుమళ్ళ రాజగోపాలరావుగారి చతుర్థోపన్యాసము)

(మార్చి నెల ౧౪ తేదీ తరువాయి)

పదాంతమున,

య. విత్తోల్కాశనిపుంజ మొక్కయనఁగా వివీధి విష్ణు ప్రపక్షతివాతానతి, దూలి తూలకలాకారములై వారిద ప్రతీతితో సాల్పడి నల్లడం జేదరఁగాఁ బాత్రై నునోవే గుండ్రై, పతగేంద్రం డనురాంతికంబునకుఁ దల్పియిర్చియంబడఁగెన్, (ఆది, 2, 91, వెంపల వెడలక బయల్ పడియె పల్లవంబున, (ఆది, 4, 48)

పల్ల - పల్ల.

క. మానె నభోమణి నక్కలు

గూసెం గలయంగ దెవల-కుం బలుసాయల్

నేనెన్ బల మొయ్యెను లడరి

మోసెం దమయంతకే దూర్య-ములపధ్యమై.

(విరా 4, 86)

మొట్ట మొట్ట.

కట్ట - కట్ట. (జీలకట్ట)

(పెగడకు పెగడ.

క. తగ నీలా నూహింపుము, నిగవిదనకు ధర్మతనయు దృఢ మతివై పొం, దగు చందము గొడుకలకుం, దెగడలకుం జెప్పి తిద్దు పెం పేర్చడఁగన్. (ఉద్యో, 2, 95)

వాక్కునకు - వాక్

క. ఆకమఁ డత్వంత విషా, చాకులుండై లోకనింద్య మగు నర్థము నీ, వాకునకుఁ దెచ్చు టుచితమై, వాక్ సహోదరివి నీవు నాచి త్తమునన్. (ఆది, 3, 180)

క. నీకలపుల నిమ్మనకుల, మాకుల్యముఁ బొందు లేమి యాత్మ ర్యము సా, మాకృత్యులుగానివారల, వాకుల కిటులు నుప ద్ర-వంబులు కాక. (ఆది 8-41)

నలడక - పదమధ్యమున

క. పర్వీసభా ప్రభృతిగ నవ, పర్వములను విస్తరిల్లి (ఆది, 1, 87)

క. పర్వము స్త్రీప్రర్వాదిక, పర్వంబులనేనిలం (ఆది, 1, 85) నీ. గురపత్ని నేడయి కుండలంబులు దొడ్డు, దివసమీదివన మతికమింప. (ఆది, 4, 114)

పై, వలునెడలం బయల్ పడియె పల్లవంచంబులు

(ఆది, 5, 48)

నలడరల యచ్చులోపము

ఆ. వెలరువాలు దీవి యలనల్ల నల్లార్చు, సోర్వగండ్లయం, సాచ్చినుడిసి, తిరిగివేగుఁడోక తెమ్మెనెల దీఁగ, కొనలవంక లాత్తు ననలఁద్రోయ. (ఉద్యో, 4, 112)

గ-వ కారములు బలహీనములైనవి

ఉ. మానితపత్యవాక్య యభిమన్యులూర్ధ్వ కాంతమన్య సం తానఁడవైదయాభి నిరతస్థితి నీవు మడియబంధు సం తానమనోజ్వరంబు పరతంబుగ వాకుఁ (వియంబుగా మహా ర్వినుత పర్వయాగముడివింపుము కావుము పర్వసంహతిన్. (ఆది, 2, 280)

క. గురువచనస్థితి మనకే, గురుకునుని పత్ని గాదగుం గావునని త్తరణిని బరిగ్రహింతము, తిరయగ గురువచనమొందు తెలు గేలయగున్. (ఆది, 7, 218)

అలుగుళ్ళు- అలువుళ్ళు- శిథిలము.

క. ఆమెయిని వివిధకర్మ, స్తోమంబులుపుట్టు నేసి మనిశిత బాణో, ద్వామప్రసారవిభవ, శ్రీచూర్చు కిద్దుతంబు నే నెం గడిమిన్. (విరా, 5, 86)

కుడికరంబున నలుగుడు వేణువండంబు. (జైమిని. బా. 6)

అట్టివారు-అట్టిర.

చ. అతిరుచిరాగతుండయిన యాతనికిన్ హృదయప్రమోదమా తతముగ నవ్వనంబున లతాలనల్ మృదులానిలాపవ ర్జితకు మమాత్మ తాపగులు నేసలు వెట్టినయట్టిరై సంపదధరినినీ నా దమ్యదు భావల దీవన లాప్సనిమ్ముచున్. (ఆది 4, 17)

బహువిధ పూవాభేదనోపాయములను

ప్రయోగ రహస్యాతికయముగాఁగ

కలపెనర్జునఁ దొంటి భార్గవుఁడు వింట

నిట్టిఁడేయని పొగడంగ నెల్లజనులు (ఆది 5, 281)

నుతేంద్రకన్యకలు నిట్టిరెహప విలాస సంపదన్.

(ఆది 6, 78)

నన్నయభిట్టు ప్రాసిన కేటకేఫగల పదములు ప్రాసస్థానము లందు 72 కావచ్చుమన్నవి. కొన్ని అచ్చ తెనుగు పదములందు "భ" మున్నగు నక్షరములను కలవని కొందరముతము.

జలభి-జలప్రీతి- ఇది యాంధ్రకేట మని కొందర ముతము.

ఉ. ఆంగజరాగమత్తుఁ డర నన్నకు నిమ్మొయినైనఁ (నీలి నే యంగలవార మీ జలభి యాతనినోడవ తీటుఁగాక యం చుం గొనిపోయి దైన్యమున నూతురి పీచుఁగూర్చుఁడ బాం డుపు, త్రాంగనఁ దెట్టి కట్టిరి ద-యాపరి వృత్తచిత్త వృత్తులై. (విరా. 8-17.

ఆనువాసికము లన్నియు నిం దున్నట్లు భాషానిదర్శనములు పెక్కులగలవు. అట్లే "ప్ర" అనునక్షరము తెడకు, ఆరవము, కన్నడము, మలయాలము నను నీవాలుగు భాషలందును గలదు. కర్ణాటాంధ్రములం దిది యిట్టివల ద్విరుక్త టకారణకారములు గాన, "అ, డ, ట" మున్నగు నక్షరములగును మాటినది.

పెనుమట్టిది పల్లంబిది, యనకుండఁగ నోలమును బయలు నొక్కటఁగా. (విరా. 2-321.

ఏమిపాఠ్యుఁడు నీవు చండిగగలె యావచ్చు కారవ్య సం గ్రాహతోభము బాహుద్యయనఁ దీర్చుం దెవ్వమిట్టికి మి మ్మే మెల్ల వెలంగింది చూచెదముగా కీసారికిం బోయిరా భీముం డి త్తటి రిత్రముటలకు గో-పిందంబు నూ పెంపఱన్. (ఉద్యో 3-65.

ద డ.

క. ఏలిక వాని ధనంబులు, బాహుగ బంధువులఁ దాకు బ్రది కిన దివముల్, వేలారీచి తిం (దాతని, యోలను గని పిదప భీతి నొందుదు రాజిన్. (విరా. 4-217.

ఇప్పుడు "ద" కారముతో వారంభింపబడు కొన్ని పద ముల కప్పుడు "డ" కారముతోగూడ వాడుకలో నుండె నను టకు కొన్ని నిదర్శనములు.

డిం చు.

క. కడియుచుఁ బాయుచుఁ బట్టుచు, నదీబయలుం బడుచులేచు చడఁగుచు నడి గొంబొడవెడు కినుకం గడుఁ దెట్టిదముగ, దెనఁగి చలంబు డింపక కడిమిన్. (విరా. 2-348.

దెప్పరము.

ఈకీరీటికిఁ జనుఁగాక యివ్వధము దెప్పర మన్యుల కోర్వ నచ్చునే. (విరా 5-286

డ క్క.

డక్కెను, రాజ్యమందు నక-టా యిటు తమ్మునిభాగ మీక నీ, వెక్కటి మ్రొంగ జూచె రది యెట్లుకున్ విను మీను లోలతకే, గ్రమ్మన నామింబులచి గాలము మ్రొగిన చాచ్చు నూనె యి, ట్లక్కి-వుండైన నీకొడుకు మల్లము ను న్నటు లాడఁ గూడుకే. (ఉద్యో 2-52.

ప్రకృతమన వాడుకలో లేని పెక్కుపదములు భారత మునుండి సంపాదించవచ్చును.

ఉదా:- ఈడబోవు, అలువుళ్ళు, మునుము, ఎయు, పిండలి, కీలారితనము, ఉదిలకొనియె, బమ్మరింప, చెట్టుప, వెము, కాయువు, ఆలందుక, నూయాణము, జానడము, కొండుక తొగడు, వెలుచు, నాడవము.

ఆరము మారిన పదములకు కొన్ని దృష్టాంతములు.

ఇట్టి - మగ కింక.

లేడి - ఆడుజింక.

క. మనోజరాగంబుకఁ దెనఁ, గిర యిట్టిని లేడిఁ జూచి కృత హస్తుఁడు పె, ల్పన యేనమ్ముల కాతెం,టిని ద్రక్షఁగనేనె గడుఁగతినప్పొనయండై. (ఆది. 5-49.

నీర-ప్రకృతమున-స్త్రీలు ధరించు వస్త్రము.

తిక్కనకాలమున-వస్త్రము.

పేరు వలంబు గూడుం, తీరయు నీడి సాకరింబు నేసినఁ జాలన్, గోరీన వంటకములు నా, నేరిమిఁ దగ నెఱపి కొలు తు నిశ్చలభక్తిన్.

లావంతులు.

క్రియలు నలసినప్పుడు పదమునకు ఇంచు లేక, పొడ, కొలుపు, పడు, పుడు, తెంచు, మున్నగు నవి వాడుటయు, అట్లే పాటు, కొలు, మున్నగు వానిని చేర్చి వామవాచకము లకు జేయుటయు పలుతావుల గావచ్చుచున్నది. అట్లే "లా వంతులు, నల్ల" మున్నగు ప్రయోగములు విమర్శనీయులు.

చ. అనిన ముయోధనుండు దమ యయ్యకు నిట్లు నిజగంబు లన్నిని నొకపెట్ట మ్రొగినను నెట్లన సర్వము గావేనేనియున్ వినుము చుతుండుఁ డర్జునుని నెచ్చెలి నాచెవులక విండు నిం క నతని నొక్కభామునకుఁ గాన్పతి పెంపఱ నాశ్రయంతు నే. (ఉద్యో 2-322.

మ. నుతువాడై వివయంబు నేకొనక యేవొప్పుం దగం జెప్ప కా, ధృతిరాష్ట్రం దెవీనిఁక జేసినను సం-భంపంగ రా దంచు వే, గ తెగబాటుప తెంపు నేయునెడలో-కంబెల్ల మెన్నం బ్రకా, శిథిధర్మ సిథిసొంద మానునముని శ్చింతంబు గాఁ జేయమి. (ఉద్యో. 3-25.

ర క్క. ప.

ఉర మప్పించి యమ్మగొ రక్కెనయందున్న, ములుకు వాడనై పురజనం బులు. దలఁకి (విరా 3-87.

క్రో థ డి.

క. భూవరు తెల్లను నొక్కట, ద్రోవదిక్కు తొడరి యతనితోఁ దెనఁగి కడుం, జేవనెడి పోవునప్పుడు, నీ వచ్చుటఁ గల వొ లేవొ నిక్కము చెప్పుమా. (విరా. 4-211.

వైరము-తద్భ-వేరిమి (?) తేక వేరము (?)

ఉ. వేరిమి ధర్మజం బరిభేదించిన ద్రోమాలు వధ్యులన్న నె వ్వారికిఁ బోలదే సుజన-వత్సల నీవిలు లుంట వారు మ మ్మిర్గస మెత్తి కీడ్పటివి యంతలు' నేసిన దాన నీమదిం గూరిన నోవుసాంపునను గోపమువెంపునఁ గాడె యార యన్. (ఉద్యో, 3-72.

(వీరిని అని పారాంతరము)

ఉ. వీరును బాండుపుత్రులును వేరము దక్కి- సాపంగి మన్ని- కై, పోరిత మాడి యే నటులు బుధులు నెప్పినభంగియున్.

స్వతంత్రప్రయోగములు. (ఉద్యో. 8 ఆశ్వాజ్ఞ

సెల్లు (-శెల్లు) డట్లునెల ద్రెల్లి చెచ్చెర లేచి యెడలు దుడిచికొనుచు నోయ్యక జనియె.

(ఆది. 7-202

క. నీవింత యలుగ నేటికి, వావంతయుఁ బోరలున మ-నః ఘేద ము నో, కా-వంత దిక్కుకుండఁగ, లావంతులు మత్తయలు గ-లకు పగ దీర్చన్. (విరా. 2-161.

నల్లన యనటకు నల్ల.

తే. అమ్మచోళ్ళంబు ధవళజే-హంబునందు, నల్ల గలిగిన నీవిచ్చ వాకు దాసి, వగుము మఱియందు నల్ల లే దయ్యెనేని, నీకు నే దాసినగుడఁ బ-న్ని దముపఱుము. (ఆది. 2-82.

నీ. ఉల్ల తెల్లని తుర గోత్రము వాలంబు నల్ల నెసితిరేని వాకు దాసి, యగు. (ఆది. 2-84.

కాకినాడ అంతర్జాతీయ సాంగత్యము

ఈనెల 28 వ తేదీన కాకినాడవద్ద స్థాపించబడెను. ప్రపంచముందలి వివిధ మత సాంఘిక రాజకీయ విషయములు ధారాళముగా చర్చించుటకును, వివిధభాతులలో ఆస్మిన్ సోదరప్రేమ భావములను పెంపొందింపజేయుటకును, చేకూర్చుటకును, పై సంఘము స్థాపింపబడినది. గాంధీ డు ఆహుదాబాదుడనన, ఏ. ఏ. పాల్ గాఁ నందును యిదివరలోనే స్థాపించియున్న సంఘు యీ సంఘము స్థాపింపబడినది.

ఈ క్రింది కార్యనిర్వాహకవర్గ మెః

అధ్యక్షులు:- పి. ఎం. శ్రీనివాస

సభ్యులు:- క్రియంత సి. రామ

బి. ఎల్. ఎం. ఎల్. సి.), ర వల్లి

డా. వి. రామకృష్ణారావు (ఎం

డి.) పి. రామస్వామి (ఎం. ఏ.)

బి. ఎల్.), మహమ్మదు సయి

(బి. ఏ.) గార్లు.

కార్యదర్శులు:-

ఎల్. ఎల్. ప్లాట్టు కన

బ్రాహ్మణ

1928 సం॥ ఏప్రి

ఘంటలకు శ్రీయంత య వా డిజాన్వీకాశోత్సవము యుట కెంతయో సంతసంః రొక్కం బాలకృష్ణారావు మండి శ్రీ పురుషులు వడి గావించబడినది ఎంతకాలః స్వీకారమునకై శ్రీ వెనగులాః వ్యవశేషమున యీ పవిత్ర ఆగ శ్చయనకు ధన్యవాదములు.

ధ్యాన, బ్రహ్మచంద రపక పద్మవల్లరు సాధు పన్న రావుగారికిన్ని కృతజ్ఞ న్నాడను. దయామద

వ్రతమును నీవము? ను, సాహసమును; తేసిన నన్నాశ్చర్య

MADRAS.